

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת כי תצא תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בבא בתרא. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף עה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רמט רשי

תוספות

1 קנינא – צדית חיות בקשת ורומת כל מיני צידה קרוי כן, וכן בשדושת (חלו, ב.ו.) וכו'
 2 משה רבינו קנינו או בליסטרו היה? התמשך בו – וכו' אלא יכול לעשות קנינא עם
 3 לוחין? מכלל דעתיה ולקנינא. ותיקו שני חיוב – בבבא בתרא כתיב, כאיבו, והוא הדין
 4 עם לוחין. מפני ריחו – שמתוך שיש לו הבל תימנות הרבה יוצא ריח קשה. במקרה
 5 כל בשמיים, כמו דרוק מורקח" (שמות ל)
 6 מתוך שחכמים ראו מן עין, הלמים הלמים –
 7 שגאים חפירות עמוקות ביים כחלמים של
 8 מחריתה. אחרי – בששתה, איר נתיב הים.
 9 אינו חוזר לאיתנו – מרוב המים שחסרו. סוכה
 10 – הינה מלמעלה נג, ורבע דפנת מארבע
 11 רוחת. צל – היינו סיכך בלא חמירות.
 12 ותקשרו – הינו רבד מועט. קשרו לחלות
 13 בעוראו כמין קמיני. שמשותך – חומותיך.
 14 פליגי בה – באבנים של חומת ירושלים, מנה
 15 יהו או לא אבנים שמתידים לחות, כדון יוכין –
 16 כדבי זה וזכרתי זה. והיינו כדוד – ששהם
 17 וישפה תבנה. ואף על פי שנקראו זה קרב לבני
 18 רבי אידי טובא, יש לומר שכן תנבא ישעיה.
 19 שגמריה כשאם קודרת, כמו קודרת אש
 20 קשר – של רוחב ברזם שרשים. והיינו אקדח –
 21 לשון קודח. שדוקק ברזם. ומשמע נמי אר סודה
 22 שמגריה כשאם קודרת, כמו קודרת אש
 23 (ישעיהו ג.) אקדח – קדונקלא' לביעו. והברטם
 24 יתקן אבני גומרא. כמקרא רוצי'ליתו – בינת
 25 עוף קטן ששומע האציל. קומיות – שיש קומות.
 26 שני ממיין דרישו. כשתי קומות של אדם הראשון
 27 שמיטעו עד מאה אמה. במסכת תרומה י"ג
 28 א. והיכל – של בית שני, שהיה חזק מזה
 29 אמה. ולפי קומתן עריך שערם נבדחם, וקשיא
 30 לרבי יוחנן דאמר דרוב עשרים. לבוי רבי יוסף
 31 הלחלות ושעין לומר, היינו "שערך"
 32 דקרא – חלונת החימה. עני יוספ – אהר,
 33 רשעין – שתיים, רנוגה – שליש, אש –
 34 ארבע, לחבה – חמש, יכל על כל כבוד –
 35 שש, "חופה" – שבע. ולי נראה "כי על כל
 36 כבוד ארץ כל חושבן, אבל יוספה חיה לע'
 37 וינס סתקן לר' לסיפתיה דרבי אהר' היה
 38 השביעי, והא' "על כל כבוד" – לבדמפרשיה
 39 בסמוך אהא. עניינו ציח – שלא להחנותו
 40 מנכסיו. נהגה – חופתו של קטן חתומה של
 41 תבתי הנהגה – אומם. שבאיתו הרוח – שראו
 42 משה ודוועט, או' לה לאותה בישע – שבזמן
 43 מועט נתמטע הכבוד כל כך. שהרי יושע היה
 44 נביא ומלך מנשה, ולא יכול להיגע לבבדו.
 45 בעקן מן אלהים היית – בחינם מלך עזר כתיב.
 46 וכו' סבור אתה להיות כאדם הראשון שהיה בן
 47 עדין, והוא על כל חופות הללו אדם מפרה היה
 48 עד דהב היה ששה. אבל "כל אבן יקרה" לא
 49 חשיב, ודכול ואחר כך מפרש: מאי כל אבן
 50 יקרה דאבן – אדם מפרה וגו'. וזה אמר רבי
 51 יוחנן ורעיו שבבבלי (וב' – חוב אקרא קא
 52 מחדר לפרשי, נרע שבבולן דהב מכלל
 53 דחשבונן ורבי מרע, קב נסחבלתי – שבכרתי
 54 עולמי, שאתה עתיר למרוד ולעשות עצמן
 55 אלות. ובראתו אדם נקיים שנוצריא ריעי. ביום
 56 חלול וכו' ונתמקב "כיום הבריא נונ" – חוב
 57 שנתתי לא לבי שחאה נבדא. כל ביום כוננו
 58 נתקיים אדם.

וקפתי

44 "כל אבן יקרה" אמר רבי יוחנן: ורעו שבבבלי זהב, דקא חשיב ליה לכפוח. מאי מלאכתה הפך ונקבדו קב? "אמר רבי יהודה אמר רב, אמר לו הקדוש ברוך הוא לחינם מלך צור: בד נסתפלת, ובראתי נקבים ונקבים נקבים. באדם: וקרא דמרי, הכי קאמר: רב נסתפלת, וקפתי

1 וקסתי פיתה – והיינו 'תופין' – הקבר שהוא חלול כמו תוף. נקראים על שמו –
 2 שנים ה'. אל תכיר – ה' שקנה, אלא ה' שקנה. לופי אגריים – אבגור. שעט
 3 מינה – מרקומי עיבא להעלות ירושלים, דהוי עיבא תלתא פסדי. מרילי – מארעא,
 4 למור את ירושלים – געשנותא קסמא. פירות גשמי ירושלים – מה פירות הללו אלן
 5 שיער ירושלים ושבן, אלא מה שרוצין בנין –

6 וקסתי מיתה על אדם הראשון. מאי יעיל מקראיה?
 7 אָמַר רַבָּה אָמַר רבי יוחנן: לא פירושלים של עולם
 8 הוּן ירושלים של עולם, הא, ירושלים של עולם
 9 הוּן – כל הרוצה לעלות עולה, של עולם הא – אין
 10 עולין אלא המוזמנין לה. ואמר רבא אמר רבי יוחנן:
 11 עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקדוש ברוך
 12 הוא, שנקראו "כל הנקרא בשמו ולקב"ו בראתיו
 13 וצרתיו אף עשיתיו". ואמר רבי שמואל בר חנני
 14 אמר רבי יוחנן: שלשה נקראו על שמו של הקדוש
 15 ברוך הוא, ואלו הן: צדיקים, וקשיה, וירושלים.
 16 צדיקים – הא דאמרן. משיח – דכתוב: 'וזה שמו'
 17 ואשר יקראו ה' צדקנו'. וירושלים – דכתוב: 'סביב
 18 שבתה עשר אלה ושם העיר מיום ה' שמה' אל
 19 תכיר שנקרא: אמה. אמר רבי אלעזר: עתידין
 20 צדיקים שאומרים לפניהן 'קדוש', פרוך שאומרים
 21 לפני הקדוש ברוך הוא, שנקרא: 'יהוה הנשאר בעיני'
 22 והותיר בירושלים קדוש ואמר לו". ואמר רבא אמר
 23 רבי יוחנן: עתיד הקדוש ברוך הוא להקבית את
 24 ירושלים שלש פראות למעלה, שנקראו: 'ויאמה'
 25 וישבה תחתיה', מאי 'תחתיה' – בתחתיה, וממאי
 26 דהיא תחתיה תלתא פריסי הויה? אמר רבא, והוא סבא:
 27 קפוייה, ותלתא פריסי הויה. ושקא תאמר: יש צער לעלות? תלמוד לומר: 'מי אלה קעב
 28 תעופנה ויבניין אל ארבותיהם'. אמר רב פפא, שמע מינה: האי עיבא – תלתא פריסי
 29 מרילי. אמר רבי חנינא בר פפא: בקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלים במקדש, שנקראו:
 30 "ואמר אנה אתה הלך ויאמר אלו למור את ירושלים כמה רחבה וכמה ארבה".
 31 אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, הרבה בריכים בראת בעולמך
 32 של אגמות העולם – ולא נתת מרת ארכון ומדת רחמן, וירושלים ששמך בתוכה, ומקדשך
 33 בתוכה, וצדיקים בתוכה – אנה נתון בר מרה? מיד: "ויאמר אלו רץ דבר אל הנער הלו
 34 לאמר פירות משב וירושלם מוב אדם בקומה בתוכה". אמר ריש לקיש: עתיד הקדוש
 35 ברוך הוא להוסיף על ירושלים אלה טפף גיגואות, אלה קפל מגדלים, אלה ליציני בריגות,
 36 אלה ושני שלה מומפראות, וכל אחת ואחת הויה כפופו בשלוותה. תנא, אמר רבי יוסי:
 37 אני ראיתי צפורי בשלוותה, והיו בה מאה ושמונים אלה שוקים של מוכרי ציפורי קדירה.
 38 והעלעות צלע אל צלע שלוש ושלשים פעמים – מאי "שלוש ושלשים פעמים"? אמר
 39 רבי לוי, אמר רב פפי משום רבי יוחנן דסבני: אם שלש ירושלים הן – כל אחת ואחת
 40 מוירושלם למערין למעלה, אם שלש וירושלים הן – כל אחת ואחת של פה ושלה
 41 מוירושלם למעלה. איתמי: ספניה – רב אמר: פון שפשוז כל שהוא – קנא; ושמואל אמר:
 42 לא קנה עד שישמוש את כולה. לימא בתנאי: כיצד במספרה? אהוה בטלפסה בשפורה,
 43 באקפה שעליה, בשלף שעליה, בפרוקבאי ששפיה, בוגו שבצוארה – קנאה; כיצד במשפחה?
 44 קורא לה והיא פאה, או שהכשיה במקל ורצתה לפניו, פון שעקרה וד רגלי – קנאה;
 45 רבי אחי, ואמרי לה רבי אחא אמר: עד שתתקף מלא קומתה; לימא, רב דאמר בתנא קמא. ושמואל דאמר פרבי אחא?
 46 אמר רב רב: אגא דאמרי אפילו לרבי אהא; עד פאן לא קאמר רבי אחא – אלא בכעלי חיים, דאף על גב דעקרה עד
 47 רגלי ברוכה כנימא, אבל ספניה, פון דאדה בה פורתא נדה לה כולה. ושמואל אמר: אגא דאמרי אפילו בתנא קמא, עד
 48 פון לא קאמר תנא קמא – אלא בכעלי חיים, דבון דמעקרא וד רגלי – אידך בעיקר ניקמא, אכל ספניה, או משוף לה
 49 כולה – אין, או לא – לא. איתמי: דתנאי: ספניה קננית במשיכה, רבי נתן אמר: ספניה ואותיות קננות במשיכה
 50 ובשטר

1 טפף גיגואות – פירוש: גיגואות שוות שבנויות בנין שהן, שאין תוספת וגברת בה ובה,
 2 כמו 'הלך וטפף הלכנו' (שעיה ג). ובמו (בבא בתרא גא, מא). מדה לא מחוקה ולא
 3 גורשה ענקרתא טפפיה.
 4 קפל – קפל חן עמרין שפון מרגליו בנין גובה, דימאר באגרת ויקרא: קפלאות
 5 של רגליה.

6 ובסיסאות מלמטה חן באמוצי, בר פישות
 7 נדרשות לפניהם ולצדיהם.
 8 אהוה – טפשה – פירש רבני ירחק בן אשר –
 9 דסיסה דאמר מיד ליד. ומית ראי
 10 מפרק קנא דבא מיעא (ג, ח) דאמר: מאי
 11 לשון ססירה – כאום עמור דבר לחביה.
 12 ואמר נמי תת: ססירה דמחבוי קנה, במציא
 13 ובכסי רגלי אה קנה. וטאן מסר ליה למיעיק
 14 משמע דבעין ססירה מיד ליד. וז"ל נראה, דהא
 15 קנני הוא 'אזוהו טפשה' – משמע דבעינא
 16 אהוה. ורבינו שמואל פירש נמי 'אהוה טפשה'
 17 – במציא רמוכי. ועוד, דאמר לקפן גבי ססירה
 18 כל היבא דאמר ליה לך חוק וקני, כולל עלמא
 19 לא פלגי דקנה. ואי בעין ססירה מיד ליד – לא
 20 היה ליה למימר לך חוק וקני, אלא 'חוק וקני'
 21 וקני, דהא דאמר בכבא מיעא (שם) כאום
 22 דמסר דבר לחבינו – היינו שאמר לו לך חוק
 23 וקני, דהא אבדו: במציא בכסי רגלי מאן מסר
 24 ליה – היינו: נמי יאמר לו לך חוק וקני, ולמיקני
 25 באהוה בעלמא.
 26 אף על גב דרש"י דרגל ברוכהה קיימא –
 27 דהא ואמה אנאי טקף מלא קומתה, כיון
 28 דסני בעקרת שהי רחמי ודתי גרליה ויש למה:
 29 ועקרת ידיה ורגליה קרי 'מלא קומתה.'
 30 חסורי

21 דהיא תחתיה תלתא פריסי הויה? אמר רבא, והוא סבא:
 22 קפוייה, ותלתא פריסי הויה. ושקא תאמר: יש צער לעלות? תלמוד לומר: 'מי אלה קעב
 23 תעופנה ויבניין אל ארבותיהם'. אמר רב פפא, שמע מינה: האי עיבא – תלתא פריסי
 24 מרילי. אמר רבי חנינא בר פפא: בקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלים במקדש, שנקראו:
 25 "ואמר אנה אתה הלך ויאמר אלו למור את ירושלים כמה רחבה וכמה ארבה".
 26 אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, הרבה בריכים בראת בעולמך
 27 של אגמות העולם – ולא נתת מרת ארכון ומדת רחמן, וירושלים ששמך בתוכה, ומקדשך
 28 בתוכה, וצדיקים בתוכה – אנה נתון בר מרה? מיד: "ויאמר אלו רץ דבר אל הנער הלו
 29 לאמר פירות משב וירושלם מוב אדם בקומה בתוכה". אמר ריש לקיש: עתיד הקדוש
 30 ברוך הוא להוסיף על ירושלים אלה טפף גיגואות, אלה קפל מגדלים, אלה ליציני בריגות,
 31 אלה ושני שלה מומפראות, וכל אחת ואחת הויה כפופו בשלוותה. תנא, אמר רבי יוסי:
 32 אני ראיתי צפורי בשלוותה, והיו בה מאה ושמונים אלה שוקים של מוכרי ציפורי קדירה.
 33 והעלעות צלע אל צלע שלוש ושלשים פעמים – מאי "שלוש ושלשים פעמים"? אמר
 34 רבי לוי, אמר רב פפי משום רבי יוחנן דסבני: אם שלש ירושלים הן – כל אחת ואחת
 35 מוירושלם למערין למעלה, אם שלש וירושלים הן – כל אחת ואחת של פה ושלה
 36 מוירושלם למעלה. איתמי: ספניה – רב אמר: פון שפשוז כל שהוא – קנא; ושמואל אמר:
 37 לא קנה עד שישמוש את כולה. לימא בתנאי: כיצד במספרה? אהוה בטלפסה בשפורה,
 38 באקפה שעליה, בשלף שעליה, בפרוקבאי ששפיה, בוגו שבצוארה – קנאה; כיצד במשפחה?
 39 קורא לה והיא פאה, או שהכשיה במקל ורצתה לפניו, פון שעקרה וד רגלי – קנאה;
 40 רבי אחי, ואמרי לה רבי אחא אמר: עד שתתקף מלא קומתה; לימא, רב דאמר בתנא קמא. ושמואל דאמר פרבי אחא?
 41 אמר רב רב: אגא דאמרי אפילו לרבי אהא; עד פאן לא קאמר רבי אחא – אלא בכעלי חיים, דאף על גב דעקרה עד
 42 רגלי ברוכה כנימא, אבל ספניה, פון דאדה בה פורתא נדה לה כולה. ושמואל אמר: אגא דאמרי אפילו בתנא קמא, עד
 43 פון לא קאמר תנא קמא – אלא בכעלי חיים, דבון דמעקרא וד רגלי – אידך בעיקר ניקמא, אכל ספניה, או משוף לה
 44 כולה – אין, או לא – לא. איתמי: דתנאי: ספניה קננית במשיכה, רבי נתן אמר: ספניה ואותיות קננות במשיכה
 45 ובשטר

בבא בתרא. המוכר את הספינה - מתוך פירושי דף עו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן שראל - (שטיינזלץ)"

תוספות

במאי אוקמתי ברשות הרבים אימא סיפא - ואם תאמר: ולמשמע דאי מיירי בסיטמא
ניחא, ואמאי כיון דיעד מילתא דאביי ורבא - ותקשי ליה: הכי מוכיאי מסירה
בסיטמא לפירוש רבינו רחוק? ויש לומר: דאי מיירי בסיטמא - נחא, ותקשי רבי ורחוק?
אי מתינא סיסרה בסיטמא או לא, ואביי ורבא כרבנן, אבל אי מיירי ברשות הרבים -
לא הוה לא רביי ולא כרבנן, דאפילו רבי מודה

דמשכיב קניא.
ואי ברשות הרבים מנחא אוירי - ותימה
לרבינו משמין בן אברהם: ואי בסיטמא
גמי מנחא אגרה? ויש לומר: דאפשר לאוקמה
ברשות של ענהם, הכי אקמר (כו) אי ברשות
בעלים ויהא לא קני עד שישבור - מה שפירש
בקטרוס דרשות בעלים היינו רשות מוכר - אך
נראה לרבינו משמין בן אברהם, דהא משמע לא
קנה במסירה עד שישבור את מקומה - במלל
ולרבי קני במסירה, וברשות מוכר שפוטא דלא
קנה במסירה, דרוקא בחצי שאינה של ענהם
אקמרי אביי ורבא דקניא מסירה ונראה לרבינו
משמין בן אברהם: לפרש: ברשות בעלים ולא
רשות מוכר אקמרי, אלא כלומר: אי רשות שיש
לה בעלים היא, כמו חצי שאינה של ענהם.
וכן לרבינו יתחק, וסבר כמר מראה מקום הוא
לו - ואם תאמר: אביי ורחביסי לקמן בפרק
'שבט שפוט' (סוה"ט) רבן שמעון בן גמליאל
(ורשב"ס) גצריך (לשמה) ורבי שמעון ורבי אלעזר
כחלו דרשות חלו מראה מקום הוא לו אמאי
לא חשיב רבי בהדידות? ויש לומר: דלא חשיב
אלא השניק במשנה, ולרבינו משמין בן אברהם
נראה משום דאיכא למירדח, דפליגי במסירה אי
קניא בסיטמא או לא, אמר רב פפא הוא
מאן דמזכין שטרא כו' - אומר רבינו משמין
בן אברהם: דאין לרבינו ראה ריבוי רב פפא
דאין אוחיות נקטת במסירה, ודלמא סבר ר'
פפא גצריך לחביא ראייה, ולחבי צריך לחכות
- שיהיה לו לראיה, ולא מתיבא נקטת
במסירה, מיהו, אי רב פפא אמר גצריך לכולי

עלמא, ולרבי גמי דאוחיות נקטת במסירה דרבי לומר לו 'קני וכל שעבודא דאת
בידי, ויש לחביא ראיא שאן הלכה כרבי, דהניא בפרק אקמיש' (קדושין מו ב.)
'התקדשי לי בשטר חובי', רבי מאיר אומר: ובהבסיס אומרם: אינה מקודשת.
ומפרש בפלוגי דרבוי, דרבי מאיר את ליה דרבי דאוחיות נקטת במסירה, ורבנן ליה
לוח דרבי, ואיבעת אמיתא דכולי עלמא ליה לוח דרבי, והכא ברב פפא קא מפלגי,
דאמר רב פפא: האי מאן דאין מיירי לחבייה צריך למחבא ליה כו', ומדלא אקמר: דכולי
עלמא את ליה דרבי - שנתנו מניה אתי הלכה כרבי, אבל אי לא אמר למחיליה אלא
אליבא דרבנן דאמר רבי שיבתנו ומסמרי, אבל לרבי דאמר במסירה לחודה קני, כיון
שמילק בקנין קני גמי אף על גב דלא אמר ליה 'קני וכל שעבודיה' - אין איה
משא, ולא מצוי למיטר דכולי עלמא את לוח דרבי, וכל הוח מצוי למיטר דקמיפלגי
ברב פפא, מיהו, איתיה אביי ורבא לרבינו משמין בן אברהם שיש לדיקו מדיקאמרי בתי
דבי: דכולי עלמא אתי לוח דרבי פפא, אבל איה ברשומאל קא מפלגי, ואי הלכה כרבי
- וזה ליה למיטר: דכולי עלמא ליה לוח דרבי פפא, דכיון דרב פפא לא איירי אלא
לרבנן ואין הלכה כמותן, אלא ודאי הלכה כרבנן דאין אוחיות נקטת במסירה, מיהו,
גם לו נראה לרבינו משמין בן אברהם לחוד, דאי הוח אמר דכולי עלמא ליה לוח
דרבי פפא - הוח משמע דרבי ר' פפא אינם אמת, ודריב ר' פפא קן אמת אליבא
דרבנן, קני' קן' אי חודו וכל שעבודיה - בפרק 'מי שומר' (בבא בתרא קמ ב.) משמע
דמכירתי שטר חובי אל אלא מדרבנן, דקמרי הוח: אמר רבא אמר ר' תנאי מנת
שכיב מרע אלא איה מדרבנן, ומי אמר ר' נתן? ודריב דאמר ר' נתן: אף על גב
דאמר שמואל דמכור שטר חוב לחביי וכו' ומחלו מחלו, ואפילו יורש מוחל - מודה
שמואל שטר חובו במנת שכיב מרע שאין יכול למחול, אי מרתב בעלמא דאורייתא
- היינו דאין יכול למחול, אלא אי אמרת דרבנן - אמאי אין יכול למחול? אלמא,
מוכר שטר, מוכר מיכול למחול - ודי מדרבנן, ודי דאורייתא קמיש חובי' (בבא מציעא
גו ב.) למעט שטרות מנחא - היינו שטאני שטר לאררי יורש ומכרז בעליו ביוקא, אי

עד שישפוקה או עד שישפוק את מקומה - לא
קניא: פאן ברשות הרבים, פאן בסיטמא. - במאי
אוקמתי להא בתרייתא? ברשות הרבים; אימא
סיפא, והקבצים אומרים: לא קנה עד שישפוקה;
ואי ברשות הרבים, מנחא אוניו? ותו, משיכה
ברשות הרבים מי קניא? והא אביי ורבא דמשיכה
תרווייהו: מסירה קונה ברשות הרבים ובחצי
שאינה של שניהם, משיכה קונה בסיטמא ובחצי
שהיא של שניהם, והנהכה קונה בכל מקום -
מאי "עד שישפוקה" גמי דקאמר, ומאי "עד
שישפוק את מקומה" דקאמר - הכי קאמר:
עד שישפוקה מרשות הרבים לסיטמא, ואם
רשות בעלים היא - לא קנה עד שישפוק את
מקומה. ליימא, אביי ורבא דמשיכה כרבי? אמר ר'
אשי: "הא דאמר ליה 'לך חוק וקני' הכי גמי, והכא
במאי עסקינן - דאמר ליה 'לך מושך וקני', מר
כבר? קפידא, וכו' כרבי: מראה מקום הוא לו, אמר
רב פפא: האי מאן דמזכין ליה שטרתי לתקדיה,
צריך למיכתב ליה: 'קני הוא וכל שעבודא
דיה'." אמר רב אשי: אמריה לשמעיה קמיה
דרב פהנא, ואמריה ליה: מעמא דרבנן ליה הכי,
הא לא קתב ליה הכי - לא קני, וכו' לצור על
פי גלוחותו הוא צריך? אמר לי: אין, לצור ולצור.
אמר

עדי שימטנה - לרשות המיוחד לו, עדי שימטור - ודרשותו של אדם קונה לו, כדנפקא
לן מראש המנא המנא בירו הגבהה, לא קניא - דאי דאמר רבי ספינה במסירה - היינו
ברשות הרבים, וכן רקק מימי ברשות הרבים, דאי אפשר במשיכה, דאין משיכה אלא
כשמשוך לרשותו, כגון בחצר של שנידן או בסיטמא, כדלפקן, וכיון דאי אפשר במשיכה
- קנה גליה במסירה, והאי דקאמר תנא קטא
דרבי נתן, דהיינו רבי ספינה במשיכה - היינו
בסיטמא, כגון במנאות קטנים ותפוחין לרשות
הרבים ויש בהן מיס, וספינה עומדת שם, כדיון
דאינו רשות הרבים ממש, אלא דחומין דרוקין
בני רשות הרבים ועילוי להם, ויש רשות לאדם
לשבת שם - דהיי וזה רשות כל מי שעמד
שם, מלקות במשיכה כאילו ויש רשותו, וכיון
דאפשר במשיכה - לאו אורחא דסיטמא
במסירה, ולא מקניא אוחיות - משום הכי
דמשמע: אבל כספיתא לא מקניא במסירה, דהאי
כי אורחיה היא כי אורחיה רשות הרבים
במסירה וסיטמא במשיכה ואוחיות במסירה,
גרסינן בפירוש רבינו תנאל: אימא סיפא
ותבסיס אומרים לא קנה בו ואי ברשות הרבים
מנחא אוניו דהיי וזה משיכה ברשות הרבים מי קניא
והוא אביי ורבא וכו', וכו' מאי עד שישימטנה -
דקתני - מרשות הרבים לסיטמא, ומאי
שימטור את מקומה - הכי קאמר, אי ברשות
בעלים היא לא קנה עד שישפוק בו, וכן עיקר,
דהיי פירכי קפידא ברישא, ולכפוס מחרין לוח
תרווייהו, הכי קפידא: אי ברשות הרבים מיירי
דריבוי - רבי ריחא - דהכי קאמר רבנן: עד שישבור
את מקומה מי יוכל להסיריה ותו, דקאמרי
רבנן: עד שישימטנה - משיכה ברשות הרבים מי
קניא? בתמיה, דאמרי תירווחו זו - כבתוב
ניטה, ספינה - כגון כספיתא ובבהמה גסה,
קונה ברשות הרבים - דהא לא אפשר
במשיכה, משיכה - בין כספיתא בין בבמה
גסה, וכל שכח בבמה דקה - קונה בסיטמא,
שהוא מקום מיוחד לעומדים שם באותה עשה, וכחצר של שנידן וכו', וכיון דאפשר
במשיכה - לא מתינא ביה מסירה כלום, דיעקב מסירה אורחיה ברשות הרבים, ומשיכה
אורחיה ברשות שיש לו חלק בו, אבל הנהכה קונה בכל מקום - אפילו ברשות המיוחד
למכור לבדו, ופשיטי, מאי עד שישימטנה בו' - לא ברשות הרבים מיירי, אלא שישימטנה
ברשות הרבים לסיטמא, דקניא ביה משיכה ומאי עד שישבור בו' - לאו ברשות הרבים
קאי, אלא הכי קאמר, והכא דברשות מוכר היא - לית ליה תקנה, לא במסירה ולא
במשיכה, עד שישבור את מקומה, ליימא אביי ורבא דאמרי כרבי - אמת: ספינה נקנית
במסירה ברשות הרבים, ולא כרבנן, דאילו רבנן - לית לוח מסירה קונה ברשות
הרבים, דמשום הכי אמרי: לא קנה עד שישימטנה מרשות הרבים לסיטמא, והכי שבקי
רבנן ואמרי כרבנן בל היבא דאמרי ליה בעל הספינה לזוקק לך חוק וקני' - והוא
לקוח ואחור בו, דרזיני טעמי, כולו עלמא לא פלגי דקני, ונאקני במסירה
ברשות הרבים, ורבנן סברי קפידא - לא נמר לחקוניהו אלא במשיכה בל במסירה,
שאם ירעה מוכר - ויכל לחזור בו כל זמן שלא משכה הוה לרשותו, ברישא מקום -
אי בעית אפילו למשכה מיד לרשותך - קני מושך, דהא במסירה אקניתי לך, צריך
למיכתב - שטר אתי, קני לך בי' - ולפירוש תנא, דהלכתא אתא רבנן פלגי עליה
דרבי, ואמרי: עד שיבתנו ומסמרי, וגם באי לפרש דאין יכתוב ליה הדואט שטא,
אמריה לשמעיה - ותוכחתי כשמועיה וכו', ורב אבי סבירא ליה דאוחיות נקטת
במסירה, בלא שטר אתי, הא לא קתב ליה הכי - לא כמר כלא שטר אתי -
קני, כרבנן, ואמאי וכו' לומר על פי גלוחותו קטא וזה הוא כסאי דהא דמשום גביית
חוב הבתוב בו קובין ליה, והלכך במסירה לחוד מקיגי, כרבי ואמרי לי אין לצור ולצור
- ואי משום אונאה, יתר משנתו ליידי ביטול מלק, ומחויר לוח דמיה, לח חידור לו
שטר חובו.

הכי
לא

בבא בתרא. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף עז עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רלב תוספות

1 הכי נתינין: אמר אמימר הלכתא אותיות נקנות במסירה כרבי – וכן הירטא דגמרא
2 ומסקנא בהרבא במסירה: דאותיות נקנות במסירה, ולא עריך למכתב יקני לך וכל
3 שעבודיה, ולא שום שטר. אמר רב אשי כפרא היא – דאין השטר מועיל כלום לקנות
4 שטר אחר על ידו, אלא במסירה תליא מילתא. אריותות – מכירת שטר חוב. ביילי ניתו

5 – דברים הם ומכר, ולא מנזון ממש. הלכך
6 מעשה בידים, דייניו מסירה – הוא עיקר
7 קנייתו, אבל שטר אחר לא מנזו, ודמילי במילי
8 לא מקנה, שטר לא יקנה בשטר. שני שריות הן
9 – חלוקין זו לזו, ובשרה זו לפליגי – אני
10 מקנה לכם בסודרו זה שדה זו לצורך פלוני. הן
11 יקפלו לאתו פלוני כמו שעוה להם. חוור בשטר
12 – ואפילו אמר 'כתבו ותגרו'. דכל זמן שלא בא
13 ליד מקבל שטר, – כולל זה לעקור שליחותו,
14 דאין עושין שטר בעל כרחו של נתן, דאם יפיה
15 כחו במתנה בלא פה – לא ניתא אף דחיהו
16 מתנה בשטר. אף על גב דאמרינן בחוקק
17 הבהתי' (בבא בתרא מ, א) קני פגני שנים ואין
18 עריך לומר 'כתבו', דסהם קני לכתביה עומד
19 – הני מילי סתמא, דמסתמא ניתא ליה למקנה
20 שכתבו שטר לקונה. אבל היבא מוחו – לא כתבינן בעל כרחו. ואינו חוור בשרה –
21 שכבר זכו, וחכין לו לאדם שלא בפניו. על מנת שתכתבו בו – הכי קאמר: לא יזכה עד
22 שיבא השטר לידו. אם קים עובר בו – כולל זה לעקור מלכות הורגה למכור מנכסיו לחבירו,
23 ופעמים שהוא מוצא סופר, וכותב שטר מכירה כדי שיהא מוזמן ליתנו לחלוק כל שעה
24 שירעה למכור.

באותה

בעיא לתליה אמר ליה כיון דאתחוק בבי דינא, אי בעיא לתליה – לא אמרינן. והשאת, אי הלכתא כרבי, אמאי לא פריך רבא: כמאן דלא כרבי? רב נחמן נמי אמאי לא הימננה? נתי
די בעיא לתליה לא אמרינן. כיון דאתחוק, אבל היבא מוחו – לא כתבינן בעל כרחו. והוא דאמר בימי שמת' (בבא בתרא א, א): אמיה רב
עמרם חסידא היה לה מלוגא דשטרי, אמרה: ליהדי לעמרם ברי. אתא לקמיה רבך נחמן, אמר ליה: הא לא משך. משמע דאך משך קנה – הני מילי מתנת שכבי מרע, שאינו יכול
לכתוב. דרביי שכבי מרע ככתובים דמו. והיו סבורים ומשיבה מיאה בעי, כיון דבעלמא בעי מסירה ושטר, ולא דמי לשאר מילי דשכבי מרע. ו'בדכות' (תבובות פה, א) גבי ההיא
אתא דאפקידו גבה מלוגא דשטרי, משמע דאי תפסתוהו מחיים – קניא. ואף על גב דליכא תיבה אמור רביעי ידקה. אלא היתה רוצה לקנות גזולה, אלא החם רעה לרחוק
החומים שפירו על ידי שותעב השטרות בידה. שלא יוכלו לגבות הדיב. והוא דאמר בינע פשוט' (בבא בתרא קעג, א): אותיות נקנות במסירה. אביי אמר: עריך להביא ראה,
רבא אמר: אין עריך להביא ראה. לאו מסר דסבר רבא דאותיות נקנות במסירה, דהא בסוף פרק 'זה בורר' (סנהדרין לא, א) משמע דסבר דאין אותיות נקנות במסירה דרפשיטי,
אלא אליבא דהנהו דהתם קיימי. ומיהו, אביי סבר דרבי נקנה במסירה בפרק 'דאשה שלום' (יבמות קטו, ב). גבי האי דמייית רבא ראה ולא היישין לתרי יצחק, מרביי רבא רבא אבה
בנהו שטרי ומזחא דרכת בהו נאני רב חבי ורבי רב נאני, אף על גב דשכביי שטובא במזחא. ואביי דאמר התם: למאי נתיישל ליה? אי משום נפילה – מוידו ודרי, ואי משום פקדון,
כיון דשמייה בשמייה – לא מפקדו גביה. ומהו? דלמא מסר ליה – אותיות נקנות במסירה. ומתהם יש להביא ראה דרבא סבר אין נקנה, מדמייית מהתם דלא היישין לתרי
ישעק. ודא סבר נקנה – דהכי מייית מניה? והא דהא ליכא למיחש למידי, כדאמר אביי דלנפילה ופקדון לא היישין, דהא רבא אית ליה בינע פשוט' דאין עריך להביא ראה, הייתי
משום דלא הייש לנפילה ופקדון. ואלא דהאי אין נקנה, ולחבי מייית רבי היכי ולא היישין דלמא מסר ליה – הכי נמי לא היישין לתרי יצחק. ואין לדחות דהכי מייית: אי אתא
דחיישין לתרי יצחק, אף על גב דלא הוחזקו – פשיטא דחיישין, כדוכותי התם גבי ותי שטרי – הוה לו למיחש לנפילה ופקדון, דשכביי נאני רב חבי שטובא במזחא.
מקדאמר: מאי אמרת דלמא מסר ליה – משמע ומכח וזיך רבא. ואם תאמר: ויכין דסבר רבא דאין נקנה, אם כן הא דרייק רבא ריש' כ'ל הגני' (ביעין ב, א) הא קטנה מצד מנרש,
זאת אמרת: שני יוסף בן שמעון הדרים בעיך אחת מוציאין שטר חוב על אחרים. והיכי דייק? דלמא לעולם אין מוציאין, דחיישין דלמא מסר ליה לקנות. ואין אותיות נקנות במסירה.
אבל בלא ליכא למיחש, כי כלמה היתה מותרת לחברתה, ולא שייך שום קצין במסירה לחברתה ויש לומר: גרסינן התם 'רבה', מדאריי אביי בת רבי. ואפילו אי נס' 'רבא' – נראה
לרביי שמשוך בן אברהם דרפיי רייק, רבי היכי רקנה מצד מנרשה ולא היישין לפקדון ולשנא מסרה לה לצור על פי פלוחייה – הכי נמי שני יוסף בן שמעון מוציאין, ולא היישין
(ולשנא מסר ליה לקנות) ולשנא מסר לו לצור על פי פלוחייה. ולגבות החוב בן יודיען דאין דמסירה מועלת. דאין אותיות נקנות במסירה. **אותיות** מילי ניתו מילי במילי
מייקי – ואומר רבינו יצחק: דמסירה השטר קוד מילי, דקאמר ליה 'קני לך שטר זה' דהיינו מילי בעלמא, אבל שככותו שטר בשמו על השעבוד – אין אף מעשה גדול מזה. **הוור**
בשטר ואינו חוור בשטר – כולל זה לעקור שליחותו, כיון דאין מקנה לו כלום. בין ממתנה בין ממכר, נכתוב לו ממה נפשתי, שלא יוכל לכפור לו כיון דאין מפיסי בהביהו אפילו במכר. לדיכא למידי
שאנו רוצה שיתקור ממשעבדי, דאפילו כלא שטר גובה מנכסים משועבדים, כדאמר בחוקק הבהתי' (בבא בתרא מא, ב): המוכר שדוה בעדים – גובה מנכסים משועבדים ויש לומר
דמפסיה, לפי שעל ידי שטר גאץ קני שמכר לו נתן, ולא יליו לו כל ברעון. לפי שאין לו כל כך קרשקעה. ואף על פי שחלוקה ויכול לחזור בו, ומצי אמר: איתנא ליה חבונא
יל שטרא: לאו גני – אבל מוקם אמר: יכול לחזור בו בשטר, ואם לא ירעה חלוקה ליכא ליה כלא שטר – יתיר. ורובנו תם פפשי: דבשטר חבונא קני מיידי, ולא ניתא ליה לדיפש שטרי
עליהו. והעולם אל ידעו שטר מתנה, אלא יסברו שהוא שטר חוב או שטר מכר, ושיעבד קרשקעו, ולא יקנו ברעון ממנו לפי שריאם שיתפרו מהן. אבל בשטר מכר – אין
יכול לחזור בו, דמסתמא איתנא רבתיי ליה שטרא ויין ליה. וקשה: ולקנן בינע פשוט' (קס"ג, א) (נחמן) מי שבא ואמר אבד שטר חובי, אף על פי שאמר עדים חבנו ותחנתו – אין
כותבין ונותנין אפילו בלא אריותות. דחיישין שטא פרע לו ורוצה לגבות שנית. אבל בשטר מקח ממכר – כותבין, חוין מאחריותו שבו. והשאת ליכא למיחש דלמא טרף הודו טריף,
ומשום שטרות לא היישין שטא אל ידעו העולם ששתי פעמים נכתב על שדה אחת, ויסבר שמכר שדה אחת, או שהוא שטר חוב.

1 לא קני מדארייתא וגם שעבוד הקרקע הכתובה בו? דהא דקנה נקנית בספק ובשטר
2 ובחוקה, ואפילו בלא מסירת שטר חוב יקנה ויש לומר: רבא שטאנו בלא להקדישו,
3 כדכומב בפרק 'כ'ל שעה' (פסחים לא, א) כיון שהקרקעות אינם ברשותו – כך אינו יכול
4 להקנותן מן תורתה. והא דלא תקנו רבא שיוכל להקדישן ממו שתקנו שיוכל להקנותן –

5 לפי שאין הקדש כל כך עורך. ומיהו אמור רביעי
6 וכן: לפי דלוחות הדיא ריש' שמת', רבבי פירי:
7 אי אמתה בשלמא דארייתא, משום דהבי אן
8 יכול למחול – שאין כאן יורש אחר, דקאבל
9 מתנה הוא וירוש', דמתנת שכבי מרע דריש
10 בייש נחולין' (בבא בתרא קמו, א) מקראי
11 דירושא מ'העברתם' – שי לך העברת אחרת
12 שהיא כה, ולעולם מכירת שטר איכא למימד
13 דהיי דארייתא. ומכל מקום עריך טעם פיר
14 דאמאי לא יתי קנין גמור, ויכול לומר לו הלוה
15 לאו בעל דברים ידוי. את ויקנה למידי שלא
16 יוכל עד למחול, כיון דאין קנין ליה ששבד
17 הקרקעות בשטר. **אמר** אמימר הלכתא
18 אותיות נקנות במסירה – כתב רב יודאי נאן
19 דאין אותיות נקנות בחלופין. ולרבינו תם ולרבינו
20 יצחק נראה דגרסי: 'אין אותיות נקנות במסירה', כרבנן, דהכי ולכתא. ומייית ראה מסוף
21 פרק 'זה בורר' (סנהדרין לא, א) דאמר: הדיא איתנא דנפק שטר מתחתי ידה, אמרה:
22 ידענא בתיא שטרא דרפיעי הוא. הימנה רב נחמן, אמר ליה רבא: כמאן – אמאי? דאמר
23 אותיות נקנות במסירה: אמר ליה לא, משום דאי בעיא קלתיה. ואי הלכתא כרבי –
24 מאי פריך רבא? רבא רב נחמן נמי, אמאי לא מהדר ליה יודאי נאנמת משום דאותיות נקנות
25 במסירה? ועוד, דקאמר התם: איכא דאמרי לן דהימנה רב נחמן, אמר ליה רבא: והא אי

יצחק נראה דגרסי: 'אין אותיות נקנות במסירה', כרבנן, דהכי ולכתא. ומייית ראה מסוף
21 פרק 'זה בורר' (סנהדרין לא, א) דאמר: הדיא איתנא דנפק שטר מתחתי ידה, אמרה:
22 ידענא בתיא שטרא דרפיעי הוא. הימנה רב נחמן, אמר ליה רבא: כמאן – אמאי? דאמר
23 אותיות נקנות במסירה: אמר ליה לא, משום דאי בעיא קלתיה. ואי הלכתא כרבי –
24 מאי פריך רבא? רבא רב נחמן נמי, אמאי לא מהדר ליה יודאי נאנמת משום דאותיות נקנות
25 במסירה? ועוד, דקאמר התם: איכא דאמרי לן דהימנה רב נחמן, אמר ליה רבא: והא אי
26 יצחק נראה דגרסי: 'אין אותיות נקנות במסירה', כרבנן, דהכי ולכתא. ומייית ראה מסוף
21 פרק 'זה בורר' (סנהדרין לא, א) דאמר: הדיא איתנא דנפק שטר מתחתי ידה, אמרה:
22 ידענא בתיא שטרא דרפיעי הוא. הימנה רב נחמן, אמר ליה רבא: כמאן – אמאי? דאמר
23 אותיות נקנות במסירה: אמר ליה לא, משום דאי בעיא קלתיה. ואי הלכתא כרבי –
24 מאי פריך רבא? רבא רב נחמן נמי, אמאי לא מהדר ליה יודאי נאנמת משום דאותיות נקנות
25 במסירה? ועוד, דקאמר התם: איכא דאמרי לן דהימנה רב נחמן, אמר ליה רבא: והא אי

בבא בתרא. המוכר את הספיה – פרק חמישי דף עז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 נקנה השטר בכל מקום שהוא – ואם תאמר: והכי מוכח מהכא דמילי במילי מיקנה?
 2 הא בכל מקום ששטר שערב, ובדלא וכו' שערב בבסיס, דמוכר שרודו בעדים
 3 גובה מנכסים משועבדים, ואין מועיל אלא לקנות שטר עצמו וכו' למי דרש: דמשמע ליה ככל
 4 עין, קין החוקק עיריין בין בלא עדים, שלא תשענברו בבסיס, ובכל ענין קנה: נקנה השטר
 5 בכל מקום שהוא. אבל אברי קשה: דהכי מוכח
 6 מהכא דמוכר מילי במילי דהכא אל חוקין
 7 דמוקני אלא לענין שטר מוכר הכתוב בשם מוכר
 8 ללוקח, ובהדיא דהא גומיא מסירה בלא תרביח
 9 כוללה עלמא. אבל מוכר לא תנוח שיש לו
 10 על אחרים – לעולם לא מקנו במילי, במסירה
 11 לתורה, עד שכתוב ונראה לפרש דהכי פריך:
 12 הא אנב מילי ניהו, וקין טרוד, דאפילו
 13 הכי בנין מילי ניהו, דאפילו לקנות שעבד שטר
 14 הכתוב בשמו – אם כן אפילו בשטר שאינו
 15 הדעבד כל בר קל לקנות ומשני: אנב שאני.
 16 רשעוב כח בר קל לקנות מוכר, בלא תרביח, כיון
 17 שאינו אנב קין טרוד, דאילין אנב במסירה
 18 גומיה, דהא אפילו דבר דאין נקנה בחליפין נקנה
 19 אנב קרקע, דחשיב במסירה ומשיכה הוגבהה
 20 ורבינו שמואל מפרש: דהשתא לא אסיק
 21 ארעהה קין אנב, וסלקא דעתין דקני במה
 22 שנתראה לו, וקשה: דאם כן אמאי איצטריך
 23 למימר: כיון שדחיק בקרקע נקנה כו' דעין
 24 שאינו קונה על ידי בר שמו: וסלקא דעתין
 25 דלא נתרעה לו עד שדחיק, ומכל מקום מילי
 26 ניהו, כיון דקני על ידי מה שנתראה.
 27 רב פפא הוה לא תריסר אלפי זוזי – לפי פסדים
 28 דגרסי בהירושלמי (בבא קמא קד, ב.) ידוהה
 29 מסיק, קשה: דהכי קנינהו ניהוה? ואנן נמי, והכי
 30 תרבינן דרשאה אמלוהה הא אמר בפיק רמי
 31 שנתן (בבא בתרא קנב, א.) מנתח שבכ ממי
 32 שכתב בה קנין – אורכבה אתרי ריכיש כו', הרי
 33 היא כמתנת שבכ שמוע, שאם אמר הלאומי
 34 לפלוני – ליתא פלוני, משמע דבריא לא ליתא
 35 למיקני הלוואה אפילו בקנין, דהתם בקנין איירי
 36 וליכא לימטר דהתם מיירי בהלותא מנעב, שאינו
 37 נקנה בחליפין – דאם כן בתנן נקט הלוואה, דהוה
 38 ליה למיטר ומנעוהו לפלוני, ועד, דאמרין
 39 התם (קמא, א.) למיטרא דסבר רב נתנן מילתא
 40 דהיתא כבריא איתא שביכ ממי, ליהתיב כו'
 41 דהתנן רב נתנן: שביכ ממי שאמר הלוואתי
 42 לפלוני כו', ומשני: הואיל וזרע יורשה, אי נמי
 43 במעמד שלשתן: הוה ליה למיטר: דהיתא כבריא, אפילו בהלותא מנעב אנב קרקע ואומר
 44 רבינו כו', דהתקת רבמיני דהא לענין דרשאה שיוכל לעשות שליח אפילו בהרשאת מלוה,
 45 אף על גב דאין יכול להקנותה.

1 **בארתה ששנינו:** פוחבין שטרך למוכר אף על פי שאין
 2 לוקח עצמו; כיון שהחוקק זה פברקע – ונקנה שטרך
 3 בכל מקום שהוא; וזו היא ששנינו: נכסים שאין להן
 4 אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות – ככסף
 5 ושטר וחזקה – אנב שאני, דהא מטבע דלא ניקני
 6 בחליפין ואנב ארעא ניקני. כי הא דרב פפא הוה
 7 ליה תריסר אלפי זוזי בי חוזאי, אקנינהו ניהוה לרב
 8 שמואל בר אחא אנב אסיפא דביבית, כי אתא, נקפ
 9 לאפיה עד תווד. "אבל לא מוכר לא את העבדים ולא
 10 את הפרצופין ולא את האנמיקין". וכו'. מאי אנמיקין?
 11 אמר רב פפא: עייסקא דגנהוה. משנה מוכר לא
 12 קרוזין – לא מוכר את הפרדות, מוכר את הפרדות – לא
 13 מוכר את הקרוזין, מוכר את הצמר – לא מוכר את הבקר,
 14 מוכר את הבקר – לא מוכר את הצמר. רבי יהודה
 15 אומר: הדמים מודיעין; פיצוד? אמר לו: "מכור לי
 16 צימרך במאתים זו", הדבר ידוע שאין הצמר במאתים
 17 זו. ותקממו אומרים: אין הדמים ראה. גמרא תני
 18 רב תחליףא בר מערבא קמיה דרבי אבהו: מוכר את
 19 הקרוזין – מוכר את הפרדות. – והא אנן "לא מוכר"
 20 תנן – אמר ליה: איסמינה? – אמר ליה: לא, תימרנב
 21 מתנייהוד פארוזין בו. "מוכר את הצמר – לא מוכר את
 22 הבקר". וכו'. היכי דמי? אלימא דקרו צימרא צימדא,
 23 ולבקר בקר – פשטא, צימדא זבין ליה, בקר לא זבין
 24 ליה. ואלא דקרו ליה נמי לבקר צימדא, פוליה זבין
 25 ליה. לא צימדא, כאתרא דקרו ליה: צימדא צימדא, רבי
 26 לבקר, לבקר, וצימדא נמי דקרו לבקר צימדא; רבי
 27 יהודה סבר: הדמים מודיעין, ויבנן סברי: אין הדמים
 28 ראה. – ואי אין הדמים ראה, ליתוי ביטול מקח
 29 וכו'

1 כותה ששנינו – שמונה לעשות כן, אף על גב דמחויב כשיקרא. דאין אלא הפסד לשום
 2 אדם, אלא למוכר עצמו, שאם יאכר השטר ויזמאנו לוקח שכתב בשמו – יטען שלקוח
 3 מזה המוכר, ואי הוא לא חישי להכי – אן לא חישינן בשבילו. כיון שהחוקק זה –
 4 הלווקח, בקרקע, מסקנא דמילתיה דהוא, ולא מן המנשה. נקנה השטר – שנכתב
 5 קודם המכירה, לזה הלווקח, בכל מקום שהוא.
 6 שרירי דעתו של מוכר לחקות השטר ללוקח
 7 וקני ליה לשטר אנב קרקע, כדון כל מטלטלין
 8 והנכומין עם קרקע, שנקנין בחוקק קרקע כאילו
 9 עבד שכתבה במטלטלין נפשוהו, ורובמפרשי. –
 10 היא ששנינו בו" – בקדושין (כו, א) נפקא לן
 11 מריא. שאין להם אחריות – מטלטלין וטרה.
 12 שיש להם אחריות – מרקיעי. בכסף כשטר
 13 ובחוקק – בכסף שקבל מן הקרקע, או שהחוקק
 14 בה, נקנין גם מטלטלין. וקא סלקא דעתין השתא
 15 דהשטר במילי בעלמא מיקני, שנתראה המוכר
 16 לחקות ללוקח, ואף על פי שלא אב השטר ליה
 17 דלוקח – קני ליה, כל שכן לעיל, דשטר בשטר
 18 מיקני, דאילו הכא – אפילו במילי גרדי קני
 19 ליה בלא שטר, וכל שכן דמיקני במילי הנתבוסין
 20 בשטר. ומשני: שאי דקני שטר אנב ארעא שאני
 21 דכיון שהחוקק בקרקע, קני ליה לשטר אנב
 22 ארעא. דמריא נפקא לן בקדושין, ולא היינו
 23 מילי, אלא מעשה גדול הוא, מוכיח הממוון
 24 עצמו. רוחא פסבני בו" – פברק ארעא, והתם
 25 מפרש טעמא. בחליפין – בקין סודה. אנב
 26 אסיפא – סף ביתו, מרקיע, כדו שביאם לו.
 27 והינו דרשאה. ואילו לא אקנינהו ניהוה – לא
 28 הוה יחיבי ליה, ולא לחיובי באונסא דאורחא,
 29 כדאמר בבבא קמא. נפק לאפיה – מרוב שנות
 30 מעותיו שהביא, עדי תווח – מקום. במסכת נדה
 31 (גל, א.) וכך שמנ. ולא שמוענין אתא דמאוש קין
 32 זה מסרו לו המעות, דכיון דנפק לאפיה –
 33 שמוענין דהביא המעות. חקביים – המשורשים
 34 המדומינים הפסוה. המיטעין – כסף גדולים,
 35 שבחן שמישין הפרקמטאי אשר בשפיה. עייסא
 36 דגנווח – פרקמטאי שבה. משנה קרוין –
 37 עגלה. הפרדות – המושכות בקרוין. ובשאין
 38 ארוזין בו מיירי, כדמפרש בגמרא. דרך פרדות
 39 לקרוין, וצמד לבקר, וכלים לתמוה. צמד – הוא
 40 העטל וכלי העגלה קטנה, והעגלה הגולה,
 41 המוכרית את העגלה יחד. לא צמד את
 42 הצמר – דרבי הכל היא. אלא דפליגי רבי
 43 יהודה ורבנן בפירוש דרך מילתא, ולרבי יהודה זמנן מוכר זמנן לא מוכר, ולרבנן
 44 לעולם לא מוכר. אין הדמים ראה, אלא במתנה ביקש ליתן לו המותר. אי נמי
 45 ליתוי מקח טעם. כדאמרין בגמרא. וחיודי לו מעותיו וישול צמד. גמרא אסיפא
 46 – מקמי מנותיין. תרתם מתינא כשארוזין בו – שקשושין ביהו בשעת המכירה,
 47 ואלא
 48 השוררים. ולבקר קרוין בקר – ולא צמד. הכי רשינו; צמד וכן ליה בקר לא זבין ליה – ואמאי קאמר רבי יהודה דמיטעין צמור את ארוזין חלוק אתא כותה חייב עמי, ולא
 49 דינמא לשון שלו כן הוא, שקריא גם לבקר צמד ואפילו בשארוזין בו נמי קני, דהא לא מפלגנין בין ארוזין לשאין ארוזין, כדמפלגנין בני קרוין ופרדות. ולקמיה שמוענין נמי
 50 אמרין ודמותיך מילי מילי קני. וכו' רשינו; ואלא יקרו ליה נמי לבקר צמד כולה זבין ליה – וכי הא ונזנא רישתין בני המוכר בית לרביהו כביהה גדולה. פברק "מוכר את הבית"
 51 (בבא בתרא א, ב.) כולה זבין ליה. – ואמאי אמרין רבי אן הדמים ראה? הא ודאי, כיון דכולי עלמא קרוין גם לבקר צמד, וגם הדמים מודיעין – עליה דמוכר רמיא לגלוהי ודלא
 52 בקר קא זמנן אלא העטל לבדו, ומולתא פירש – אמרין שוכר הכל הכי רשינו; לא צריכא כאתרא דריבא קרוי ליה לצמד צמד ולבקר בקר וריבא קרוי ליה לצמד צמד – והשתא
 53 מספקא לן בהאי גברא מדי מניניהו הוא, אי קרא לבקר צמד לאו אמר. רבי יהודה סבר הדמים מודיעין – שהוא מן הקרוין לבקר צמד, ובקר מוכר עם הצמד. ורבנן סברי – כיון דיש
 54 קרוין לבקר בקר, ולא קרוי ליה צמד – לא אמרין הדמים מודיעין, דלמלא האי מניניהו הוא, ולא מוכר את הבקר. ידי לוקח על התחנותה, דאין צמנא בחוקק מניה, ולא אמרין
 55 דמים מודיעין. אבל היבא דכל בני האי צמד לא מוכר את הבקר, דמשמע: אבל הצמד מוכר, ואמאי ליתוי ביטול מקח, שיכלב המקח וחיודי לו מימיו וטול צמדו, כדון כל
 56 כלומר, נמי דאין הדמים ראה, מוכר את הצמד לא מוכר את הבקר, דמשמע: אבל הצמד מוכר, ואמאי ליתוי ביטול מקח, שיכלב המקח וחיודי לו מימיו וטול צמדו, כדון כל
 57 אונאה יתר משותת, דבטל המקח, בפיק "החוב" (בבא מעיטע מט, ב.) ובשותת מיצמועם אמרין קה ומחויז אונאה, ובפחות היא מחילה.

בבא בתרא. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף עח עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רלו תוספות

הכי נטינון וכו' תימא ביטול מקח ליה ליהו – כלומר, דאנתא דרמי אית ליה, דמן
התורה קיה, דרבין "לא תונן" (יורקא כה). אבל ביטול מקח ליה ליה, אלא סבירא ליה
יותר משתנה כשתות עצמה דמי, וקנה ומחורז אונאה. והתנן – בפרק "ההוב" רבי יהודה
אמר המוכר כח הויה בחמה ומעליית אין להם דין אונאה ואמרנו לו כו' – ואמרנו

בגמרא: עד כמה לא היה אונאה אמר אהור –
עד בר דמיון, דהיינו, יתר משותה לא יהי
אונאה אליבא דרבי יהודה, ואפילו להחזיר
אונאה, אלא מחילה הוא, דעביד איניש דובין
לו תרז וכו'. ומקראמר ליה: לא אמור דאין חן
אונאה אלא אלו המניין במשנתנו, עבדים
משתות וקרקעות, וטעמא וליף תתם מקראי:
אבל לכל מילי – היה ליה דין אונאה וביטול
מקח. כך פירשו ברובתינו. דהא לא
שמעונו ליה דמכא דאית ליה ביטול מקח ביתר
משתות, אלא שמע מניה דאיבא אונאה, ואין
להחזיר הדמים ונתנה בעיני בעל קב: ואי וך
הדמים ראה לקנות ברך עז החצמ, אמאי
מתקיימת מבירת הצמד לגמרי, שלא יחזיר לו
זה כלום ללוקח מאונאתו? שכן שמענו לשון
המשנה: מכר את הצמד לא מכר את המכר
אבל מכירת הצמד – מכירה מעלייתא היא,
ואמאי לא מבעיא דאונאתו היה לו להחזיר
אליו נהאנה שרות, אלא אפילו ביטול
לחזיר מן חרין, אלא נהאנה יותר משתות טובא
וכי תימא רבנן לית לה לא ההרות אונאה
בשות ולא ביטול מקח ביתר משתות, אלא
בבל ענה קיה, וכל יחזיר לו כלום, שאין
למפו בבית דין לך אם אינו רוצה לצאת ידי
שמים – והתנן, אמרו לו: לא אמור אלא את
אלו, אבל שאר דברים ש לך אונאה, והרץ
להחזיר. ואמאי אומרין במנחתין: אין שאין
ראיה, ודמשמע שומכריה תתקיים לגמרי, והאי
יחזיר לו מוכר לתנן ממעותו כלום; והאי
דקאמר גמרא "וכי ילוקח ביטול מקח ליה ליה"
– לא חוקא, דהוא חרין דמאנתא שרות
קפירין. אלא משום דקפירין: ליהדי ביטול מקח
דרבותא קפירין, משום דהכי קאמר גמ: וכו' תימא
ביטול מקח בו, ומשני: אין אין הורמים – דהיינו
ביטול מקח, שאין הדמים ראיא לקנות את
המכר ולתקיים המוכר. אלא לא מכר את המכר,
וישיל אונאה משהם אונאת יתר משתות. בבבא
שהדיעית טועה – והסבר בלבו שכך שיה, כגון
שה חמה שמעקא באה אשה בשמנה. והלכך
בבא חלק טעיה הוא. אבל בבבא דיי

וכי תימא לרבנן ביטול מקח ליה ליהו כו' – היה מצי למפרך דהיינו, דקתני: אלו דברים
שאין להם אונאה תעבדים והתקעטו בו, מבבל דשאר דברים ש ליה ליה אונאה אלא
משום דהיי מצי לדחויי: האי נמי רבי יהודה אומר. **אבל** בבדי שאר הדעת טועה ולא אימורו
מתנה בו – אמור רבינו יצחק בן מאיה: דליכא למפרך מחבא לרב, דאמר בפרק "דאשד"

(קדושין טו, ב) גבי משקד אחרת: אדם שיקן
קדושין תופסין באחרות, וגמר נשן ליה פקדון.
דהחם אין דבעשה קיים כל עיקר. אבל אבא –
לעצו צמד המקח קיים. ואין סבירא שמשתה הצמד
לא יחזיר ויתורת יחזיר. ומזה, הא נשייאי לא
שייך ב'איהוד נשך' (בבא מעיצא סג, ב) גבי האי
מאן דהיף פשטי מחבריה ואשכח יחירתא. אם
בבדי שאין הדעת טועה – לא צריך לאחוריה,
אימור מתנתה היכה תחילה. יש לומר: דהחם
ליכא למימר דפקדון הוא, שאינו יודע שיחזור
ויהנה אותם. ועוד: אפילו דיה, שמתמא בן ולא
דעמיה שן יחירת – אין יצטעו לכתבע. **אבל**
בשאין ערוך עליו מודה ליה נחום הגמרי – לרבנן,
ולא קנה. דהיינו דקאב בשק דידיקאי וכומוני, אבל
באוקף ומרתע – אפילו אין ערוך עליו קנה.
דרבנסיין דמחור הוו, וקני ליה כל היבא דאיתנהו.
ובקטנטר לא פירש בן. **אי** ולמא בשאין עליו
מחלוקת – זכוי נמי הויה שמימיה: או ולמא
בין ובין וכו' מחלוקת. **הא** ספירם שכתוב בך,
מאי לא רבי יהודה טעמא דנחום אן פשיש, דאן
רבי יהודה טעמא דנשייאי קאמר. הכי פרך מאי
לא רבי יהודה שמע לנחום ולא מחלק בשוך
עליו נמי אמר ליה: **חמורך** זה דין אמר ליה
"חמורך הוא", אלא לעולם קנה בעדן עליו.
ואמר ליה רבי יהודה שיש הפרשי. אי נמי, מפרש
משט. ולא פליגי.

וכי תימא, ביטול מקח לרבנן ליה ליהו, והתנן,
רבי יהודה אומר: המוכר ספר תורה, בהמה ומקורלות
– אין ליה אונאה, אמרו לו: לא אמרו אלא את אלו
מאי "אין דמים ראייה" נמי דקתני – דהיינו ביטול
מקח. ואיבעית אימא: כי אמור רבנן אונאה וביטול
מקח – בכדי שהדעת טועה, אבל בכדי שאין הדעת
טועה – לא, אימור מתנה יהב ליה. **משנה** המוכר
את החמור – לא מוכר פלוני, נחום הגמרי אומר: מכר
פלוני; רבי יהודה אומר: פעמים מכורין פעמים אין
מכורין, פי' צמד זה והיה פלוני וכליו עליו, ואמר לו:
"מכור לי חמורך זה" – הרי פלוני מכורין, "המורך
הוא?" אין פלוני מכורין. **גמרא** אמר עולא: מהלוקח
בשק ודיסקאי וכומוני, דתנא קמא סבר: סתם חמור
לרכוב קאי, ונחום הגמרי סבר: סתם חמור למשאוי
קאי; אבל אוקף ומנדעת, קלקליו וחקך – דרבי הכל
מכורין. **מיתבי**: "חמור וכליו אני מוכר לך" – הרי
זה מכר את האוקף ואת המנדעת ואת הקלקליו
ואת החקך, אבל לא מכר שק ודיסקאי וכומוני. ובזמן
שאמר לו: "הוא וכל מה שעליו" – הרי פלוני מכורין;
ועמא דאמר ליה "חמור וכליו" – הוא דקני אוקף
וכנדעת, והא לא אמר ליה הכי – לא – והא הדין דקתני
על גב דלא אמר ליה "חמור וכליו", שק ודיסקאי וכומוני לא קני. **מאי** "וכומוני"? אמר רב פפא בר
שמואל: מרבהא דנשייאי איבעיא ליה: בעדן עליו מהלוקח, אבל בשאינו עליו – מודה ליה
נחום הגמרי, או דלמא בשאינו עליו מהלוקח, אבל בעדן עליו – מודה ליה רבנן לנחום? **תא**
שמעו: ובזמן שאמר לו: "הוא וכל מה שעליו" – הרי פלוני מכורין; אי אמרת בשלמא: בעדן
עליו מהלוקח, הא מני – רבנן היא, אלא אי אמרת: בשאינו ערוך עליו מהלוקח, אבל בעדן
עליו דרבי הכל מכורין, הא מני? – לעולם בשאינו ערוך עליו מהלוקח, רבנן היא, ואימא: ובזמן
שאמר לו "הוא וכל מה שראוי להיות עליו". **תא** שמעו, רבי יהודה אומר: פעמים מכורין,
פעמים שאינם מכורין; מאי לאו, אמאי דקאמר תנא קמא קאי רבי יהודה? – לא, רבי יהודה
מלתא

הדעת טועה – במנחתין, דנגמ שיה פרשה אין קנין אורו כגמא אוהי. ומסבירא בחירוזן אחרון, וקמא נשייאי דחיקא הוא. אימור מתנה בו' – יש לנו לומר דמתנה בעלמא
הוא דריבוי ליה. **משנה** בלוי – בגמרא מפרש ליה. רבי יהודה אומר בו' – כולה מפרשא בגמרא. חמורין וו – כמות שהיא. עד כלים שעליה. חמורין היא – כלומר, אם זו היא
חמורין – מכר את הויה, דהיינו מוכר את החמור. וסבירא ליה לרבי יהודה דאין בלוי מכורין, אפילו בעדן עליו. **גמרא** מחלוקת – תנא מעתה נחום הגמרי – בבליים
העשוין מחלוקת, כגון שק דידיקאי עשוין חמור בחבוי משאוי ולתע על החמור. ויבשני – מרבתא דרבנן דרבי. ורבלקמן, ונחום הגמרי משאוי, ודמאטע יתבת במשאוי, דסתם
חמור לרכיבת אנשים קאי. **תנא** קמא סבר – חמור לרכיבת אדם עומד ולא למשאוי. הלכך, המוכר את החמור סתם – לא מכר אותם כלים העשוין למשאוי, אלא אותם כלים
העשוין לרכיבה, כגון אוקף ומנדעת. נחום הגמרי סבר: חמור למשאוי עומד, וקנה פלוני, גם האוקף ומנדעת. ולטעם משאוי עבדן עשוין. אוקף ומנדעת – בין לרכיבה בין למשאוי.
ליקלי' – צינגלש, לקשור האוקף בחבשית החמור. חקך – פוטריל, ורכיביה חן. **הא** לא אמר ליה – "חמור וכליו", אלא סתם מני לא את החמור – לא קנה את האוקף ומנדעת.
ואם איתא דלעילא – הא מני? לא קנה נחום הגמרי בלוי בחבוי משאוי ולתע על החמור. פליגי. והא ברייתא רבנן היא. לא חזו חזין בו' – רבנן היא ולא אמר חמור. ולנחום קמא
קני נמי שק דידיקאי וכומוני. **הוא** קא שמענו לו דאף על גב דאמר ליה חמור וכליו – לא אהניו האי יתור לשון לטפוי שק דידיקאי. ואני קני ליה, כרבנן. בעדן עליו – הא שק דידיקאי
מחלוקת – בעדן עליו בשעת מכירתה. אבל בשאין ערוך עליו – מודה ליה נחום לרבנן דאין מכורין, ואפילו אוקף ומנדעת נמי אין מכורין אם אין ערוך. או דלמא בשאין ערוך עליו
מחלוקת – ואפילו הכי אוקף ומנדעת קנה. **הא** שמעו ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שעליו הרי פלוני מכורין – אמילו שק דידיקאי וכומוני. ובעל כרחך בעדן עליו מיירי, דאן קני
זכיל מה שעליו, ואפילו הכי קני רישא דאין מכורין בכלל החמור עד דאמר ליה בריאי "וכל מה שעליו, ברכותיני ספא. אי אפרש בשלמא בעדן עליו מחלוקת בין רבנן היא
– דאמרר לא מכר את כליו קאי על פ' שערך עליו. **תא** מני – לא נחום ליה רבנן, דהא בעדן עליו מיירי, ואפילו הכי לא מכר מחמתו עד דאמר ליה בריאי "וכל מה שעליו". וכו'
דיכי דרפאן מסיפא – היה ליה לפרכי מרישא, דקתני ברייא: לא מכר. אלא משום דעיקר פיריביה דחמורין "וכל מה שעליו", דמשמעו בעדן עליו – משום חבי אלימא פרכי
מניה דספא. **תא** שמעו רבי יהודה אומר פעמים מכורין – רבי יהודה בעדן עליו מיירי, דאן קנה" דחמורין ז"ו, כלו משאוי דמאטע דאמר "זו", ומשמע חבי אלימא טענה –
משום הכי כליו מכורים. ואמאי דקאמר תנא קמא קאי, דשמעינהו דהיפלו בעדן עליו. למא מכר ולמא לא מכר, ואתא איהו למעט פעמים מכורין בו, ולהכריע ביניהם אתא.

מלתא

רל"ח בבא בתרא. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף עז עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 תוספת

1 מילתא אחרתי קאמר – אינהו איירו בשאן ערוך עליו, אבל בערוך עליו – דברי הכל מכור. ואתא רבי יהודה לאפולגו אדוקאי דידהו, דאפילו בערוך עליו פגעמס שאן מכורין. ואמר
 2 רב **פסא עסיקא** – דאית בה מיקרי אנתיק, אבל עסיקא דרוחן לספינה – לא מיקריא אנתיק. הלכך, על כרחך בערוך עליו מיירי. ואי נמי, כל פרקמטיות מיקרי אנתיק, מידה, מתניתין
 3 לא איצטריך למיתני דלא מכר אלא עסיקא בדגהו, אבל עסיקא דלבראי מינה – מימר בעי? בתמיה. גיילי מילי קמי – חדא בערוך עליו וחדא בשאן ערוך עליו. שהכל הולך אחר
 4 מנהגו של עולם, יש דבר שהוא בכלל הבריו בערוך עליו, ויש דבר שאין בכללו אפילו בערוך עליו. בולחו סבירא לחו בי – לא משום דבולחו סבירא לחו בי דידה, דהאי ליה ליה
 5 סבירא דדאי, ולכפר את המלחא בטל לגבי דהך, ולכפר את המלחא בטל לגבי אשך. ומיהו,
 6 ולמר אשך מילתא בטל לגבי אשך. ומיהו,
 7 כדאדא ששה הולכין, שמיסופן מכירת תשמישין
 8 טפי מרבנן דידהו. חוץ מרבי מאיר לבר, ו
 9 דסבירא דלי בולחו מבורך, שהרי אשך ל
 10 תשמישי כרס. ומשום הכי לא קאמר אביי
 11 "אמר דבר אחר". ונגמל מקום שאמר אביי
 12 "אמר דבר אחר" בגמרא – כן עריך לפרש.
 13 רבי אליעזר ורבי שמעון – ולא דהימבר את
 14 הכותי. הכי רשימי: דהניא יבין מאיר איבך מבר
 15 את הכרס בי' – דלא נתן לה מתניתין. ובאבא
 16 שאילא שאתחיל לה בתוספתא. את ר' נתן וסובבין
 17 ברש פירקא. אמר רבא – כשאמר "חמורך
 18 זו" דאי וידע הוא חמורו זה שלו הוא, והכי
 19 ליה ליה למימר: "מכור לי חמורך", דלא ליכא
 20 קמיה שני חמורים. שאמר "את זה חמור לי".
 21 והלכך, האי קאמר "זה" – משום כליה. כלומר,
 22 חמור זה כמות שהוא. חמור הוא – ומשמע
 23 לשון שאילה אמר כל האי חמורך אלא במכור
 24 ליה הלכך לא מכר את כליה. דסבירא ליה לרבי
 25 יהודה דהימבר את החמור סתם לא מכר את
 26 כליה, אפילו בערוך עליו. **משנה** המוכר את
 27 החמור – סתם. סיב – בנו של חמור קרוי סית.
 28 לא מכר בנה – בגמרא מפרש מאי שנת פרה
 29 מחמור. בשר אשפתו – מקום עמוק שלשה או
 30 גבה שלשה. שריל לתת שם שכל בהמותיו. בוד
 31 – לא שם מכונין. סבר בורות סבר בורות –
 32 דכל הני דקחשיב ביטילי לתני דקביעי, אבל מכר

1 **בולחו** סבירא לחו – לא ממש אמרו דבר
 2 אחר, דאין בדיהם שוין, אלא כלומר
 3 בשיטה אחת הן. ובי דאי גונא איתא ביבמות
 4 פרק (שליש ר"ף ל) וצריך לדחות פרק חמישי ד
 5 גא. ב: בולחו סבירא קונה גבין קמור.
 6 מתולעין

6 התרתם מתינתך באדוקים בו, **מכלל דמתניתין בשאן אדוקים בו, ומדרשא בשאן ערוך עליו,**
 7 **סיפא נמי בשאן ערוך עליו – אדרבה, אימא רישא: אכל לא מכר לא את העבדים ולא את**
 8 **האנתיק; ואמרין, מאי אנתיק? אמר רב פפא: עסיקא דבגהו; ומדרשא ערוך עליו, וסיפא**
 9 **נמי בערוך עליו וכלי, תנא מילי קמי. וכן: זגם נסא, ופולחן סבירא לחו: כי מוכרין**
 10 **שמועין בן גמליאל אבי, מאיר ורבי נתן וסמכותם, נהום הנגן, פולחן סבירא לחו: כי מוכרין**
 11 **איניש מירי, איהו וכל תשמישיה מוכרין. רבי אליעזר – דתנן, רבי אליעזר אומר: המוכר את**
 12 **בית הכר – מכר את הקורה. רבן שמעון בן גמליאל – דתנן, רבן שמעון בן גמליאל אומר:**
 13 **המוכר את העיר – מכר את הסנסר. רבי מאיר – דתנא, רבי מאיר אומר: מכר את הפרס**
 14 **מכר תשמישי הפרס. רבי נתן וסמכותם – ביצית ודוית. נהום הנגן – הא דאמרין. רבי**
 15 **יהודה אומר: פגמים מכורין וכו'. מאי שגא "חמורך זו", ומאי שגא "חמורך הוא"? אמר**
 16 **רבא: "חמורך זו" – ידע דתקרא דידהו הוא; ותאי דקא אמר ליה "זו", משום כליו קאמר**
 17 **ליה; "חמורך הוא" – דלא ידע דתקרא דידהו הוא, והכי קאמר ליה: חמורך הוא, שתמכרנה**
 18 **לי? משנה המוכר את החמור – מכר את הסית. מכר את הפרה – לא מכר את פנה. מכר**
 19 **אניש. מכר ובלה. מכר בוד – מכר מיהו. מכר פורת – מכר בודים. מכר שולד – מכר**
 20 **זנינם. גמרא הכי קמי? אמר ליה איבך וכו' – אפילו פרה ובלה נמי, או יכל אמר**
 21 **ליה היא ובלה – אפילו חמור נמי לא אמר רב פפא, דאמר ליה: חמור מניקה ופרה מניקה**
 22 **אינו מוכר לך; בשלמא פרה, איבך למימר לחלבה בעי לך, אלא חמור מאי מניקה ליה? שבע**
 23 **מיהו: היא ובלה קאמר ליה. ואמאי קרוי ליה סית? שמתלף אחר סיתה נאה. אמר רבי שמואל**
 24 **בר נחמן אמר רבי יוחנן, מאי דתיב: "על בן יאמרו המשלים" וגו'? "המשלים" – אלו**
 25 **המשולים ביצרים; "בואו חשבון" – בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שפחה,**
 26 **ושכר עבירה כנגד הפסדה; "תפגה ותפוגו" – אם אתה עושה בן, תפגה בעולם הזה ותפוגו**
 27 **לעולם הבא; "עיר סיוון" – אם מישים אדם עצמו כעיר זה שמתלף אחר סיתה נאה, מה**
 28 **תיב אחריו? "כי אש יצאה מחשבון" וגו' – תצא אש מחשבון ותאכל את שאנין מחשבון;**
 29 **"לחלבה מקרות סיוון" – מקרות צדיקים שנקראו שיוין; "אכלה ער מואב" – זה המתלף אחר**
 30 **יצרו כעיר זה שמתלף אחר סיתה נאה; "בעלי במות ארנן" – אלו גפי הרוח. דאמר מר: כל**
 31 **אדם שיש בו גמות הרוח נופל בגיהנם, ויגדים" – אמר ר' רשעי: אין ער; "אבך חשבון" – אבך**
 32 **חשבונשם – הצדיקים, ותאכל את שאנא משחש. בראשיתן פברקין עילי. אגא וכל אחר ואחר כבוד מחותני של חבריו, וחותני של קטן מחותני של חבלי הגומל. ענינא**

1 ליה מניקה – לאו לטפויי בנה קאתי, אלא לחלבה קאמר, ואד לא ליהוי לה חלב – ליהוי מקח טעות. הלכך מסתאמא אין בנה מכור. עד שפיש. **אילא חמור** – שאן ערוך לחלבה,
 2 האי דאמר ליה "מניקה" – שיש לה ולד קאמר, ועם הולד מוכרה, ולבנא דפריש בהדיא היא ובנה דמי. שמתלף אחר סיתה נאה – בקריאה בנחת וברמייה הולך למקום שהאדם
 3 חפץ, אבל זקן עריך מרדע. **מאי שמואל בי נתןן בי** – משום דמיירי לקמה בסיח נקט לה. **מאי דתיב על בן יאמרו המשולים וגו'** – הששה דקרא מיירי בשעלמא סתחן
 4 מואב דראשון וקח את כל ארצו מידו, נתבא בלעם וחבריו שינעז סיוון למואב. ומיהו, פרשה יתירה היא, דמר צריך ליכתב זהו אם להשמיע דמיון מואב וסיתן סיוון – הרי
 5 כבר תיב "הוא נלחם בולח מואב מוכרין" ואין עריך יותר הלכך לדרשה כהנה משה רבינו. **צדיקים ביצין** – צדיקים, כותביב: "ומשל ברוח מלכוד עיר" (משלי טו) "צדיק
 6 מושל דיאת אלהים" (שמואל ב. כג). **הפסד פגזה** – שמתבלט מריוח בשביל ששק במצוה, או נתן צדקה ומחסר ממנו, כנגד סכרה המרובה לעתיד. **ושכר עבירה** – שלא להשתכר
 7 בעבירה עשוי, כנגד הפסד – שפסידו יותר לעתיד. **אם איה עשה בן** – לחשוב הפסד כנגד שכר. עקיה על זה – שנתפחה ביצרו ודבריה מתיש. ואינו מושל ביצרו. **תנא אש** בן
 8 **המתשכשכ – הצדיקים, ותאכל את שאנא משחש. בראשיתן פברקין עילי. אגא וכל אחר ואחר כבוד מחותני של חבריו, וחותני של קטן מחותני של חבלי הגומל. ענינא**
 9 **שחשין** – אילנות, כותביב (תהלים צב). "צדיק כחמר יפרח כארו בלבנון ישגה". וכתביב: "הוא עמוד בן החסידים" (יבריה א) ואמר רבי יוחנן (סנהדרין צג, א) אין הדיסין אלא הצדיקים,
 10 כותביב "יהי אומן את הדיסה". וכתביב (ישעיהו ו) "אמרתיו אעלה בתור" וגו', ואמר רבנן (סנהדרין צג, א) אני אמרתי אעלה בתמר וכל עלתה בידי אלא סנסן, וממי – תנאי
 11 מישל ואגוריה. "תחת אחר השישים" (בראשית כ) מתרגמין: תחת חוץ מן אילנא, וכתביב נמי: "זכל שיח השדה טרם" (שם ב) ומתרגמין: וכל אילני חקלא. **עיר מואב** – כעיר שמואל
 12 אחר חותונו, ובלה נמי אש שני הרוח, מנבעין דתתן כמות ארנו חללו. **בעלי במות** – בעלי גסות. **אמר מר**: כל המניח דעתו על כפרק אקא דעבירה (זה ח"ב) אמר יש
 13 לקשי: כל המתלוצץ נטל בגיהנם, שאמר "וד יודע לך שמו" וגו', וכל המתיירד נטל בגיהנם, שאמר "וד יודע לך שמו עושה בעברת דוחן, ואין עברה אלא גיהנם, שאמר "יום
 14 עברה היום ההוא". **אבי חשבונש של עולם** – כלומר, לית דין ולית דין.

בבא בתרא. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף עט עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רמ"א
רש"י

1 עך נטפ – כלומר שש שמונת מעצמו, כדכתיב "תאכלוהו אש לא נטפ" (איוב כ),
2 שתיבאי בשמיטת – כמו "דחבוק נפש" (דברים כח) ולארוב (אתו נפשי" שמאלא א.ב.),
3 עך רעבי – קורשא בריה הוא מאי רביעי למעבר לרשיעם לעולם הבא. אדילו בעולם
4 הזה דרביב עלצה ברי לטרדם לעולם הבא. "עד" דרשי ליה: עד דעבר, רמזבא" דרשי

5 ליה מאי רביעי, ולמה קטר. מואש יאז – מי
6 התורה פורש, ודכתיב (ירמיהו כב) "הלא יאזן אש את אש" וכן תרסיס
7 דברי כאש", ותכתיב (דברים לג) "ממינו אש את דת
8 למי" (ופסוק הוא בירמיהו). רפאים בעמקי שאול
9 – כפר לישן הוא. תנן תהם – במסכת מעילה
10 פרק שליש. כי הווי למזבח ולא לברך הבית
11 – כגון שור וכבש ועו תמימים. והתמיס
12 תמימים לברך הבית עבר בשעה, וכן תרסיס
13 ובני זונה סולת ולבנה וכו' ושמן, וכן הלך נטפ
14 ראוי למזבח, ואינו ראוי לכבשן בבנין. לברך
15 הבית ולא למזבח – לא היה וכו' ובתפארת
16 קרות, וכיצא בתן. לא ליה ולא ליה – כגון
17 חלב, בינה, מרורים, אשפה, עשבים, וכיצא
18 בתן. וכן בני דקתני – ראשון ראשון חשוב,
19 דקדשי מזה חשיבי מקדשי ברך הבית, ודקדשי
20 ברך הבית חשיבי מקדשי טעמי. שאן ראון נטפ
21 לא למזבח ולא לברך הבית, אלא ליסבר לויקח
22 בדיקתו עברי מנחה או ברך הבית, הכל כמו
23 שפירש בשעה שהקדש הלך, לא או אף הו'
24 קתני, ולא מביעני את קמאי דמרי, ומעולין
25 במה שבתוכן, אלא אפילו דרך בתראי – מעולין

26 נמי במה שבתוכן, ברי מלא מיס – שדקדשיש
27 אם לא הווי אלא את הבית. טי – ראוין לברך
28 הבית לעשות טיט. ולא למזבח, דמיס מכונסין
29 פסולין לניסוק הדימס, ונג אן מרחיץ בשר
30 הקרבתו אלא אמנת הדימס שבוהרה. אשיות
31 מלאות זבל – לא למזבח ולא לברך הבית
32 שוכך מלא זוינים – ראוי למזבח ולא לברך
33 הבית, ויהי דוח לשקען עמקי. השוכר עממא לא
34 הקדשש אלא לחמו, אלא בעמקי אחרו מוכר
35 ליתו בניין – גזו הפסד גזלו, שהשוכר נמכר
36 ביוקר, ועד, לא בני דקתני למזבח אלא לברך
37 הבית בו – לא עשבים לא קמאי, והכי קאמר: לא
38 מביעני אי דוח מה שבתוכן קדשי מנחה –
39 דקדשי, אלא אי דוח נמי קדשי ברך הבית –
40 קדשי. אילן מלא פירות – לא למזבח ולא

41 לברך הבית, ולבנין לא חוה, ולקרבן נמי לא חוה,
42 כדכתיב: וכל שאור וכל זבש לא תספור
43 (ויקרא ג.) וכדכתיב: לבחן הן, כתרומה. שה
44 מלאה עשבים – עשבים לא חוה לא למזבח ולא
45 לברך הבית. מעולין נמי – כגון נדעה מזה שה
46 פרוטה: כגון הצניע תפציו בבור, או חורדיש שם

47 הבית של מיס לקרן. וכן אם תלה תפציו באילן, או נתן זוינים בשוכר, ותיח וזלו במקום אשפתו. וכמה שבתוכן – אם נדחה מנופן, שאכלן ומן הפירות ומן הדימס. כדנפיק
48 לן במסכת מעילה בפרק "והנהגה מן הקדש" (יה. ב) דבמחבר לקרקע יש מעילה אם נדחה, אם על פי של פלא, ובתלשלין לא היא ממילא עד שיפגם. אין מעולין במה שבתוכן –
49 דכתיב: לא ליה יהודה אן מעילה ביהודה לייגול – דמיס לולא עשיתו הקדש, דמכל מקום אין מעילה דקדש מותרת בזה. נראין דברי
50 יהודה – במקדשי בור ושוכר ריקנין ואחר כך נתמלאו, דאין מעולין במה שבתוכן. בשלמא – מאי דאמר רבי: נראין לי דברי רבי יהודה בבור ושוכר, דמשמע: אבל בשדה ואילן אין
51 נראין לי אלא דברי רבי יוסי – שפיר קאמר, דהווי חזנין רביי פלגי רבי יהודה ארביי יוסי בשדה ואילן, אלא דברי רבי יוסי בשדה ואילן, דמשמע: אבל בבור ושוכר
52 אין נראין לי – מכלל פלגי רביי בתורה. בתמייה, וכן רבי יוסי בשדה ואילן קאמר – כדתיבא: ובור ושוכר מודי ליה. והכי תורה למעשה הלכת כרבי יוסי, אמר רואה נבי רבי

53 יוסי. ומיחו, במאי דקאמר: נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר – איכא לאקשויי נמי, דהא משמע: מכלל פלגי עליה רבי יוסי בבור ושוכר. וכיון דמסיפא פריך לה כדתיבא טפי, דך
54 פריבא נטפ לא חיש לפרכי מרשאי, הכי קאמר ב"י – כלומר, יארי "והרי רבי יוסי" דקאמר רבי – לאו א"נראין" קא, לומר: נראין דברי רבי יוסי. אלא כן תפרש אתה: שדברי רבי
55 יוסי בשדה ואילן, אבל בבור ושוכר מודי ליה. ורבי לפרשי אתה, דבור ושוכר לא פלגי. דלא תימא רבי יוסי בבור ושוכר נמי פלגי, וסבירא ליה כרבי ילעור רביי שמעון לקמן
56 בשמעתין. דאמה: מעילין במה שבתוכן והכא דהקדשין לבור ושוכר ריקנין וכו', ולדבריו דרבי יהודה קאמר: לרייזי מעולין נמי בבור ושוכר, דאדם מקנה בה ולא בא
57 לעולם דקנה לו רשות הקדש, אלא לדיחך – אודי לי מיחא בשדה ואילן, דמעולין בגידולין הבאין לאחר מיכן, משום דקנין מהקדש. וקאמר ליה רבי יהודה: לא. קא משמע לן רבי
58 דבור ושוכר מודי, ולא אילימ שותה קדשן לקנות מן שרתוהי בני דהייט, ודאילו בדייטס אתרביא שותה מיראם המצא תמצא כידר (שבת כט.) כן. הדיקדש. הקדשין ריקנין –
59 לקמן נפרכי אי בור ושוכר אי בשדה ואילן, דרבי הכל מי – כרבי בריהו אבא, דלא פלגי בהו עד ביעלא. אמרי ליה אבי – לרבה רבי הושע, הלכך קאמר: אלא אמר
60 רבה. כלומר, מאי חוה ופרשן ב"י ולא רסינן? אלא אי אתרביא הכי איתמר. הקדשין מלאין – סיפא דודי בריהו דהקדשין ריקנין וכו', כדתיבא: ורבי אלעזר מילאי – הלחין שיתנה,
61 דלעיל גבי דהקדשין ריקנין – מעולין במה שבתוכן, והכא קאמר: אין מעולין במה שבתוכן. ומשום דמילתא דתימיה היא, דכל שכן הבא הזה ליה למיטרי מעולין במה שבתוכן, הלכך

62 קתני: מנחילין.

מעולין

1 בו – פירש בקונטרס: שיש מעילה במה שנתח תפציו בבור. ואין נראה לרבינו
2 תם, דאמר ב"השולח (נענין טל. א.) ובפרק קמא דמסכתין (טו. א.) דמקדשיש
3 עבדו אין מעולין בשוכר, משום דאייתקש לקרקעות. אלא מאי דאין מעילה בחבורה, ואמר נמי
4 בפרק "ולד תואת" (מעילה יג. א.) דרש לקעלין בשדה הקדש – מכלל. ואמר: שבע מינה

5 אבק מעילי לה. דמשמע דאבק אבק שנתח בשדה בבור, כדתיבא
6 אבל מנחת חנה – דאין מעילה בבור. ואמר רבינו תמו: דשיבא מעילה בבור – כגון
7 שיקר חילאין מן הבור ונתנה ממנה.
8 ואין מעולין במה שבתוכן – דלא אמרין
9 שיקנה חצר הקדש כמו שנקנה חצר
10 הדיט, חצירי מושהו דאיתרביא, ולא מציני יד
11 להקדש.

12 דברי רבי יהודה – לא רסינן, שאינו בסדר
13 המשנה במסכת מעילה (יג. א.) הוא
14 דקתני רבי בריהמא: נראין דברי רבי יהודה –
15 יודע היה רבי דרבי יהודה היה.
16 בשלמא – כן – אין להקשות: אמאי בשלמא
17 הווי דקאמר נראין – מכלל דרבי יוסי פלגי עליה
18 דבור ושוכר, ורבי יוסי לא פלגי אלא בשדה ואילן,
19 דודאי נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר –
20 נדחה, ומצי לפרש שאר רבי יוסי לא תחלק אלא
21 בשדה ואילן, אבל נראין דברי רבי יוסי בשדה
22 ואילן – אי אפשר לקיים, אם לא כן נמחק נראין.
23 הכי קאמר נראין דברי רבי יהודה בו –
24 ואיתרביא רביי לאלמעולין, אמר: נראין
25 לדבריו דברי יהודה קאמר ליה.

26 דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר: הקדש את השדה ואת האילן – מעולין בהן ובגידוליהם,
27 מפני שהן גידולי הקדש. תנאי, אומר רבי: נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר, ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, היא מאי? בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר – ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, אלא נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן – מכלל פלגי בבור ושוכר? והא
28 רבי יוסי שדה ואילן קאמר רבי תימא, לדבריו דרבי יהודה קאמר – והתניא, אומר רבי יוסי:
29 אין אני רואה דבריו של רבי יהודה בשדה ואילן, מפני שהן גידולי הקדש; בשדה ואילן
30 הוא דאינו רואה, הא בבור ושוכר רואה – הכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי
31 בבור ושוכר, שאף רבי יוסי לא תחלק עליו אלא בשדה ואילן, אבל בבור ושוכר מודי
32 ליה. תנן רבנן: הקדשין ריקנין ואחר כך נתמלאו – מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן;
33 רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אף מעולין במה שבתוכן, אומר רבה: מחולקת – בשדה
34 ואילן, דתנאי קמא סבר לה כרבי יהודה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כרבי יוסי, אבל
35 בבור ושוכר – דברי הכל מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן, אמר ליה אבי, ואלא
36 הא דתנאי: הקדשין מלאין – מעולין בהן וכמה שבתוכן, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחילין;
37 ואי

38 דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר: הקדש את השדה ואת האילן – מעולין בהן ובגידוליהם,
39 מפני שהן גידולי הקדש. תנאי, אומר רבי: נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר, ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, היא מאי? בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר – ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, אלא נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן – מכלל פלגי בבור ושוכר? והא
40 רבי יוסי שדה ואילן קאמר רבי תימא, לדבריו דרבי יהודה קאמר – והתניא, אומר רבי יוסי:
41 אין אני רואה דבריו של רבי יהודה בשדה ואילן, מפני שהן גידולי הקדש; בשדה ואילן
42 הוא דאינו רואה, הא בבור ושוכר רואה – הכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי
43 בבור ושוכר, שאף רבי יוסי לא תחלק עליו אלא בשדה ואילן, אבל בבור ושוכר מודי
44 ליה. תנן רבנן: הקדשין ריקנין ואחר כך נתמלאו – מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן;
45 רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אף מעולין במה שבתוכן, אומר רבה: מחולקת – בשדה
46 ואילן, דתנאי קמא סבר לה כרבי יהודה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כרבי יוסי, אבל
47 בבור ושוכר – דברי הכל מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן, אמר ליה אבי, ואלא
48 הא דתנאי: הקדשין מלאין – מעולין בהן וכמה שבתוכן, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחילין;
49 ואי

50 דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר: הקדש את השדה ואת האילן – מעולין בהן ובגידוליהם,
51 מפני שהן גידולי הקדש. תנאי, אומר רבי: נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר, ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, היא מאי? בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר – ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, אלא נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן – מכלל פלגי בבור ושוכר? והא
52 רבי יוסי שדה ואילן קאמר רבי תימא, לדבריו דרבי יהודה קאמר – והתניא, אומר רבי יוסי:
53 אין אני רואה דבריו של רבי יהודה בשדה ואילן, מפני שהן גידולי הקדש; בשדה ואילן
54 הוא דאינו רואה, הא בבור ושוכר רואה – הכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי
55 בבור ושוכר, שאף רבי יוסי לא תחלק עליו אלא בשדה ואילן, אבל בבור ושוכר מודי
56 ליה. תנן רבנן: הקדשין ריקנין ואחר כך נתמלאו – מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן;
57 רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אף מעולין במה שבתוכן, אומר רבה: מחולקת – בשדה
58 ואילן, דתנאי קמא סבר לה כרבי יהודה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כרבי יוסי, אבל
59 בבור ושוכר – דברי הכל מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן, אמר ליה אבי, ואלא
60 הא דתנאי: הקדשין מלאין – מעולין בהן וכמה שבתוכן, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחילין;
61 ואי

62 דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר: הקדש את השדה ואת האילן – מעולין בהן ובגידוליהם,
63 מפני שהן גידולי הקדש. תנאי, אומר רבי: נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר, ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, היא מאי? בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר – ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, אלא נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן – מכלל פלגי בבור ושוכר? והא
64 רבי יוסי שדה ואילן קאמר רבי תימא, לדבריו דרבי יהודה קאמר – והתניא, אומר רבי יוסי:
65 אין אני רואה דבריו של רבי יהודה בשדה ואילן, מפני שהן גידולי הקדש; בשדה ואילן
66 הוא דאינו רואה, הא בבור ושוכר רואה – הכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי
67 בבור ושוכר, שאף רבי יוסי לא תחלק עליו אלא בשדה ואילן, אבל בבור ושוכר מודי
68 ליה. תנן רבנן: הקדשין ריקנין ואחר כך נתמלאו – מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן;
69 רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אף מעולין במה שבתוכן, אומר רבה: מחולקת – בשדה
70 ואילן, דתנאי קמא סבר לה כרבי יהודה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כרבי יוסי, אבל
71 בבור ושוכר – דברי הכל מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן, אמר ליה אבי, ואלא
72 הא דתנאי: הקדשין מלאין – מעולין בהן וכמה שבתוכן, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחילין;
73 ואי

74 דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר: הקדש את השדה ואת האילן – מעולין בהן ובגידוליהם,
75 מפני שהן גידולי הקדש. תנאי, אומר רבי: נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר, ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, היא מאי? בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר – ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, אלא נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן – מכלל פלגי בבור ושוכר? והא
76 רבי יוסי שדה ואילן קאמר רבי תימא, לדבריו דרבי יהודה קאמר – והתניא, אומר רבי יוסי:
77 אין אני רואה דבריו של רבי יהודה בשדה ואילן, מפני שהן גידולי הקדש; בשדה ואילן
78 הוא דאינו רואה, הא בבור ושוכר רואה – הכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי
79 בבור ושוכר, שאף רבי יוסי לא תחלק עליו אלא בשדה ואילן, אבל בבור ושוכר מודי
80 ליה. תנן רבנן: הקדשין ריקנין ואחר כך נתמלאו – מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן;
81 רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אף מעולין במה שבתוכן, אומר רבה: מחולקת – בשדה
82 ואילן, דתנאי קמא סבר לה כרבי יהודה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כרבי יוסי, אבל
83 בבור ושוכר – דברי הכל מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן, אמר ליה אבי, ואלא
84 הא דתנאי: הקדשין מלאין – מעולין בהן וכמה שבתוכן, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחילין;
85 ואי

86 דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר: הקדש את השדה ואת האילן – מעולין בהן ובגידוליהם,
87 מפני שהן גידולי הקדש. תנאי, אומר רבי: נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר, ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, היא מאי? בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכר – ודברי רבי יוסי בשדה ואילן, אלא נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן – מכלל פלגי בבור ושוכר? והא
88 רבי יוסי שדה ואילן קאמר רבי תימא, לדבריו דרבי יהודה קאמר – והתניא, אומר רבי יוסי:
89 אין אני רואה דבריו של רבי יהודה בשדה ואילן, מפני שהן גידולי הקדש; בשדה ואילן
90 הוא דאינו רואה, הא בבור ושוכר רואה – הכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי
91 בבור ושוכר, שאף רבי יוסי לא תחלק עליו אלא בשדה ואילן, אבל בבור ושוכר מודי
92 ליה. תנן רבנן: הקדשין ריקנין ואחר כך נתמלאו – מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן;
93 רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אף מעולין במה שבתוכן, אומר רבה: מחולקת – בשדה
94 ואילן, דתנאי קמא סבר לה כרבי יהודה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כרבי יוסי, אבל
95 בבור ושוכר – דברי הכל מעולין בהן ואין מעולין במה שבתוכן, אמר ליה אבי, ואלא
96 הא דתנאי: הקדשין מלאין – מעולין בהן וכמה שבתוכן, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחילין;
97 ואי

רמב"ב בראשית. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף עט עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 תוספות

1 ואי בשדה ואלון אמאי מחליף? – הא כולי עלמא מורד דמכר אילן מכר פירותיו דבור
 2 ושובר דאי וכוילא מולגתא אמ מכר במ שבתוכה. בדאמור לקמן. אבל בשדה ואלון
 3 דברי הכל מועלין בן ובמה שבתוכו – הוה מצי למימר. דברי הכל מועלין בן ולא במה
 4 שבתוכה, למאן דאין מעילה בדינא. ומיהו, הא לא מצי למימר דבן ביה בן הוא פליגי,
 5 בבור ושובר ושדה ואלון בהקדישן ריבון
 6 ותמלא. לפי מה שפירש רבינו יצחק ספקן
 7 דאין בידו להקדיש דבר שלא בא לעולם, אם לא
 8 שזכה בהן תחלה. ומיהו, הוה מצי למימר דפליגי
 9 אין יקדשו פירות הוהא הוהא אם יבוא
 10 לרשותו. אבל לא ניהא ליה למימר דפליגי אלא
 11 בבור ושובר וקרא דמאי דסיפא.
 12 **אימור** – דשמעין ליה לרבי מאיר כגון פירות
 13 דקל בן – תימה: מדיכא שפעני לרבי מאיר
 14 דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם – היינו
 15 מדיכא: דאמרנא לאשה "דאי מקדשת לך
 16 לאתר שאתחרר" כן, דאמר רבי מאיר
 17 מקדשתה, כדאמר ב"האשה רבה" (ביבמות צג. ב.)
 18 הוהא לא עביד דאתי. ודאי יודע דישחררנו רבו?
 19 ומפרש רבינו שמואל: ימירי שהבטיחו רבו
 20 לשחררו, כדאמר בסוף פרק "אריבנה אהין" שם
 21 (א, ד) דשמעה מבי מרה. ורבינו יהודה בן נתן
 22 מפרש: דכל תתו עבידי דאמר כגון חצוי עבד
 23 חצוי בן חורין. ושפחה נמי – חציה שפחה חרצה
 24 בת חורין ובה נהו כמנת הפקר. כשופק אף על פי
 25 לשפחה בת חורין. כדאמרין ב"הבא לא יבמתר"
 26 (שם סו. א.), ר"ל אתר שיתו בעלין דאוחזרין –
 27 בגוסייהו, ו"שחליץ לך יבמתך" – דמנת חליצה
 28 קדמת למצות יבום. אי נמי, בחלוצת ולא
 29 מתיבמתה. וקשה: דאמרנא בפרק "אף על פי"
 30 (כותובת נט. ב.) המותר, רבי מאיר אומר: הקדש.
 31 ומפרש בגמרא דקדוש לאתר מיהא קאמר. דאמר
 32 רבי מאיר: מקדיש דבר שלא בא לעולם, אף על פי
 33 בא לא עביד דאתר שנתנתו הוה קדש הבעל ולא

34 אפשר לרבינו גוסטיס – שדרי עושה מלאכה. כדתנן דרי זו עושה ואוכלת זו שומה:
 35 בחולה חקשה. וחרב רבינו אליעזר מפליריא אומר: רבין שהוף בעולם, אלא שאינו ראוי
 36 לקנין, מכל כח הדין – חשבונו עבידי דאתו. ומותר דקדוש אף על פי שאינו בעולם, ולא
 37 עביד דאתי שנתנתו האדם קודם, מכל מקום, כיון שהמותר מיהו עביד דאתי – חשבונו
 38 כאלו בעולם כבר. אבל אהי בעולם לא הוי בעיני שיהא זה עביד דאתי שנתנתו הוהא ולא
 39 הבעל, ואם תאמר, והא דפרין רבא: מי ימיר דאתו – הא לא בעינן דעבידי דאתו דבר
 40 שישנו עולם, דתמין קן בעולם ויש לומר: הא לא חשיב בעולם, כיון דלינתו קמן. ער יש
 41 לומר: דפירות דאין וכוילא ליתא בהו אלא "מי ימיר" אחד – חשיב עביד דאתו. ובפרק
 42 "המפקדי" (בבא מציעא לא. ב.) לא חשיב כפל עביד דאתו – משום דאיכא טובא "מי ימיר",
 43 דאמר להם: מי ימיר דמגנא ואתו, ואם המצי' לומר דמיגנאב מי ימיר דמשתכח עגב, ואם
 44 המצי' לומר דמשתכח עגב ללמוד מודה ומיטטר. אבל קשה דהא, אלא עגב לא ליתא
 45 אלא "דמי ימיר" – לא חשיב לינוי שובן ואלו עבידי דאתו מודה, בלא וכו' שפיר
 46 לרבינו יצחק: אמאי לא חשיב ליה עבידי דאתו כמנו פירות דקל, שדאי אורחא דמילתא הוא
 47 שנתמלא עינין שובן, וכן הוה מותרהו ממי שכתבשמיני יורדין, ולא חזי שותיב בכל איל
 48 ישראל אלא מי שנתמם עיניו וכו' קשה. ומשטעא אי הוה עבידי דאתו אלא חזי ליה – אבתי
 49 תקשי ליה: והאך הניס היזינים קודשים, אפילו אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם? שדרי
 50 מנח חצור' של הקדש אינם קודשים, דאין חצר להקדש, כדפירשיתו לעיל. ומכאן מה שמקדיש
 51 נמי אינן קודשים – דהאך יכול להקדיש דבר שלעולם לא יבא ברשותו ולא יבא בו לעולם ונראה לרבינו יצחק, דחבי פירושו: מי ימיר דאתו לרשותו שיזכה בהן, ודאי לא יבוא לעולם
 52 לרשותו, ואמאי מועלין במ שבתוכה? ומתנת: אלא לא בידו להקדישן כיון שלא בא לרשותו ומשני: ודרך שוכנו לשובר. שזכה בהן תחלה, לפיכך יש כח בידו להקדישן.
 53 ורבינו שמשון בן אברהם פירש: דאי עבידי דאתו – ניהא דמצי להקדישן, דמעינו לפרש: כגון שהקדיש בור ושובר על מנת שיש לו כח בבור ושובר לזכות במים ויזינים לצורך הקדש.
 54 **ויזינים** – הבאים דרך שוכנו לשובר בן – תימה לרבינו שמשון בן אברהם: דאין יכול להקדישן הקדש מוצו שיעמלו בהן? והלא אינו זוכה בהן וזכה מגוריה. דקיטמא לן ב"הינתקין" (גיטין נט)
 55 [וצריך לזהות: כממעטע אף, א] ואלו גזל אמר מפי דרבי יצחק: דבניצנים ואפרוחים וזכין מן תורתה. **ורבי** – אליעזר סבר כרבי מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא
 56 בא לעולם – תימה: לוי חשיב רבי אליעזר כרבי שמואל בפרק "האומר" דאמרנא (טב. ב.) דאמר אביי: רבי אליעזר בן יעקב ורבי מאיר רבינו ר' יוחנן סבירא ליה אדם מקנה דבר שלא
 57 ופרין נמי הוי. וליחשוב נמי רבי יהודה הנשיא ורבי עקיבא: ומשיל ליה – וראה לרבינו שמשון בן אברהם דדוקא מתנהו פריך, מרבי יהודה הנשיא – משום דהזכר באוהה ברייתא נפא
 58 שהזכר רבי מאיר, ומרבי עקיבא פריך – משום שהיה רבי רבי אליעזר בן יעקב, ומסתמא רבי אליעזר בן יעקב מרבי עקיבא רבו שעימא ליה, דאמר ביבמות (צג. א.) רבי כרבי מאיר,
 59 ורבי רבינו רבי מאיר רבי רבי אליעזר [בן יעקב], ורבי אליעזר בן יעקב] כרבי עקיבא.

1 ואי בשדה ואלון – פליגי לעיל גבי הקדישן ריקנין, והוא חרין בסיפא – אמאי מחליף?
 2 כל שכן ורא דמועלין במה שבתוכה, איכא חרתי. ויודלי הקדש, וגם הקדוש הכלי ואלון
 3 דלא גרע ממוכר אלא אי בבור ושובר מקומה לה – איכא לפרוש טעם מחלוקתן
 4 במלאין וריקנין, כדמפרש לקמן. אבל בשדה ואלון ליכא למיחב טעמא אמאי מחליף? הוי
 5 רשמי: אלא אמר רבי מחלוקת בן – מחלוקת
 6 דמלאין וריקנין בבור ושובר, כדמפרש ואילי.
 7 אבל בשדה ואלון, בין מלאין בין ריקנין – רובי
 8 הכל מועלין בהן ובמה שבתוכה, כרבי יוסי
 9 דנמקדן נמנו. פליגתא דרבי מאיר רבנן – גבי
 10 האומר לאשה "דאי את מקדשת לי על מנת
 11 שאתגירי, על מנת שתגיריני" כן, הרבה
 12 מקומות. אימור דשפעת ליה לרבי מאיר כגון
 13 פירות דקל – שנתמכר פירות דקל באהרן, אף
 14 על פי שעינין לא באו לעולם – אינו יכול
 15 לחזור בו משבואו לעולם, דהא דאי עבידי
 16 דאתו, דמיא דיעל מנת שאתגיריני, דהשתת
 17 לאגיורי. וכי הוהא נמי מפרשינן ליעל מנת
 18 שאתחרר", על מנת שתשתחרר" כן –
 19 שהבטיחו רבו לשחררו. ומיהו, רבי מאיר לא
 20 איירי בפירות דקל, אלא בר הונא דקאי מוחתה
 21 במסכת יבמות בפרק "האשה רבה" (צג. ב.),
 22 דאמר רב נתנן בר יצחק: רב הונא כרבי, ורב
 23 כרבי ינאי. ורבי ינאי כרבי חיאי, ורבי חיאי כרבי
 24 מאיר. וכולהו סבירא ליה אדם מקנה דבר שלא
 25 בא לעולם. רב הונא מאי היא – דאיתמרה
 26 המוכר פירות דקל לחיבור, אמר רב הונא: עד
 27 שלא בא לעולם – כלי לחזור בו, משום
 28 לעולם – אינו יכול לחזור בו. הני מי ימיר דאתו
 29 – אם לא יבוא מים וישפך הונן דבור, או יבא
 30 זינים לשובן. הבאים דרך חצורו – שהבור עשו
 31 במקום מדרין, דממילא אתו לבור. דרי שוכבו
 32 הסמךן ליה, ודאי עבידי דאתו זינים
 33 ונזולדים לשובן ריקנין. ודוקא שוכבו, אבל
 34 שוכב של אחרים – וכולין הן לעכב שלא יבואו לכאן [ולא לומר לפירות וכוילא]. בשם רבינו
 35 זקני מנחתו כבוד. סבר לא אבזה – בשילוח "המוכר את הבית", דאמהה המקדיש את
 36 השדה לא מקדיש אלא חרוב המורכב בו, ומפרשי בגמרא דסבירא בעין רעה מקדיש,
 37 דנינן דין גבה מדין הרויט בו, וחלקי, כי הכי דרויט המוכר בור סתם לא מכר את
 38 מימיו, כדמפרש בסמוך, ודלא מנתינתין דאמר. רבנן בור מרבי מימיו – אף דין גבה בור.
 39 ומיהו, היכא דאין בו מים בשעת הקדש – קדיש המים הבאין לאתר מנאן, דארם מקנה
 40 דבר שלא בא לעולם. ודעתיה דרבי להקדישן, דברבר שלא זכה בו עדיין ליכא למימר עין
 41 רעה. אבל כשבוהו מלא מים, והוי הדין הדין שלו הן, והוא הקדוש הבור – איכא למימר
 42 הדמים שייר לעצמו. ורבנן דפליגי עליה סבירא ליה דבעין יפה מקדיש. אי נמי, סבירא
 43 ליה כרבי נתן דאמר: מכר בור מליה, ורע עליה הקדש. מתניתין דאמר **היא**
 44 רבי נתן – דאמר ליה, אבל רבנן פליגי עליה, מיהו, הילכתא כדמנתיקין: דאמר ביבמות
 45 (גמ, ב.) דסתם מנתיקין מחלוקת בברייתא – הילכתא כסתם מנתיקין, ואף על גב
 46 דקאמר יודאהה היא – לאו למימר דלא סבירא לן כותיה, אלא לאשמעינן דרבי
 47 אליעזר כרבי שמואל דאמר ליה רבנן, אלא כשדאמר אומר דבר מריתו כמילא לרבתא,
 48 והיא איתקרא או דאמר, ומשני ליה מנתיקין. ומשני: דאיתא היא – לא ספיקא ליה
 49 ונזולדים לשובן ריקנין. ודוקא שוכבו, אבל

1 **ואי בשדה ואלון, אמאי מחליף? אלא אמר**
 2 **רבה: מחלוקת – בבור ושובר, אבל בשדה**
 3 **ואילן – דכרי הכל מועלין בהן ובמה שבתוכה.**
 4 **וכבור ושובר, בריקנין במאי פליגי, ובמלאין במאי**
 5 **פליגי? – בריקנין פליגי בפלוגתא דרבי מאיר ורבנן,**
 6 **דתנא קמא סבר לה פרקין, דאמר: אין אדם מקנה**
 7 **דבר שלא בא לעולם; ורבי אליעזר רבי שמעון**
 8 **סבר רבי מאיר, דאמר: אדם מקנה דבר שלא בא**
 9 **לעולם. – אימור דשפעת ליה לרבי מאיר – גבי**
 10 **פירות דקל דעבדי דאתו, הני מי ימיר דאתו?**
 11 **אמר רבא, משפחת לה במים הבאין דרך חצורו**
 12 **לבור, וזינים הבאין דרך שוכבו לשובר. ובמלאים**
 13 **במאי פליגי? אמר רבא: כגון שהקדיש בור סתם,**
 14 **ורבי אליעזר רבי שמעון סבר לה כאבזה, דאמר:**
 15 **דינן דין גבחה מדין הרויט, מה דין הרויט – מצי**
 16 **אמר: בירא זבני קד מרא לא זבני קד, אף דין**
 17 **גבחה – בירא מקדיש מרא לא מקדיש; והתנא קמא**
 18 **סבר: אין דינן דין גבחה מדין הרויט. – ודין הרויט**
 19 **לא? והתנן: מכר בור – מכר מימיו אמר רבא:**
 20 **מנתיקין ויריאהה היא, דתנא: מכר בור – לא מכר**
 21 **מימיו, רבי נתן אומר: מכר בור – מכר מימיו,**
 22 **משנה**

בבא בתרא. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף פ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רמ"ה תוספות

1 **משנה** הלוקח פירות שוכך – כגון שאמר לו בניסן; מכור לי פירות שנה זו מה
2 שלדוד בכל חדש. אבל האמנות לא קנה. ודרך היונים לעשות שני ולדות
3 בכל חדש, זכר ונקבה, חוץ מחדש אדר שאין יולדו. והנה ולדות גם הם לסוף שני
4 חדשים עושים ולדות בכל חדש, וכל שני ולדות חרין בריכה. מפריח – הלוקח, בריכה

5 **משנה** הלוקח פירות שוכך מן הבריו – מפריח בריכה
6 ראשונה; פירות פוורת – נוטל שלשה נחלים ומקסר;
7 חלות דבש – מניח שתי חלות; ויתים לקיץ – מניח
8 שתי גרופות; גמרא ונתניא: בריכה ראשונה ושנייה
9 אמר רב כהנא, לא קשיא: הא לה, הא
10 לאמה. – מאי שנא אמה? דמיצטונותא אפרתא
11 ואיתא דשקבין לה – איהו נמי תיצטונותא אמה
12 ואיתא דשקבין לה – אמה אפרתא מיצטונותא
13 ברקא אמה לא מיצטונותא. "פירות פוורת – נוטל
14 שלשה נחלים ומקסר". בגמ' מקסרין אמר רב יהודה

1 **הא** במאי הוא בברתא – כלומר, משנה בריכה ראשונה של כל האם וברתא חזו, ומפריח – כלומר, כל אם
2 ומנותנין – היינו בריכה ראשונה של כל האם וברתא חזו, והיא בברתא – כלומר, כל אם
3 ואם, בני גנות בין אמהות. ובריתא נמי הכי קאמר: מפריח בריכה ראשונה ושניה – היינו
4 ראשונה לבריכה שפריחה, והיא שניה לאמה – למריכה הראשונה שבשכלה מפריח אלו.
5 והוא דרין שניה ושלישית ורביעית. אלא דאנוכי
6 רובלא וליאטא ליתיל. **דבש** בחבורת אינו
7 יוצא מידו מנאל ליעלם – פירש הקונטרס: עד
8 שיקצוה מנאל דבורים בפרושו. ואין נראה
9 לרבוני נחלק, דאין לך דבר ראוי לאבילה שיתיעל
10 בו שום דבר, עד שישפיל מנאלה כלל.
11 **אינו** יוצא מידו מנאל לעלם – תימה לרביע
12 ימקח; דבסמכת מכשירין (פרק ששי משנה ד)
13 חשיב דבש בידו שבעה משקים אומר רביע
14 ימקח; דהיינו אחז שדפריש מן השערה, אבל
15 בחבורת שהוא עם השערה – יש עליו תורת
16 אוכל, ולא תורת משקה.

17 **אמר שמואל: בתריל, אמרי כמערכת משמיה דרבי יוסי בר הנינא: לא תרדל מקסרן, אלא**
18 **מתוך שפתן חד, חזרות ואקולות את דושקין, רבי יוחנן אמר: נוטל שלשה נחלים בסיורם.**
19 **במתניתא תנא: נוטל שלשה נחלים בזה אחר זה, מנאן ואילך – נוטל אחת ומניח אחת.**
20 **"חלות דבש – מניח שתי חלות" וכו'. אמר רב כהנא: דבש בפירות אינו יוצא מידו מאכל**
21 **לעולם. אמה קסר: לא בעי מחשבה. מיתבי: דבש בפירות – אינו לא אוכל ולא משקה**
22 **אמר אביי: לא צריכא אלא לאותן שתי חלות. רבא אמר: דרבי אליעזר היא;**
23 **דתני:**

17 שבע עשרה פעמים במלכותו. וכן עשין שלש פעמים. והשלישי גרוע מכולו, דאחרון אחרון גרוע. הלכך ד' בשלשה נחלים ראשונים. שוק חרובותיו. ונפטר –
18 כלומר, מנאן ואילך יגרוע להם המוכר שסחטרו מנאליה ולא יעשו עוד פירות, כדי שיהו טרודין ועסוקין לעשות דבש, וכל זמן שעושין דבש – אין עושין ולדות. והדבש של
19 מוכר הוא, כגון דרך בחורת רבי צינא כל התנולין עשה דבש. וש' שדורגין אותן ולקוחין הדבש, וש' שמריקין אותן לכבורת ריקנות. ונפטר – בגמרא מפרש. חלות דבש
20 – בחורת לאור שעשתה פירות יצאו הנחלים, לוקחין את הדבש. והוא עשוי חלות חלות, וש' בו עשר חלות או עשרים זה בעד זה משעת דובש מערב יחד. והמוכר חלות
21 בחורת ולא מכר את בחורת – רעה הוא להביטה בימות הגשמים להציעה לשנה הבאה לעשות פירות, והלכך משתמו שרין שתי חלות להפטרם ביחד. והדבורים בימות
22 הגשמים, נרופות – נעפים, וחרו וגמזו, כדמרינן בבראשית רבה: וישע כרס', לא היה לו ליעל לא יחזור אחר, ולא נרופות אהת, ומתכין היה לז' אבא רבי באבא בר כהנא
23 הביט עמו ומורות לטיעות, ויחרישם לתאנים, וגרופות ויתים. **גמרא** והתניא – הלוקח פירות שוכך מפרח בריכה ראשונה ושניה. וקא סלקא דעתך מיהו שירד החלוץ
24 מן האמהות, כגון בריכה בחורת שנה של אייר, והלכך קשיא למתניתין. דלא מצינא שיהיה שוכך מפרח בריכה ראשונה של אבא כל מה שירד האמהות
25 עד – הכל מוכר. הכי נרפין בפרושו רבינו תנאל מרופי: לא קשיא לה הא לאמה – האי שניה – אבריכה ראשונה קאי, שיפריח גם בריכה ראשונה שתלד היא בריכה
26 ראשונה לסוף שני חדשים, כדי שיהו צוות למריכה אמן ראשונה. וכן משמע "זה לה": האי שניה – לה, לבריכה ראשונה משירין אותה, כדי שתתקיים היא. **והא לאמה – האי**
27 **בריכה ראשונה דקתני במתניתין ובבריתא – לאמה קאמר, שמשיירין לה בריכה ראשונה ממנה לדחות לה לעלות. ובאה ברייתא להשמענו ומהדאי בריכה ראשונה של**
28 **אם משירין אם ממנה בריכה ראשונה, ומאי דלא פריש במתניתין פריש בבריתא. והאי דקרי לפרות בריכה ראשונה שניה" – משום דרשינאם שרין זה אמן, בני בינים שנים**
29 **הם לקיים. וכן מתניתין וכן ברייתא מוכיח פירות שוככו סתם מיירי, והמשנה הברייתא במכירה אחר מיירי ובשוכך אחר, כמו שפירשתי, אלא שדברייתא פירשה יותר מן המשנה,**
30 **מתניתין לא איירי בבני בריכה ראשונה אם יפריח אם מדם או לא. וכן נראה בעיני, ועיקר. וש' לשונות הרבה דמוק' לה בעיני שובכין או בשתי מכירות, ואין בוקן ממש. ושעת**
31 **המשנה אינה מתחבת כולל. ופריך נמי: לאמה מאי שמיטא – דין בבריכה ראשונה, כדקתני במתניתין. מפריח בריכה ראשונה. ולא קתני שתי בריכות; פשיטא דמשום אמתנותא**
32 **אברתא, כלומר אבריכה ראשונה דשקבין לה. ואווגא הוא חוכר כן ווגה. כן פירש רבינו תנאל. ולא היה צריך הגמרא להוכיח דבר זה, אלא כבצא. מה דלא תקשי: מה לנו לעלותא**
33 **דברתא; האי יש לה פן אוו מצינותא נהדיה. הלכך פירש לך לכלל חזורן שני מיני צוות בני מתניתין, כן ווגה וניה. איחי נפי – והכי לכתבא. ובעתא אמתא ואבן ווגה. שרתי**
34 **יש לה שני צוות, ולמה את אמתא להנח לה בריכה ראשונה כי שלא תרח היא ומתוך כך תרח גם האם והרב השוק? ויפסני: אמה אמתא, שרמי**
35 **האם על הבת. אבל ברתא, דהיינו בריכה ראשונה – לא מצינותא אמתא לבד ואבן ווגה, אלא אם כן יש לה בינים. הלכך מניחין גם לבריכה ראשונה בינים, והדשא אתן בחורת**
36 **טובא: אמה בן ווגה, ובריכה ראשונה, ובריכה של בריכה ראשונה = בת הבת. דכין דאיכא שלש בחורות – אפילו בני בריכה ראשונה לא ערקי, דמעטותא אינא ואם אמן. ואין**
37 **להניח לה בינים לאמתא בחיודה. והדשא האם מעטותא אברתא = בריכה ראשונה, ובריכה ראשונה מעטותא נמי אברתא = בריכה שניה לאם, שריכה ראשונה לה, והדאי**
38 **מעטותא אמתא ואבן ווגה, הדאי לוד חזרת טובא. כן נריתא בעיני שישט שנתה זו. וש' לשונות מרוב ואי אפשר ליתקן, בלתי מפרש – דלשון פירוט בחרות ממעט המעשה של**
39 **משנה. בחרדל – להאכלין חרדל, כדמפרש לקמיה. לא חרדל מפרסין אלא – גרמא בעלמא קגרים לוד, כדמפרש. חד – מר. ואובילות אית דושבן – ומתוך שביעותן בשילות מפרחה**
40 **ורביה, וחדות ועשות דבש. ורבינו תנאל פירש: אכלות דבש שבנקי החלות וחדות ומגדלות בקבים, ואיכא למימר דלשנה הבאה ילדו אותן הדבורים, ויהיו של מוכר. ורבי**
41 **יוחנן – לאו אסירוס של חברת מיירי כלל, אלא האי אסירוס דילוג הוא, כמו "קרא אסירוס" במסכת מגילה ירושלמית, והכי קאמר מתניתין: נוטל שלשה נחלים על ידי דילוג,**
42 **ראשון ושני ומשית טיל השערי. שהיה לשנתין מן הטובים וכן השוכחין, שכן דרך סתם מוכר או מוכרת בחורות. **במתניתא** רבא, רבא אמר רבא: ובריתא עיקר, וכן לשון המשנה**
43 **דקתני: ומסר – כן משמע, שתחלה נוטל שלשה נחלים רצופין ואחר כך מסרם, זה נוטל אחר – והלוקחן נוטל אחר, ומניח אחר לצורך המוכר. דבש – אפילו בחבורת, אינו**
44 **יוצא מידו מנאל. אלא על פי שם עת שדבורים אוכלין ודושבן, אפילו בהו אינו יוצא מידו מנאל עד שיקצוה פירוש מנאל כל דבורים. אין נמי, ודאי בחבורת זה אוכל, אבל**
45 **אם זו בחבורת זה ומה קשה כשתמו, אלא אם כן הישע עליו לאבליה, כדתינא ברייתא ברשא הדיחא רבא אפריח דמסת חדות. ולא תפקי – ולא תפקי – לעמא בריתא.**
46 **ומיהו, לעצמו מקבל אוכל סומא בכל שזאו, כדמפרש בחרות כתיב: "ומכל האוכל אשר יאכל" (ויקרא י"ג). אבל האי דבר בחבורת – זה לא תורת אוכל כלל, אפילו לקבל**
47 **סומא, שתי חלות – שנמנחין לימות הגשמים לפריכת הדבורים. ומפרש בתפסתא שוקן חלות וצינות, בפרושו רבינו תנאל. רבא אמר רבי אליעזר חיל – משום דסתם דבש**
48 **לא משמע ליה שתי חלות, אלא כל דבש של בחורת. הלכך נראה ליה לרבא טפי לאוקומה ביחודא.**

בבא בתרא. המוכר את הספינה - פרק חמישי דף ע פג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 תרי"ו אימא הכי חישב עליו כו' - אינו מניה ברייתא. אלא הכי קאמר דבש בכורותו
2 אינו לא מושב ולא משקה - לנעון ב', שאם הישב לאכולה שיהא מטמא טומאת
3 אוכלים. ובפנים מן הפקק למעלה - והא דאמר בלא קנייה ניש ישי לן מן הפקק
4 ולמעלה מחתי' דבש כדאמר בסוף פרק מרובד' (בבא קמא פא. א) ויש לומר: ולא
5 פירכא הוא כלל, דאיין לו דרשו לחזוק בתבוא,
6 אלא בשביל נטיעה. ודוקא מן החדש שאינו עשה
7 פירות. וממוקם שאינו עשה פירות. וממוקם שאין
8 רואה את החמה, כדאמר רחם. ועוד, דכמה
9 פקקין יש בפנים וקנים, והבא מן התחתון והתם
10 מן העליון. לא מקשי קשי ולא עליו מעלי
11 לה - לא דוקא. דאם כן גבי שביעית אמאי
12 אסור? הא אמר בעבודה ורה (ג.) אוקמי אילנא
13 - שרי, אברוי אילנא - אסור. אלא לא דאי
14 מקשי קשיא ולא עליו מעלי לה.
15 מה ארו אינו עשה פירות - וזה אמר: לא
16 אלא בפרק קמא בעבודה ורה (ה.) אמר
17 איצטרובל - פירא דראו ויש לומר: היתם
18 בשאר מיני ארום, ששעשעו פירות. והבא בהדיא
19 דאין עושין פירות. **שימה** תורתא - והא
20 שאמר בפרק קמא בעבודה ורה (שם) תורתא
21 אין לו עקר - לאו היינו תורתא דהבא, אלא
22 מן ארו. אבל האי שהוא מן ארו - יש לו עקר.
 ערומים

16 למשקן - מטמא טומאת משקין; בשלמא לאביני נוחא, אלא לרבא קשיא - אמר קד' רבא,
17 תרתיי הכי: חישב עליו לאכילה - אינו מטמא טומאת אוכלין, למשקן - אינו מטמא טומאת
18 משקין. תניא פותיה דרב פהא: דבש בכורותו - מטמא טומאת אוכלין שלא במחשבה.
19 'זיתים לקוץ - מניח שתי רופות'. תנו רבנן: הלוקח אילן מביתו לקוץ - מניח
20 מן הפקק טפה וקוצין, בתולת השקמה - שלשה טפחים, סדן ומשקמה - שני
21 טפחים, בקנים ובפנים - מן הפקק ולמעלה, בדקלים ובארום - חופר ומשירש, לפי
22 שאין גזען מחליף. ובתולת השקמה שלשה טפחים בעינו? ורמינהו: אין קוצין בתולת
23 השקמה בשביעית, מפני שהיא עבודה; רבי יהודה אומר: פדרבו אסור, אלא מניח
24 עשרה טפחים וקוצין, או גומם מעם הארץ; מעם הארץ הוא דקשי, הא איך מעלי
25 לה - אומר אביי: שלשה טפחים מעלי לה, מעם הארץ ודאי קשי לה, מפאן ואילך -
26 לא מקשי קשי לה ולא עליו מעלי לה; גבי שביעית עבדינו מידו ודאי קשי לה, גבי
27 מקח וממכר עבדינו מידו ודאי מעלי לה. 'בדקלים ובארום חופר ומשירש, לפי שאין
28 גזען מחליף'. וארו אין גזען מחליף? והא דריש רבי תיאי בר לולייני, מאי דכתיב: 'צדיק
29 פתח ופרח פארו פלכגון ושינה?' אם נאמר תמר למה נאמר ארו, ואם נאמר ארו, למה
30 נאמר תמר? אילו נאמר ארו ולא נאמר תמר, והיינו אומר: מה ארו אין עושה פירות,
31 איך צדיק אין עושה פירות, לכה נאמר תמר; ומה נאמר תמר ולא נאמר ארו, היתיה
32 אומר: מה תמר אין גזען מחליף, איך צדיק אין גזען מחליף, לכה נאמר ארו אלא הכא
33 כגאוי עסקין - בשאר מיני ארום, פדרבה בר רב הונא. דאמר רבה בר רב הונא, אמרי
34 כי רבי: עשרה מיני ארום הן, שגאמרי: 'אמן בפדרב ארו שטה ותרם ועץ שמן אישים'
35 וגו'; ארו - ארוז, שיטה - תרניתא, תרם - אסא, עץ שמן - אפרסקא, פרוש - ברתיה,
36 תדרר - שאנא, ותאשור - שודבינא. הני שבעה הוי פי אתא רב דימי אמר, הוסיפו
37 עליהן: אלונים, אלמונים, אלמונים; אלונים - בוטני, אלמונים - פלוטין, אלמונים
 כסיתא

1 והגן כוורת דבורים כו' - כבר פירשתי בפרק המוכר את הבית. הרי היא כקרקע
2 - והלכך, אפילו אם הישב עליה - לא הוי מואל לקבל טומאה. כדכפא לן מיערת
3 הדבש. הכי נרסין: דבש שוב מן הכורות אינו לא אוכל ולא משקה בשלמא לאבי
4 נוחא אלא לרבא קשיא - ולא נרסין: בשלמא לאביי אף על גב דבז מוקצה הוא
5 ופירוש מושב היה בספרים, שטעו לומר
6 דלענן שבת מיירי. ולא מילתא דאי, דלא
7 שיק למימר האי לשאנא. דאיין לא אוכל ולא
8 משקה, אלא לענן טומאה, אבל לענן איסור
9 מוקצה דשבת - הוה ליה למימר: דבש שוב
10 מכורת אסור. אלא לענן הלכות טומאה
11 מתיניא. כדתיניא נמי כי האי גונא בתוספתא,
12 בתחלת מסכת טהרות (פרק שני), דבש שוב
13 מכורת דבורים מטמא טומאת משקה, חשב
14 עליו לאכול - מטמא טומאת אוכלין. אינו
15 אלא אוכל כו' - כלומר, לא מוקצה הוא.
16 בשלמא לאביי - דמוקי דבש בתולת בשתי
17 חלות - הבא נמי בשתי חלות, הלכך נוחא,
18 ולא תקשי לרב כהנא. דכין דאיתקע
19 לדבורים, אף על גב דבש - בעי מחשבה. אלא
20 לרבא - דלא בעי לאוקומי בשתי חלות -
21 קשיא לרב כהנא. דאפילו אי מוק לה כרבי
22 אליעזר, כין דוב - לא חשיב כקרקע. על גבי
23 כלי פסוס - והלכך, כין דבדחן בהרות לא
24 הוי חשיב אוכל כרבי אליעזר, והשתא
25 בשוינא דריז וב על גבי כלי מאוס - הלכך
26 צריך מחשבה. אבל אליבא דרבנן, דחשיבי
27 ליה אוכל בתוך הכורות - לא מביטל שם
28 אוכל מיניה משום כלי מאוס עד שישפל
29 ומלאכל הכלב, כדארמין בשחיתת חולין (נא,
30 א.) כן נראה בעיני. קטשין - דסימון דקין,
31 שאין ראוי לאספ. אבל גבי כלי מאוס חשיב
32 אוכל. בשלמא לאביי נוחא - דמוקי לה בשתי
33 חלות, ולא תקשי לרב כהנא. אלא לרבא
34 קשיא - לרב כהנא, דלעיל כדחך לרבי
35 אליעזר היא, דמחשבה לא מהניא ליה
36 לשווייה בתלות, הוי הכי דלא מהני לפירות
37 מותרים לקרקע לקבלי טומאה במחשבה.
38 פפח - דהדר וצמח, אף על גב דלא תניח
39 שום גרופיה. בתולת השקמה - שלא נקבעה
40 מעולם. סדן - שבוך נקצץ פעם אחת וגדל.
41 לפי שאין נטוע מחליף - אם נתיח חוץ
42 לקרקע, הוואיל ונקצץ בארשה. ובתולת השקמה
43 שלשה טפחים - בתמיה, חלה דרוביה פפחי
44 שדיא בעודה - שיגדלו חוץ ובתיה ו'ארכמך
45 לא תמוור' (תקרא כו.) כירבו אסור -
46 כדפרש' לקמיה. מן הקרקע עד עשרה טפחים
47 ולחנא קמא איבא למימר ליה ליה לא
48 שיערו. אלא שיערו ארתיא, כגון משלש
49 ולמעלה אסור. וקוצין - למעלה מעשרה
50 דיוק הוא לילין, ומחשבה. הא איך - ספח
51 או שני טפחים מעליא ליה. ואמאי קתני לעיל
52 שלשה טפחים? במשור סניא מבאן ואילך - מן
53 הקרקע עד שלשה, ומשלש עד עשרה. לא
54 הלכך לומר אילין בדי שביעיא. עבדינו מידו ודאי קשי, ושיעטא
55 לן ביה דלא שביח בומוור זה, משום דספא איסור דאיתיהא לחומרא. אבל גבי מקח וממכר - דעת המוכר לישיר לעצמו כד מחית האילן ודאי. אמר נאמר תמר - שעושה
56 פירות ואין גזע מחליף, למה נאמר ארו? שגזע מחליף ואין עושה פירות. קשו קראי אהורי, אם ממונה לארו ותמר מכל וכל. איך צדיק אין עושה פירות - שאוכל צדקותיו
57 בעולם ולא ואין לו לעולם הבא. אי נמי, שאין מטמאין אותו פרי מעעליה. לכה נאמר תמר, כדכתיב קמא ארתיא 'אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעעליהם יאכלו' (ישעיהו ג.)
58 אין עושה חלה? איך צדיק אין נטוע מחליף? אם מות. שאלו יוליד כן כמות. אי נמי, אם יפול לא יקום. לכה נאמר ארו - כדכתיב 'כי שבע יצדק וקם' (משלי
59 כד.) איזא - קוצא בלעו. תרניתא - פיון. כל שנות הולדה הם בקיאים בהם. אפרסקא - שק. שטמנו עשירי חופת, כן נראה בעיני. ברתיה - כיריש. שאנא - אומר שק,
60 ואם כן אפרסקא הוא. שטמנו יוצא שמן אפרסקו. שודבינא - לא איתפרש. ומקשינן: הני שבעה הוו פי אתא רב דימי אמר, הוסיפו עליהן - חכמים, על אותן שבאותו פסוק. אלונים - בוטני, כדמתרגמא
 תחת האלה' - בוטמא (בראשית לה.) בלוש' - קישנא, שטעון ולזין.

בבא בתרא. המוכר את הספינה – פרק חמישי דף פא עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רמ"ט תוספות

כסחא – אילן שגדל בים חיק הרבה, וקרוי קורייל. עירי – אילן שגדלין בו ביישי, וקרוין לייירי. וחולבי = קושטנטיניר. **משנה** הקונה שני אילנות – סחמא אל קנה קרקע סביבי כלל, ואפילו מקום האילן. ודורי הוא כמי שקאן לפירותיו; שבשייבש יעקרו ולין. קנה קרקע – חשבינו לזו שדה האילן, הגדילו – הרחיבו הענפים הרבה. לא ישפה – לא יקצו אותן בעל הקרקע, אף על פי שדועל

פְּסִיתָא. אִיפָא דְאָמְרִי: עֲרוּזִים, עֲרוּמוּנִים, אֱלֻמוּנִים; עֲרוּזִים – עֵרִי, עֲרוּמוּנִים – דְּרֻבְיָ, אֱלֻמוּנִים – פְּסִיתָא. מְשֻׁנָּה הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אֵילָנוֹת בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֵבְרוֹ – הֵי הוּא לֹא קֵנָה קִרְקַע; רַבִּי מֵאִיר אָמַר: קֵנָה קִרְקַע. הַגְּדִילוּ – לֹא יִשְׁפָּה. וְהַעֲלֶה מִן הַגֵּזַע – שְׁלוֹ, וּמִן הַשְּׂרָשִׁים – שֶׁל בַּעַל הַתְּקַרְעוֹ, וְאִם מֵתוּ – אִין לֹא תְּקַרְעֵ. קֵנָה שְׁלֵשָׁה – קֵנָה קִרְקַע. הַגְּדִילוּ – יִשְׁפָּה. וְהַעֲלֶה מִן הַגֵּזַע וּמִן הַשְּׂרָשִׁים – שְׁלוֹ. וְאִם מֵתוּ – יֵשׁ לוֹ קִרְקַע. גְּמָרָא אֵינָן קְרָאִי: רַבִּי מֵאִיר אָמַר: מִכּוּבֵי שְׂדֵה חֵבְרוֹ – אָמַר רַב הִיבֵי אָמַר שְׂמֵאֵל: מִתּוּבֵי הֵיךְ רַבִּי מֵאִיר אָף בְּלוֹקַח פְּרוּת מִן הַשּׁוּק. מֵפֹאֵי? מִדְּקֻתְגֵי מְשֻׁנָּה וְתִירָא; מְקִדֵי תַנָּא לִיה דִּישׁ לֹא קִרְקַע, פְּשִׁטָא דְּמִכּוּבֵי וְקוֹרָא אֵילָא שְׁמַע מְיֻנָּה: מִתּוּבֵי הֵיךְ רַבִּי מֵאִיר אָף בְּלוֹקַח פְּרוּת מִן הַשּׁוּק. – וְהָא פְּתִיב: "אֲשֶׁר תְּבִיא מֵאֲרָצְךָ" – תְּהִיא לְמַעֲשֵׂי הַחֵזֶק לְאֲרָץ. – וְהָא פְּתִיב: "אֲרֻמְתְּךָ" – לְמַעֲשֵׂי אֲרַמְתּוּ גוֹ. – וְהִקְתִּיב: "אֲשֶׁר נִתְּמַה לִּי" – דִּיהִבְתָּ לִּי זִוּי וְזִבְנֵי בְהוּ. מִתּוּבֵי רַבְתּוֹ: תְּקוּנָה אֵילָן אֶחָד בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֵבְרוֹ – מִכּוּבֵי וְאֵינוֹ קוֹרָא, לְפִי שְׁלֵא קֵנָה קִרְקַע, דְּבִרְי רַבִּי מֵאִיר תְּבוּבֵי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיָּהוּ לְרַבִּי אֱלִיָּהוּ: –

היישין קרקע גבי מקרא בכורים. והבית אשר תביא מארץך – אבל לוקח פירות לא מביא ולא ארמיתך והבית ארמיתך – ראשית בכורי ארמיתך תביא. לפישי ארמית גוי – שאם יש לו לנו קרקע בארץ ישראל, ולקח ממנו פירות – אין מביא מן בכורים. ונראה בעיני דברי גיטין: והבית ארמיתך ארמיתך שני פעמים כתב ארמיתך בארץ ארמיתך, בספר "אילנה שמוח" ביזאלה המפטינס, וביכי תביא; וקמשה: לז למעשטי ארמית גוי, וחד למעשטי ארמית גוי. שרתי גור עצמן מן המאכל; ולא קרוין הוא. כדתנן במסכת בכורים (פרק ראשון ששה ד), שאין יכול לומר "אשר נשבע לאבותינו לתת לנו". ונראה היא קרמלעשטי, והדוקה מפריות קרקע שלו לא אילן ולא קראת. תיובתא – וזה הלך קראי לדיעל מיררשי בספר, ובמסכת בכורים בפרק קמא.

בא
ולפי קשה לו איך "ארמיתך" למה לי, מניח הספרים: הוא תיבני תרי ארמיתך; וחד למעשטי ארמית גוי, וחד למעשטי ארמית גור. ובהגם דחק עצמו, דודי "ארמיתך" הדישין פקוקא דבכורים: הניעס בתוך שלו והבירך לתוך של חברו או לתוך של ריבם – דריי לו אינו מביא. שמוס כתבתי "ארמיתך" – עד שיהיו כל הגדולים מוצמדין. ולקח אותה תביא וקרא לרבי מנאי, ולא מברוך בשל חבירו. ודכון וקנה מחברו – חשיב "ארמיתך". ועוד, לית לו למעשטי לוקח מוגר, כיון דגר עצמו בר הבאה הוא. כדתנן שם פרק ראשון משנה ד', אלו מביאים ולא קרוין, הגר מביא ואינו קראי. לפי שאם יכול לומר "אשר נשבע לאבותינו לתת לנו", ומכח הדיא משנה אל דהו מניח רבינו עם לורים לרבי בריה תנאי, שפתי ארמית גוי, לא יעני לומר "שנהגלת לאבותינו איך מוגר", וקמשי בניו (שם) וקמשי בניו ליקן עצמו אמר "אילנה אבות ישראל", וכשואר חתומל בניה הבנת אמר "אילנה אבותינו", ולא הדיה אמר מישראל אמר "אילנה אבותינו". ולרבינו יצחק נראה דשפיר מצי אמר גו "לאבותינו", ולא קיימאן כל כהניא משנה, אלא כרבי יהודה דפליגי עלה. כדאייתא בירושלמי (בכורים פרק ראשון) דאמר, תני בשם רבי יהודה גו עצמו מביא וקרא, מאי טעמא – דאמר קרא (כדארשתי) "כי באי דמון גיטת נתתיך", לשבעה היה בא לארם. ומכאן ואילך כלם גוין. רבי יוחנן על פי אמר: ולמה כרבי יהודה. עובדא אתא קמי רבי אבהו, ואורי רבי יהודה. והא דאמר בפרק בתרא דמכות (ט, א): כיון דאיבגי גו, דביעי למימר "אשר נשבע לאבותינו" ולא מצי אמר – אתי שפיר כרבי יהודה. וספקי אילתנו לרבי יוספינו קרא. והא דאמר רבי יהודה בירושלמי דמביא וקרא – דוקא גו מביא גוין חתול משנה, דמצי אמר "לתת לנו", שנטול חלק בכורים. כדבתיב יהודה הטוב ההוא אשר יטיב גו והטוב לך (מבדרי י) שתנו לך דרשה דיריחו. כדאמר בספרי. והכי נמי תניא בתוספתא דבכורים: רבי יהודה אומר כל הגרים מביאים ואינם קורים, ובני קניי וחתן משה מביאים קורים. ורבינו אמר: הדיא דירושלמי משבשחא הוא, הדיכי מצי למימר גו קראי אפילו מביי קניי? "ארמי אובד אביי" הדיעי יעקב. "יודי צרמייה" יודעי אותה "יוצגאנו" הדיא דתוספתא ורבינו באנו מישראל, דמצי אמר "לאבותינו"; וכן "לתת לנו" אם הוא מביי קניי. ופלגי אמותינין דמסכת בכורים דקמנו רבנא מישראל מביא וקרא. ולרבינו יצחק נראה: ומתניחין נמי איירי בבני קניי. ולא פליגי. שמוס דאמר מישראל לא מנוחי ליה למימר "לתת לנו", דמצי אמר "לתת לנו", כדתנן במתניחין בכורים פרק ראשון משנה ד': והאשה והשליח והעברו וטומטום וארדוגינטא אקני קרוין. ולא תני כלל חלק ארמיתך. וממעט להו בספרי מראיש לפי פירוש (מבדרי ב) אף על פי שיהיה לך חלק על ידי ירושה. כל שבין הוא דלא קני דלא עדיף ממוא. **למעשטי ארמית גוי** – תימה ולרבינו שמעון בן אברהם: אמאי אישתיא רבי קניי לנו בארץ ישראל להפקי ממי מעשטי. דתנן (עבודה זרה ב, א): אין עדיף ממוא. **הארא** – למעשטי ארמית גוי, ואין שריך לומר שדות ומפרש בגמרא (שם בא, א): אמאי ואין שריך לומר שדות – ומעפיקי לזו ממעשטי נמי ונראה מרשה: דלמנא מביא הוא דומר בכל דוכתי דיש קנין. מיהו, אמר רבינו שמעון בן אברהם: הדיא דעבדה ורה (בא, א): כי לומר אפילו כמאן דאמר אין קנין, ושם מפרשי.

ערומונים – מכאן מוכיח רבינו עד דערמונים אין זה שקרוין קשטניים, דהא ברקא "לובל תגולה" (סוכה לב, א): אמר: "ענף אני עבות" – שנעפוי תופין את ענף, ואיהו (וח) דהו אמר זה חרס. ופריך: ואימא ויתמי? בעינן "עבות" לויבא. ואימא דולבא ואי ערמון שהוא דולבא היינו קשטניים – מאי פריך? הלא אינו ענף עבות. **למאי** מרמזי משנה יתירה – ואם תאמר. ולא ואת דתנא בסיפא במסכת בכורים (פרק ראשון משנה א) הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו – מביא וקרא, רבי מאיר אומר: אפילו שנים. אמאי אישתיא דהויא משנה? כיון דלרבנא קונה קרקע – אם כן פשיטא דמביא וקרא וכי תימא, אידי דנקט רבי מאיר שנים מביא וקרא נמי קני שלשה לרבנן דמביא וקרא – מכל ספקא אמאי אישתיא ת דברי רבי מאיר בסיפא, דקוני: רבי מאיר אומר אפילו שנים מביא וקרא וכי תימא: אידי דתנא בסיפא דתנא נמי רבי מאיר – אם כן מאי קראי ליה רבנא טעמא? אפילו רבנא אמאי דתנא רבנא נמי רבי מאיר. ולרבנא לאשמועינן דמביא ואינו קרא. ולקמן נמי מאי טעמא דרבנא כשני אילנות ועד תימה לרבינו שמעון בן אברהם: דאי מתייב רבי מאיר בלוקח פירות מן השוק, כסיפא דקאמר רבי מאיר אפילו שנים – החד ליה למימר: אפילו לוקח פירות מן השוק **ההוא** למעשטי חצותה לארץ – וכי בני דירוש בפרק ראשית הגו' (תולין קלא, א): "ארץך" – למעשטי חצותה לארץ. ותימה אמאי אישתיא מיעטא? דאם אמר ספק פרק קמא דקדושין (ב, א): כל למנא שדיא תלויבא בארץ – אינה נוהגת אלא בארץ ויש מפרשים: משום דבכורים אישתיא לכושר בחלב, תרביסי שמונת (בג) ראשית בכורי ארמיתך וגי' לא תבשל גו' בחלב אמר, ובמכילתא דרשבאי מיקש לזו, וסלקא דעתך שדוה נהוג אף בחוצה לארץ. כמו שרבי בחלב. ולרבינו שמעון בן אברהם נראה דלא חשיבי בכורים מניח תלויה בארץ. בלא דמי לתרומה ומעשר הלזה. דהנהגן פיהו ותיביתן בתרומה. ודמילי נטולי נאסורין וכלא. ולכן חשבוין הן תלויבן בארץ. אבל ברבנא – אין חייבין תלויבן פירות אלא בארם, דאין נאסורין באיניהל אף על פי שלא הפריש מהן בכורים. ועוד, מילא דיהי תרומה אמר שלשה יתימאנא כרבי – מוכח שהחובת תלויבן פירות, של שלשה הגיע ערין מן חובלן. אבל בכורים – דהיא חובת גמולתה. כעבדה וזה ילפטינן מיעידיה בקדושין (א, א): שאין חייבין תלויבן פירות אלא בארם, ואפילו בעוון אילן מחתיבין. כדתנן במסכת בכורים (פרק שליש משנה א) כיצד מפרשינן בירושלמי: חזירא דהוה לותך שדוה ורואה תנאן שביבדה, אשכולי שכירי – קושרי במו. ואומר "יהי אלו בכורים". ואף על גב דאם אין לו אילנות חייב ללקות – מכל מקום חובת הגוף ניתנה, כמו חובת צניעות. דאף על גב דאין חייב ללקות טלית כשאין לו – חשיב חובת הגוף. **למעוטי** בא

בבא בתרא. המומר את הספינה - פרק חמישי דף פא עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

וְדַלְמָא לא בכורים ניתו קא מעייל חולין לעורה - בכל שיש מוש בעין הקרבה כי
הבא אי שגשגה או הנפחה למאן דאמר. וכן בפרק "חורוני" (חולין ק"ב ב) גבי
 חוה ושוק, קדמאי: אי שגשגה - "לפני ה' כתוב, ואי מנוא - אפי מעיל חולין מעורה, וש
 כן הנפחה. אבל דבר שאן עשין בו הקרבה כלל - בהדוא אין שייך אסור הבסת חולין
 בעורה, דאם לא כן לא יכיל לבש חן בגדי דחוי ויבסג
 בעורה, וכן ישראל לא יבסג מעורה ועוד: קדמאי
 ב'הקומץ רבה' (מנחות כא, ב) "אכלה" -
 שיאכלו נמה חולין ותרומה כדי שיהא אכילה
 על השבע. **אלא** מעשר ראשון דלוי הוא -
 ואף על גב דדמאי אינו מדייב ליתנו מספק, משום
 דמיני אמה אייתי ראה ללא מתוקן הוא, ושקיל.
 אמרי רבינו משעתון כן אבדה: ולא דמי, דהבא
 אין בהון מוחזק יותר מן הלוי. ושל ישראל משום
 נפשך אינו, דאם בכורים הם - רבוח הם, ואם
 לאו בכורים ניתו - אם כן מעשר ראשון הוא.
 דחוי רלוי. ועוד: תמיה, דלא הוי אלא ספקא
 דרבנן - אין שייך לקיים מצות תענית
דמקדיש ליה - בני תודה שנתעבה במהרה
 (מנחות פ"ג ב) בני תודה שנתעבה במהרה
 דמענין לעלמא לא תודה היא, ויהי רחם ליה
 בעורה - ואמאי לא תודה לקדיש ליה על תנאי
 שאם אינה תודה - יקדיש הלחם לבדוק הבית, או
 לדמי סביביו וכו' לוי. ומהו: דמיני. כיון שעשה
 אכרעיס תולה מנארבעה גביה. ומכוח אפילו קדמאי
 טובא שלטם תודה מביאם, ולחכי, אפילו הקדיש
 על תנאי - ושיעבי חולין בעורה, כיון שאין דרך
 לעשות משאר הקדש מה שעשה מזה. אבל חבא
 בכורים כי מקדיש לוי לדמי - לא מילי אלא,
 בעורה, אלא בשאר הקדש, שדרך לחבאי הקדש
 בעורה, כדאמר (תמיד כ"ט, א) מרות פס שלשי
 שניה על גפן של חבד ויהתם שם, שכל מי
 שנתערב גרגיר מביא ותולה בה, שאינו עושה
 בכורים, אלא הגשה אצל המזבח לרבנן, ואפילו
 לרבי אלעזר בן עקיב דמריצך תנופה - לא
 הוכרח כל כן בתנופה שלשים בכורים מביאן,
 ואפילו בקריאת הפסוקים אין הוכחה כל כך, אלא

מאי טעמא דרבי מאיר באילין אחר, ומאי טעמא
דרבנן בשני אילנות? אמר לו: דבר שהראשונים לא
אמרו בו טעם, תשאלי בבית המדרש כדי לבישני?
אמר רבה: מאי קושיא? הלמא רבי מאיר באילין
אחד ספקין מספקא ליה, ורבנן בשני אילנות ספקין
מספקא להו - ומי מספקא ליה? והא קתני: לפי
שלא קנה קרקע, דברי רבי מאיר - אימא: שגמא לא
קנה קרקע - וליחוש דלמא לאו ביבורים ניתו,
וקא מעייל חולין לעורה - דמקדיש ליה. והא
בעי מוכליהו - דפרקי ליה. ודלמא לאו בכורים
ניתו, וקא מפוקה להו מתרומה וגיטשה - דמפרשי
להו: שילמא תרומה גדולה ויהיב לה לכהן, מעשר
שני נמי יהיב ליה לכהן, מעשר עני נמי יהיב ליה
לכהן עני, אלא מעשר ראשון דלוי הוא, למאן
יהיב ליה? - דיהיב ליה לכהן, פרבי אלעזר בן
עזריה, דתנאי: תרומה גדולה לכהן, מעשר ראשון
אמרי: דברי רבי עקיבא; רבי אלעזר בן עזריה
ניתו ובעו קרייה - קרייה לא מעעבה. ולא?
והאמר רבי יורא: כל הראוי לביאה - אין ביאה
מעעבת בו, ושאינו ראוי לביאה - ביאה מעעבת
בו - דעבד ליה פרבי ויסי בר חנינא, אמרי:
בצון ושגבון יהו שליח, ומת שליח ברוך - מביא
ואינו קורא; מאי טעמא? דרתיב: "ולקחת והבאת",
 ק"י

מאי טעמא דרבי מאיר באילין אחר - כיון דאנו קרא, משום דרתיב "אשר תביא
 מנאריך, למה מביא? הא מהבאה נמי מעטט ליה קרא **ספספא** ליה - אי קנה קרקע מן
 הדין או לא. והאי אמרי לא קנה קרקע - דהיינו משום דהו יומריב על העלילה, ומספיק
 לא מפסקין מניה. **ולמא לאו בכורים ניתו** - דשגמא לא קנה קרקע, ומקמייל חולין
 לעורה, ודרשינן ובסיפרי: "אין ירחיק מן המוקם
 הוכחה" (ברייס י"ב) - בירוחק קנה חובת
 ואי אתה זוכה בקירוב מוקם חולין שלך. והוא
 הדין לכל הבאת חולין בעורה אסור, אי נמי -
 מדרבנן, דלמא איכא דחוי ליה דנהג בהן מנהג
 חולין כדנין, וסבור קדישין קו, והואיל ואיתנהו
 בעורה, והאיל לולולו בקדישם. דפרקי ליה -
 על התנאי: אי יתו בכורים - שפיר, ואי לאו -
 ליקדשו לקנות בהן קרבן. **ואל בעי מוכליהו** -
 לבוקר, ושמא קודשת דמיס יש בוקר, ונהג מן
 הקדוש, ומעל ופסגו: דפרקי ליה - אחר
 שהיחם לפני המזבח ודנין. **וקא ספקן ליה**
 תרומהו בו" - ונמוא זכאי מכליל. אבל
 בכורים היין הן כתרומה, דרתיב (ברייס י"ב)
 "תרומת דרך" - אלו הבהורים, וכל שדו ליה
 לעשות בכורים, כדנתן במסכת בכורים (פרק שני
 משנה ד') ומשני: נמסכת. למאן דחייב ליה -
 ואין לנו לעשות תקנה לנוול את הלחם, מעשר
 שני נמי - אם שנה ראשונה או שניה של
 ששנתה וחדא. ודיחב ליה לבתון - קדמוהו לא מני
 אביל ליה דלמא בכורים ניתו. מעשר עני נמי -
 אם שנת שלש היא. מעשר ראשון לבתון - ולא
 ללוי, כדפרשט בכתובת ספרת "האשה
 שנתאמרלה", ומוקי לה לרוב דקניסיה עורא,
 ומשמע ליה לחבי אלעזר בן עזריה לויס דקרא
 אף כתיבא משמע, דבשטרין אורבעא
 מקומות חובי כדניס לויס. **ובעני קרייה** -
 והיאך יאכל מהם ביום קרייה? **לא מעעבת** -
 דמריצין בפרק בתרא דהבסת מנות. כל דחייא
 לביאה - במנחות, "במנחות" תנן: מתנדב
 אדם מנחה של ששים עשרון שגמאי אלא. **מביא**
 ואם אמר "הרי עלי ששים ואחד" - מביא ששים
 בכלי אחד, ואחד בכלי אחד. ומפרשי טעמא
 בלוג ענין, אבל ששים ואחד אי אפשר להכליל
 אם לא בכל כשר ומשני, אמר רבי יורא: כל הראוי
 לביאה - שער. אבל ששים ואחד, שאין ראוי
 להכליל מעעבת בו. דכיון דרתיב "ויצק עליה שמן",
 מינה שונה הקה"ה לרביא מנחה שכיול לקיים
 בהן מנות בלילה, וכשהוא מביא אחד -
 מנחה כו' לא עזא להביא, והרי הוא מביא
 שכל דבר שעה אחרת - לרביא - יש עיבוס
 בעיקר הבאתו לרביא באתו ענין שעה
 הכולו, ולא עזא חוקה. אבל מנחה האמורות
 במנחה - יש שמעעבין, אם גילה הכתוב
 לשנות עליו ולעבב, ויש שאין מעעבין. וגבי
 בכורים נמי - דחוד לקרייה ענין, ואף על
 גב דארכיב מביא בכורים שגמאי אלא קורין,
 במסכת בכורים (פרק ראשון משנה ד') -
 שלא לקרות מביא ליה, ובגין מנחה דהו
 תנבה ומביא ואינו קורא, כדכנפסין לוי
 קריא. אבל תנן בכורים, דמייית ליה
 מספקא - שגמא טענין קרייה מן התורה,
 דשגמא קנה קרקע, והלכך חוד לקרייה ענין.
 מביא שליח - אי שמת שליח בדרך,
 שהשליח עצמו בזה חותם חוקה, ומשני שליח
 אחר חתונו עד לירושלים, כדפרשט
 שהביאורו מעייל עצמן משם ואילן. **מביא**
 ומביא קורא - אי הקבילין קורין, כדפרשט
 טעמא. ולקחת והבאת - דרתיב: "ולקחת
 מנחהו כד פרי האדמה אשר מביא", והאי
 "ולקחת" קריא תיזא הוא, דמיני למיכתב
 "והבאת מנחתך". ודרשינן ביה ים שלוקת,
 דדיניה בוצר - הוא מביא, דבענין התעורה
 הובאה כולה עד לירושלים באדם אחד. הלכך,
 היכא דבעין איהו והשליח הביאן - לא
 הויא לקיחה והבאה באדם אחד, וכן
 היכא דמית ברוך - לא הויא לקיחה וגמר
 הבאה באדם אחד. אבל היכא דבעין שליח
 והביאן לירושלים - אי קורין הבעלים,
 דשלוש של אדם כמותו ויכול לקרות "זבה
 הבאתי וגו'". וישלח - אי קרייה הוא, כדנתן
 במסכת בכורים, ששלח לומר "אשר
 נתתה לי ה'". והבא נמי - בערן ושולחן על ידי
 שליח, דפטר ליה מקרייה. והא ליכא למפרך
 דמהבאה נמי יפטר - שדיי בקרקע קדשו,
 כדנתן במסכת בכורים.

הא ביצד בשעיה שהוא חל בחול יום תרועה בשעיה שהוא חל בשבת וזרון תרועה מזכירין אכל לא תוקעין. ר' זעירה מפקד להבריאי עילוי ושמעין קליה דרבי לוי דרש. דלית איפשר דהוא מפיק פרשתיה דלא אילפן. ועל ואמר קומיהון פתיב אחד אומר יום תרועה וכתוב אחד אומר זרון תרועה הא ביצד בשעיה שהוא חל בחול יום תרועה בשעיה שהוא חל בשבת וזרון תרועה מזכירין אכל לא תוקעין. מעתה אף במקדש לא ידחה תנא באחד לחדש. מעתה אפלו במקום שהן יודעין שהוא באחד לחדש ידחה. תני רבי שמעון בר יוחאי והקרבנות במקום שהקרבנות קרבין. אמרין הבריאי קומי ר' יונה והכתוב והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו' אמר לון זו את מעביר בארצכם היא אהרת לא. אמרין ליה או נאמר זו אתם מעבירין בארצכם היא אהרת בין בארץ בין בחוץ לארץ. אמר רבי יונה אילו הוה פתיב תעבירו שופר בארצכם הייתי אומר פאן מעט ובמקום אחר ריבה אלא בכל ארצכם פאן ריבה ובמקום אחר מעט:

הלכה ב מתני' ועוד זאת היתה ירושלם יתרה על יבנה שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין בה וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

גמ' והן שיהו כל הדרכים האלו בה. רואה ואינו שומעה כגון ירושלם מלמעלן ועיר מלמטן ושומעת ואינו רואה החר מפסיק. רואה ושומעת ואינה יכולה לבא

[דף י"ט ע"א]

הוין לתחום רואה ושומעת וקרובה ואינה יכולה לבוא הנחל מפסיק. ר' יונה בעי היתה יכולה לבוא בערויבין היה מה דאת אמר בירושלם שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין בה ואמר אף ביבנה כן. ירושלם דבר תורה והעירות הסמוכות לה דבר תורה ורבן יוחנן כן זכאי מתקין על דבר תורה ויבנה מדבריהן והעירות הסמוכות לה מדבריהן ורבן יוחנן כן זכאי מתקין על דבריהן ויש תקנה אחר התקנה. רבי סימון בשם רבי יהושע כן לוי יצאו בית דין ממקום ולא היו תוקעין רבי יוסה בעא קומי רבי סימון אפלו מפות לבית אפלו מטריקלון לקיטון אמר ליה כי רבי עד פאן שמעתי:

הלכה ג משונה בראשונה היה הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד משהרב בית המקדש התקין ריב"ז שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנפ כולו אסור:

גמ' כתיב: "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" (ויקרא כג, מ), אית תני תני בשמחת שלמים הכתוב מדבר אית תני תני בשמחת הלולב הכתוב מדבר מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר

ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים דבר תורה ורפן יוחנן בן זבאי מתקין על דבר תורה מאן דאמר בשמחת הלולב הכתוב מדבר ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים מדבריהן ורפן יוחנן בן זבאי מתקין על דבריהן ויש תקנה אחר תקנה. חברייא בעון קומי ר' יונה במה דאת אמר תפון: "והקרבתם אשה לה' שבעת ימים" (ויקרא כג, ח), אין שבועה בלא שבת ודכותה: ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים אין שבועה בלא שבת. אמר לון שניא היא דכתיב ולקחתם לכם ביום הראשון חלק הראשון מהם. מעתה במקדש ידחה ובבבלין לא ידחה אמר ר' יונה אילו היה כתוב ולקחתם לפני ה' אלהיכם הייתי אומר כאן ריבה ובמקום אחר מעט. אלא ולקחתם לכם מפל מקום ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים בירושלם:

הלכה ד מתני' בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום פעם אחת נשתהו העדים מלכוא וקלקלו הלויים בשיר התקינו שלא יהו מקבלין אלא עד הפגחה באו מן הפגחה ולמעלן נזהגין אותו היום קדש ולמחר קדש משתחרב בית המקדש התקין רבי יוחנן בן זבאי שיהו מקבלין עדות החדש כל היום:

[דף י"ט ע"ב]

גמ' אמר ר' שמואל בר נחמן מפני מעשה שארע פעם אחת נפלה הברה בעיר ובאו סרקיים ונמלוס ונתקלקלו הלויים בשיר. אמר רבי אחא בר שפא קומי ר' זעירא חבריא בעון קומי ר' שמואל בר נחמן בשם מן ר' אמר לה. אמר לון דכוותכוון דאית לבנו רב רבין סגין בשם רבי יהושע בן לוי אמרו לו ורבי לא מיתתי לה טעם דתלכה. דתני שירו של ה' היו אומרים הרנינו לאלהים עוננו ובראש השנה היו אומרים הסירותי מפכל שכמו. הל יום טוב להיות בחמישי בשחרית היו אומרים הרנינו לאלהים עוננו ובמנחה היו אומרים הסירותי מפכל שכמו אם באו מן הפגחה ולמפן אומרים הרנינו לאלהים עוננו נמצאו אומרים שיר וכפלין אותו. רבי אדא דקיסרין בשם רבי יוחנן סבר עבר רובו של יום בקדושה. אמר רבי יהיה בר בא רבי יוחנן מפחד לאילין דכנישא דכיפרא סבין מטול ומיעול עד דו אימקאו ואתון מדקרין זמנו ועיבורו:

הלכה ה מתני' אמר ר' יהושע בן קרחה ועוד זו התקין רבי יוחנן בן זבאי שאפילו ראש בית דין בכל מקום שלא יהו העדים הולכין אלא למקום הועד:

גמ' ביני מתניתין למקום הועד של חדש:

הלכה ו' מתני' סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדשות השם וכולל מלכיות עמו ואינו תוקע קדשת היום ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ואומר עבודה והודיה וברכת כהנים דברי רבי יוחנן בן נורי:

גמ' ביהודה נהגו כרבי עקיבא ובגליל כרבי יוחנן בן נורי, עבר ועשה ביהודה כגליל ובגליל כיהודה יצא.

[דף כ' ע"א]

ובשקדשו את השנה באוישא ביום הראשון עבר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה ואמר כדברי ר' יוחנן בן נורי אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היינו נוהגין בן ביבנת. ביום שני עבר ר' חנניה בנו של רבי יוסי הגלילי ואמר כדברי רבי עקיבא אמר רבי שמעון בן גמליאל כה היינו נוהגין ביבנת. ר' אבהו בשם ר' לעזר בכל מקום עבר והזכיר אדיר המלוכה לא יצא הוין מן האל הקדוש של ראש השנה ובלבד במוסף ואתי' כר' יוחנן בן נורי רבי שמעון בן גמליאל אומר אומר קדשת היום עם זכרונות ואתי' כרבי עקיבה. ואמר רבי שמעון בן גמליאל מה מצאנו בכל מקום אומרה אמצעית אף כאן אומרה אמצעית ר' אומר מה מצאנו מכל מקום אומרה רביעית אף כאן אומרה רביעית. ר' יעקב בר אחא רבי יעריא חנין בר בא בשם רב צריף לומר האל הקדוש ר' בא בשם אבא בר רב חונה צריף לומר האל הקדוש ומרבה לסלות. ר' בא בשם אבא בר ירמיה בתפלה הוא אומר אלהי דוד ובונה ירושלים בנביא הוא אומר אלהי דוד מצמיח ישועת. יום טוב של ראש השנה שקל להיות בשבת אית תני פותח ביום טוב וחותר בשבת ואית תני פותח ביום טוב וחותר ביום טוב רבי אומר פותח בשבת וחותר בשבת ויום טוב בינתים ר' יודה בר הוי בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי:

הלכה ז' מתני' אומר לו רבי עקיבא אם אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר אלא אומר אבות וגבורות וקדשות השם וכולל מלכיות עם קדשת היום ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה והודיה וברכת כהנים אין פותחין מ' מלכיות מ' זכרונות מ' שופרות ר' יוחנן בן נורי אומר אם אמרן שלשה שלשה יצא אין מזכירין מלכות זכרון שופר של פרענות מתחיל בתורה ומשלים בנביא ר' יוסי אומר אם השלים בתורה יצא:

גמ' אין פותחין מעשרה מלכיות כנגד י' קילויסין שאמר דוד הללויה הללו אל כדדשו הללויה כרמיע עזו וגו' עד כל הנשמה תהלל יה. מ' זכרונות כנגד י' ודויים שאמר ישעיה רחצו חזפו הסירו וגו' למדו

היטב דרשו משפט וגו' מה כתיב בתריה לכו נא ונזכחה יאמר ה' וגו'. מי' שופרות כנגד ז' כבשים פר וזאל ושעיר. אלהות עולין לו לשם מלכות דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אינן עולין לו. אלהות ומלכות עולין לו משם שנים דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינן עולין. זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו עולין לו משם שנים דברי רבי יהודה ר' יוסה אומר אינן עולין. רבי זעירא בעי

[דף כ' ע"ב]

ביה ובדבתריה פליגין או ביה לגרמיה פליגין מן מה דתני הלכה מודין במלה אלהים על גוים שהוא אחד הדיא אמרה ב' ודברתיה פליגין. "שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם" (תהלים כד, ז) וגו' שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם הראשון משם א' והשני משם ב' דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר הראשון משם ב' והשני משם ג'. ר' יוחנן בן נורי אומר אם אמרן ג' יצא. תויןן סברין מימר שלשה מקל אחד ואחד אשכחת תני אפלו שלשה מקלן יצא. אין מוכירין זכרון ומלכות ושופר של פרענות זכרון דכתיב: "אותם זכר" וגו' מלכות – דכתיב: "חי אני נאם ה' אלהים אם לא ביד תזקה" וגו' (יהזקאל כ, לג). שופר דכתיב "כי קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה" (ירמיה ד, יט): מתחיל בתורה ומשלים בבבאי. מה לשעבר הא בתחילה לא אמר רבי יוחנן ביני מתניתא ר' יוסה אומר צריך להשלים בתורה:

הלכה ח מתני' העובר לפני התבה ביום טוב של ראש השנה השני מתקיע ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל:

גמ' ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן מפני מעשה שארע פעם אחת תקעו בראשונה והיו השונאים סבורין שמא עליהם הם הולכין ועמדו עליהן והרגום. מיגו דאינון חמי לון קראיי שמע ומצליין וקוראין באורייתא מצליי ותקעין אינון אמרין בנימוסין אינון עסיקין. ואמר אף בהלל בן. לית כל עמא תפון. ואמר אף בתקיעה בן לית כל עמא תפון. אמר רבי יונה, כתיב (ישעיה נח, כ): "ואותי יום יום ודרשון" – זו תקיעה וערכה. רבי יהושע בן לוי בשם ר' אלכסנדרו שמע לה מן הדיא (תהלים יז, א): "שמעה ה' צדק" – זו קריאת שמע. "תקשיבה רנתי" –

[דף כ"א ע"א]

זו רנון תורה. "האזינה תפלתי" – זו תפלה. "בלא שפתי מרמה" – זו מוסף מה כתיב בתריה? "מלפניך משפטי יצא". אמר רבי אחא בר פפא קומי ר' זעירא: שנייא היא שמצות היום במוסף. אמר רבי תחליפה קיברייא קרייא אמר בן יום תרועה ועשיתם. ר' לעזר בי ר' יוסה בשם ר' יוסי בר קצרתא

בְּכָל הַקְּרָבָנוֹת פְּתִיב וְהַקְּרָבָתָם וְכָאֵן פְּתִיב וְעִשִׂיתֶם אָמַר לְהֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפְּיֹן שְׁנִכְנַסְתֶּם לְדִין לְפָנַי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיִּצְאֲתֶם בְּשָׁלוֹם מֵעֵלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם בְּאֵלֹי נִבְרָאתֶם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה ר' מִשְׁרָשִׁיא בְּשֵׁם ר' אִידִי בְּכָל הַקְּרָבָנוֹת פְּתִיב חֲטָא וּבַעֲצָרַת אִין פְּתִיב חֲטָא אָמַר לְהֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפְּיֹן שְׁקַבְלְתֶּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה מֵעֵלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם בְּאֵלֹי לֹא חֲטָאתֶם מִימִיכֶם:

הלכה ט מתני' שופר של ראש השנה אין מעבירין עליו את התחום ואין מפקחין עליו את הגל ולא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ואין הוֹתְכִין אותו לא בדבר שהוא משום שבות ולא בדבר שהוא משום לא תעשה אכל אם רצה ליתן לתוכו וין או מים יתן אין מעבדין את התינוקות מלתקע אכל מתעסקין בהם עד שילמודו והמתעסק לא יצא והשומע מן המתעסק לא יצא:

גמ' ביני מתניתין אמור משום שבות ובלא תעשה. אמר ר' לעזר מתניתא בגדול ביום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת ותני בן מתלמידין מלתקע בשבת אין מעבדין את התינוקות מלתקע ביום טוב:

הלכה י מתני' סדר תקיעות של שלשה של שלשה ושעור תקיעה כדי שלשה תרועות שיעור תרועה כדי שלשה וכבות תקע בראשונה ומשך בשנייה בשנים אין בידו אלא אחת מי שברך ואחר כך נתמנה לו שופר תוקע ומריע ותוקע ומריע ותוקע שלש פעמים בשם ששליח צבור תיב כך כל יחיד ויחיד תיב רבן גמליאל אומר שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן:

[דף כ"א ע"ב]

גמ' אמרן בגמליאל אחת. אשפחה תני אמר בגמליאל אחת יצא והא תנינן סדר תקיעות שלשה של שלשה שלא יפחות. רבי זעיריה רבי אבא בר עילאי בשם רב צריך להריע מתוך פשוטה ר' בא בשם אבא בר רב הונא אינו צריך להריע מתוך פשוטה איזו היא תרעה רבי חנניא ורבי מנא חד אמר אהן מרימוטה והורגה אמר תלת דקיקן. רבי חנניה חיש להדא דר' מנא ולהדא דידן. והינדא אמרה דא תקע בראשונה ומשך בשנייה בשנים אין בידו אלא אחת רבי אבא בר זמינא בשם רבי זעיריה אפלו אחת אין בידו. למה ראשה גבי סופה מצטרף וסופה גבי ראשה מצטרף לא ראשה אית לה סוף ולא סופא אית לה ראש. במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין אית תני הולך לו אצל התוקע אית תניי תני אצל המברך מאן דאמר הולך לו אצל התוקע בשאין ביום כדי לתקוע מאן דאמר הולך לו אצל המברך בשיש ביום כדי לתקוע נישמעניה מן הדא דאמר רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע

בן לוי במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין הולף לו אצל תוקע ואינו הולף לו אצל מברך. ותיידא אמרה דא יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין הולף לו אצל מברך ואינו הולף לו אצל תוקע למה שהכל יודעין לתקוע ואין הכל יודעין לברך דבר אחר אדם מוציא ידי חבירו בתקיעה ואין אדם מוציא ידי חבירו בברכה. יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת לא כמי שאין ביום פדי לתקוע ואת אמר הולף לו אצל מברך. הדין אמרה פליגון. רבן גמליאל אומר שליח הצבור מוציא את הרבים ידי חובתן ר' הונא רבה דצפורין בשם ר' יוחנן הלכה ברבן גמליאל באילין תקיעתה. רבי ועירה ורב הסדא הוון יתיבין תפון בתקיעתא מן דצלון את צלותא קמי רב הסדא בעי מצליה. אמר ליה ר' ועירה: לא כבר צלינן? אמר ליה: מצלינא וחדור ומצלי

[דף כ"ב ע"א]

דנחתון מערביים ואמרין תפון בשם רבי יוחנן הלכה ברבן גמליאל באילין תקיעתה ואנא דלא פונונית. אלו פונונית נפק ידי חובתו. אמר רבי ועירה ויאית כל תנניא תני לה בשם רבן גמליאל ורבי הושעיה תני לה בשם חכמים. רבי אדא דקיסרין בשם רבי יהודה והוא שיהא שם מראש התפלה אמר רבי תנחום ברבי ירמיה מתניתא אמרה בן סדר ברכות אומר אבות ונבורות וקדשת השם:

תם ונשלם, מסכת ראש השנה, שבח לאל עליון

הדרן עלה מסכת ראש השנה, והדרן עלה. דעתן עלה מסכת ראש השנה, ודעתה עלה. לא נתנשי מנה מסכת ראש השנה, ולא נתנשי מנה, לא בעלמא הדיון ולא בעלמא דאתי. (ג' פ' ע"א)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא. הנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רמס בר פפא, רכיש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא.

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך מינו ובכיפיות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנהנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמה ולומדי תורתך:

מאובי התפמיני מנותה, מי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיה, למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיה, מי בם חיינתי: ברוך אתה יי למדני חקיה: אמר אמר אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שישמך חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמך חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משמימים והם משמימים, אנו משמימים לדברי תורה והם משמימים לדברים בטלים, אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תודידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ומיהם, ואנו אבטח בך.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, ששם שעזרתני לסיים מסכת ראש השנה, מן מעוזי להתחיל מסכתות אחרים ולסייםם, ללמוד וללמד לשמוד ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, נעמוד לי ולנאעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי ודעי ודעי עדי עולם, ותתקום מי בהתהלך תנהא אתך, בשכרך תשמור עליה, והקוצות היא תשיחה: מי בי רבו גמיה, ויחסיפו לה שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: יי עז לעמו יתן, יי וברך את עמו בשלום.

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' – שבקעת ימים קודם ליום הכיפורים מפרישין בהן גדול מביתו ללישבת פרהדרין ומתקנין לו בהן אחר תחתיו שפא יארע בו פסול ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקנין לו שפא תמות אשתו שנאמר וכפר בעדו וכעד ביתו ביתו היא אשתו אמרו לו חכמים אם בן אין לדבר סוף:

גמרא – ר' בא בשם ר' יוחנן שמע לה מן הדא (ויקרא ה, לד): "כאשר עשה ביום הזה" – אלו שבקעת ימי המילואים. "צנה ה'" – לדורות. "לעשת" – זה שעיר של יום הכפורים או אינו אלא שעיר של ראש חדש? אמר רבי בא: "לכפר עליכם" – כפרה שהיא כזו. מה זו כפרת אהרן עצמו, כפרת בנים עצמו, אף זו כפרת אהרן עצמו כפרת בנים עצמו. ר' יונה בשם בר קפרא שמע לה מן הדא: "כאשר עשה ביום הזה" – אלו שבקעת ימי המילואים. "צנה ה'" – זו שריפת הפרה. נאמר כאן "צנה ה'", ונאמר לחלן "זאת תקת התורה אשר צנה ה' לאמר", "לעשת" – זה שעיר של יום הכפורים, או אינו אלא שעיר של ראש חדש, כהיא דאמר ר' בא: "לכפר עליכם" – כפרה שהיא כזו, מה זו כפרה שאינה כשירה אלא בכהן גדול, אף זו כפרה שאינה אלא בכהן גדול, מה בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכפורים? שזה אפרשתו בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו, וזה אפרשתו בקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו, על דעתיה דר' יוחנן דו יליף לה מן הדין קרייא, שמע לה היא כפרה, סילסול היא כפרה, ניהא

[דף א' ע"ב]

על דעתיה דבר קפרא דלא יליף לה מן קרייא למה כאן נוגעין וכאן אין נוגעין אמר רבי תייה בר אדא שלא יטמאו אותו אחיו הכהנים ולא כד אינו טמא מחמת הזויתו אמר רבי בון אף בר קפרא אית ליה משום מעלה הוא כפרה סלסול הוא כפרה רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן אי מה איל המילואים מערב אף שעיר של יום הכפורים מערב והוא מקבל מיניה מן מה דמר ר' מנא ותמיה אצי היה רבי שמעון בן לקיש מתיב קומי ר' יוחנן והוא מקבל מיניה ויתיביניה לא מצאנו דבר מערב למד מדבר שאינו מערב ודבר שאינו מערב למד מדבר שהוא מערב ומלק והקטיר מה מליקה בראש המזבח אף הקטרה בראש המזבח מליקה מערכת אין הקטרה מערכת תמיד תמיד נאמר תמיד בתכיתין ונאמר תמיד בלחם הפנים מה תמיד האמור בתכיתין שנים עשר אף תמיד האמור בלחם

הפנים שנים עשר להם הפנים מערב אין חביתין מעפבת לקיחה לקיחה נאמר לקיחה במצרים ונאמר לקיחה בלולב מה לקיחה האמור במצרים אגודה אף לקיחה האמור בלולב אגודה לולב מערב

[דף ב' ע"א]

מצרים אינה מעפבת הרי מצאנו דבר מערב למד מדבר שאינו מערב ודבר שאינו מערב למד מדבר מערב הא רבי שמעון בן לקיש מקשי לה מן הן מיייתי לה רבי שמעון בן לקיש פהדא דתני רבי ישמעאל "בזאת יבא אהרן אל הקדש" פאמור בעניין מה אמור בעניין מפרישין אותו כל שבועה ועובד כל שבועה ומחנכין אותו כל שבועה אף זה מפרישין אותו כל שבועה ועובד כל שבועה ומחנכין אותו כל שבועה וכי אמור הוא בעניין אלא מפיון שמייתת בני אהרן אמורה בעניין ולא מתו אלא בפולואין כמו שהוא אמור בעניין ולית ספיה דרבי שמעון בן לקיש מישמעניה מן הדין קריא אלא פאינש דשמע מילה ומקשי עלה אמר רבי יוסה בי רבי בון טעמא דרבי שמעון בן לקיש "וישבן כבוד ה' על הר סיני" (שמות כד, מז), מה משה לא נכנס לפני ולפנים עד שנתקדש בענין כל שבועה אף אהרן לא נכנס לפני ולפנים עד שנתרבה בשמן המשהה כל שבועה על דעתיה דרבי יוחנן למה מיתת בני אהרן אמורה בעניין ולא מתו אלא בפולואים אמר רבי חייה בר בא בני אהרן באחד בניסן מתו ולמה הוא מזכיר מיתתן ביום הכיפורים ללמדך שכלשם שיום הכיפורים מכפר על ישראל כה מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל אמר רבי בא בר בינה למה סמך הכתוב מיתת מרים לפרשת פרה ללמדך שכלשם שאפר פרה מכפרת על ישראל כה מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל אמר רבי יודן בי ר' שלום למה סמך הכתוב מיתת אהרן לשיבור הלוחות ללמדך שמייתתן של צדיקים קשה לפני הקדוש ברוך הוא בשיבור לוחות כתיב "ובני ישראל נסעו מבארת בני יעקן מוסרה שם מת אהרן" (דברים י, ז), וכי במוסרה מת אהרן והלא בהר הקר מת הדין הוא דכתיב "ויעל אהרן הכהן אל הר הקר על פי ה' וימת שם" (במדבר לג, לח), אלא מפיון שמות אהרן נסתלקו עניי הכבוד ובקשו הכנענים להתגרות בהם הדין הוא דכתיב "וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרד האתרים וילקחם בישראל" (במדבר כא, א), מהו דרד האתרים פי מת

[דף ב' ע"ב]

התייר הגדול שהיה תר להם את הדרך וכאו ונתגרו בהם ובקשו ישראל לחזור למצרים ונסעו לאחוריהן שמונה מסעות ורין אחריו שבטו של לוי והרג מנזו שמונה משפחות אף הם הרגו מנזו ארבע לעמרמי ליצהרי לחברוני לעיזאלי אימתי חזרו בימי דוד הדין הוא דכתיב "יפרח בזמיו צדיק ורב שלום עד בלי ירח" (תהלים עב, ז), אמרו מו גרם לנו לדמים הללו אמרו על שלא עשינו חסד

עם אותו הצדיק וישבו וקשרו הספידו ונמלו לצדיק חסד והעלה עליהן המקום כאלו מת שם ונקבר שם ונמלו לצדיק חסד רבי יוסי בר חנינה אמר עשירית האיפה ומכנסים מערבין מה מעמא זה וזה עשייה. אמר רבי חנינה: וְעֵשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כְּכֹהֵן (שמות כט, לה) – כל האמור בפרשה מעבב ואתייה כיי דמר ר' שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן זה הדבר וזה הדבר אפלו קריית הפרשה מעבבת אמר רבי יוחנן כל המעבב לדורות מעבב כן וכל שאין מעבב לדורות אינו מעבב כן מה אית לך סמיכה ושיירי דמים שאינן מעבבין לדורות מעבבין כן אמר רבי חנינה ציין ומצנפת של אהרן קדם לאבגנין של בנים יהודה בר' אומר וְהִקְרַתְּ אֹתָם אֲבָנִים אֲהֲרֹן וּבָנָיו (שמות כט, ט) אמר רבי אידי הדיא דאת אמר למצוה אבל לצווי ויִקְרַב מֹשֶׁה אֶת אֲהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְחֹץ אֹתָם בַּמַּיִם (ויקרא ח, ו) ואחר כך וַיִּתֵּן עָלֵיו אֶת הַכֹּהֲנֶתֶת וְאֶחָד כֶּךָ וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת אֲהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו וַיִּלְבָּשֵׁם כֹּהֲנֹת. אמר רבי לעזר בי ר' יוסי פשט הוא לן שבחלוק לכן שימש משה בכהונה גדולה אמר רבי תנחום בר יודן ותני לה כל שבעת מי המילואים היה ממש משמש בכהונה גדולה ולא שרתה שכינה על ידיו וכיון שלבש אהרן בגדי כהונה גדולה ושימש שרתה שכינה על ידיו מה מעמא "כי היום ה' נראה אליכם" רבי יוסי בר חנינה כְּעֵי

[דף ג' ע"א]

עשירית האיפה היאך קריבה חצייה קריבה או שלימה קרבה מן מה דכתיב (ויקרא ט) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד מלמד שלא בא עמו אלא ללמדו על מעשה הקטורת הדיא אמרה חציים קרבה אין תימר שלימה קרבה ניתני על מעשה קטרת ועל עשירית האיפה א"ר תנחום בר יודן ולא בעבודת שבפניו אנן קיימין כבר לימדו עבודות שבחויין מילואים מה היו קרבן יחיד או קרבן ציבור מן מה דכתיב (ויקרא ח) ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל הדיא אמרה קרבן יחיד והתני קרבן ציבור א"ר אידי נתנדבו ציבור ומסרום להם מילואים מאיכן למדו מן הקרבנות או ממעשה בראשית אין תימר מן הקרבנות הלילה הולך אחר היום אין תימר ממעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אין תימר מן הקרבנות לילה אחרון אין לו יום אין תימר ממעשה בראשית יום ראשון אין לו לילה תמן תנינן אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה בצד טפחו של זה שנאמר (שמות כה) לפני תמיד מִתְנַיִתִין דרבי מאיר מדר' יוחנן מודה ר"מ שאם פירקו את הישנה בשחרית וסידרו את החדשה בין הערבים אף זו היתה תמיד רבי יוסה אומר אף אילו נוטלין ואילו מניחין אף זו היתה תמיד אמר ר"י משיבת אהרן ובניו למד רבי יוסי כמה דתימר בישיבת אהרן ובניו צריך שימסור

יום

[דף ג' ע"ב]

לְלִילָה וְלִילָה לְיוֹם הַכָּא צְרִיךְ שְׂמִיכָר יוֹם לְלִילָה וְלִילָה לְיוֹם רַבִּי הֵיחָד בַּר יוֹסֵף אָמַר מִכִּינּוּן שְׂמִיכָר יוֹם לְלִילָה דִּינּוּ מַה אָמַר ר' הֵיחָד בַּר יוֹסֵף בִּישִׁיבֵת אַהֲרָן וּבְנָיו מַה אֵין תַּמּוֹן שְׁבַתוֹב בּוֹ תַמִּיד אֶתְּ אָמַר מִכִּינּוּן שְׂמִיכָר יוֹם לְלִילָה דִּינּוּ בְּאֵן שְׂאֵין בְּתוֹב בּוֹ תַמִּיד לֹא כֹל שְׁבֹן אֲשַׁבַּחְתָּ אָמַר עַל דַּעְתִּיהָ דְר' יוֹהַנָּן הֵיחָד שֶׁם שְׁבַע עֲמִידוֹת וְשִׁשָּׁה פִירוֹקוּן עַל דַּעְתִּיהָ דְר' הֵיחָד בַּר יוֹסֵף הֵיחָד שֶׁם אַרְבַּע עֲשָׂרָה עֲמִידוֹת וְשִׁלֹּשׁ עֲשָׂרָה פִירוֹקוּן תַּנְי כֹּל שְׁבַעַת יָמֵי הַמִּילּוּאִים הֵיחָד מֹשֶׁה מוֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וּמַעֲמִידוֹ וּמִפְרָקוֹ וְסוֹדֵר עָלָיו אֶת הָעֲבֹדוֹת וּבִיּוֹם הַשְּׂמִינִי הַעֲמִידוֹ וְלֹא פִרְקוּ ר' יוֹסֵף בִּי ר' יוֹדָה אָמַר אֶף בִּיּוֹם הַשְּׂמִינִי הַעֲמִידוֹ וּמִשָּׁחוֹ וּפִרְקוּ אָמַר רַבִּי זְעִירָא זֹאת אוֹמְרֵת שֶׁתִּקְמַת הַלֵּילָה פְּסִילָה לְעֲבֹדַת הַיּוֹם אֲשַׁבַּחְתָּ אָמַר עַל דַּעְתִּיהָ דְר' יוֹהַנָּן בְּר' יוֹסֵף בַּר ר' יוֹדָה הֵיחָד שֶׁם

[דף ד' ע"א]

אַרְבַּע עֲשָׂרָה עֲמִידוֹת וְשִׁלֹּשׁ עֲשָׂרָה פִירוֹקוּן עַל דַּעְתִּיהָ דְרַבִּי הֵיחָד בַּר יוֹסֵף בְּר' יוֹסֵף בִּי רַבִּי יוֹדָה הֵיחָד שֶׁם עֲשָׂרִים וְאַחַת עֲמִידוֹת וְעֲשָׂרִים פִירוֹקוּן מִכִּינּוּן לְפִירוֹקוּן אָמַר רַבִּי זְעִירָה וְהֵיחָד בִּיּוֹם כְּלוֹת מֹשֶׁה לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן בִּיּוֹם שֶׁכָּלוּ תַקְמוֹתָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר כְּאֲשֶׁר עָשָׂה בִיּוֹם הַזֶּה צְוָה ה' וְגו' וְלֹא כָּבֵד תִּנְיָתָהּ הָדָא בְּשֵׁם ר' יוֹהַנָּן וְהָדָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשִׁמְיָנִי אֵית תַּנְי תַּנְי נְמִשָּׁח וְאֵית תַּנְי תַּנְי לֹא נְמִשָּׁח אֵית תַּנְי תַּנְי נְתַפְרַק אֵית תַּנְי תַּנְי לֹא נְתַפְרַק אָמַר רַבִּי חֲגִין פְּשִׁט הוּא לָן מֵאֵן דְּאָמַר נְמִשָּׁח נְתַפְרַק וּמֵאֵן דְּאָמַר לֹא נְמִשָּׁח לֹא נְתַפְרַק מֵאֵן דְּאָמַר נְמִשָּׁח נִיחָא דְכַתִּיב וַיִּמְשָׁחֵם וּמֵאֵן דְּאָמַר לֹא נְמִשָּׁח מַה מְקַיִים וַיִּמְשָׁחֵם מְעַלָּה אֲנִי עֲלֵיכֶם פְּאִילוֹ שְׁהוּא מְחוּסָר מְשִׁיחָה וּמִשְׁחָתָם אוֹתוֹ מֵאֵן דְּאָמַר נִיחָא דְכַתִּיב שְׁבַעַת יָמִים וּכְפָרוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ מֵאֵן דְּאָמַר לֹא נְתַפְרַק מַה מְקַיִים שְׁבַעַת יָמִים וּכְפָרוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּפָרָה שְׁהִיא בְּדָם כְּהָדָא דְתַנְי עַל זֶה וְעַל זֶה הָיוּ מֵזִין עָלָיו מִכָּל הַחַטָּאוֹת שְׁהָיוּ שֶׁם כְּדִי שְׂיִכְנְסוּ הַמַּיִם תַּחַת הַדָּם דְכָרִי ר' יוֹהַנָּן ר' יוֹסֵף אָמַר תַּחְתָּהּ דָּם וְתַחַת שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה פִירֵשׁ בֶּן בְּתִירָה שְׁמָא וְבֵא עַל אֲשֶׁתוֹ נִידָה וְיִדְחָה כֹּל שְׁבַעָה וַיִּשְׂרָאֵל חֲשׂוּדִין עַל הַנִּידוֹת כִּי דְתַנְינָן תַּמּוֹן הֵיחָד מְשַׁמֵּשׁ עִם הַפְּהוּרָה אֲמָרָה לֹא נְמִמָּאתִי פִירֵשׁ מִיָּד חֲטִיב שְׂיִצִּיאָתוֹ הַנְּנִיחָה לֹא כְּבִיאָתוֹ אֲשַׁבַּחְתָּ אָמַר מֵאֵן דְּאָמַר רַבִּי יוֹהַנָּן צְרִיכָה לָכֵן בְּתִירָה מֵאֵן דְּאָמַר בֶּן בְּתִירָה צְרִיכָה לָר' יוֹהַנָּן אֵילוֹ אָמַר רַבִּי יוֹהַנָּן וְלֹא אֲמָרָה בֶּן בְּתִירָה הוֹינָן אֲמָרִין וְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ וַיִּשֶׁן לֹא בְּלִשְׁכַּת פְּלֶהֶדְרִין הָיוּ צוֹרְכָה לְהִיא דְּאָמַר בֶּן בְּתִירָה אֵילוֹ אָמַר בֶּן בְּתִירָה וְלֹא אָמַר רַבִּי יוֹהַנָּן הוֹינָן אֲמָרִין וּפְרוּשׁ מִמִּטָּתוֹ וַיִּשֶׁן לֹא

מִסְכַּת אֵהָלוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. רבי יוסי אומר: מלא תרוד רקב מטמא במגע ובמשא ובאהל. רבי שמעון אומר: שלש טמאות פורשות מן המת, שתיים בכל אחת, והשלישית אין בהן. ואלו הן: גולל, ודופק, ועצם כשעורה, מלא תרוד רקב. גולל ודופק – מטמאין במגע ובאור, ואין מטמאין במשא. והיכן הוא משאן עם אחד מהן? עצם כשעורה מטמא במגע ובאור, ואין מטמא באהל. והיכן הוא אהליו עם אחד מהם? מלא תרוד רקב. מלא תרוד רקב מטמא במשא ובאהל, ואין מטמא במגע. וכן היה רבי שמעון אומר: כזית מן המת שחלקו, אפלו לעשרה – מטמא במשא ובאהל, ואין מטמא במגע.

ב. אמר רבי יהודה: ששה דברים היה רבי עקיבא מטמא וחזר בו. מעשה שהביאו קפות של עצמות לבית הכנסת של טורסיים והניחום באויר בית הכנסת, נכנס תודוס הרופא וכל הרופאים עמו, ואמרו: אין כאן שדרה ממת אחד, ולא גלגלת ממת אחד. אמרו: הואיל ויש כאן מטמאים ויש כאן מטהרין, נעמד למגינן. התחילו מרבי עקיבא, וטהרו לו: הואיל ואתה הוא שהייתה מטמא – טהרת, יהו טהורין. אמר רבי שמעון: ועד יום מיתתו של רבי עקיבא היה מטמא, ואם משמת חזר בו, איני יודע.

ג. חלב המת שהיה שלם והתיכו – טמא. היה מפרד והתיכו – טהור. שאין חבורי אדם חבור. אתרג שנפרץ ותחבו בכוש – אינו חבור, שאין חבורי אדם חבור. קולית המת שעשאו יד לספינן – הרי זה אינו חבור, שאין חבורי אדם חבור. כזית מן המת שנחלק לשנים – טמא, ואינו חושש שמא חסר. רביעית דם שנחלקה לשנים – טהורה, ואינו חושש שמא חסרה. אתרג שנחלק לשנים – טהור, ואינו חושש שמא חסר. מנחה שבבלוה חמשה כהנים – כשרה, ואינו חושש שמא חסרה. פנה מכלי

לכלי – כשרה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אם הפליג – הרי זו פסולה. כזית מן המת וכזית נצל, ומלא תרוד רקב שיש בו עפר כל שהוא – טמא. רבי שמעון מטהר, מפני שבטל.

ד. רביעית דם שנבלעה בכסות, כיצד משערין אותה? מביאין מים במדה ומכבסה בהן, ומביאין מים אחרים ונותן לתוכה רביעית דם, אם היה מראן שוה – הרי זו טמאה. אם לאו – טהורה. רבי יוסי אומר: זקנים הראשונים היו אומרים: מקטפרס¹ ולפנים – הבית טמא, מקטפרס ולחוץ – הבית טהור. חזרו לומר: קטפרס, בין מבפנים בין מבחוץ – הבית טהור. המת מבחוץ ושערו מבפנים, אף על פי שאין באהל אלא כל שהוא, הבית מאהיל עליו – טמא. העצם שיש עליו כשני חצאי זיתים, אחד תחוב בידי אדם ואחד תחוב בידי שמים, הכניס את התחוב בידי אדם לפני הבית – טמא, מפני שחבורו מצטרף עמו. הכניס את התחוב בידי שמים לפני הבית – טהור, מפני שאין חבורו מצטרף עמו. שני עצמות ועליהם כשני חצאי זיתים, והכניס ראשיהן לפניו. יהודה בן נקוסא אומר משום רבי יעקב: אפלו שניהן תחובין בידי שמים – טהור, שאין שני עצמות מצטרפין לכשני חצאי זיתים. אבד כזית מן המת בתוך הבית, ובקשו ולא מצאו – הבית טהור, לכשימצא – הבית מטמא למפרע.

ה. כל משקה המת – טהורין חוץ מדמו, וכל מראה דמים במת – הרי אלו טמאין.

ו. ואיזו היא דם תבוסה? פרש רבי אליעזר בן יהודה: הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו, ספק בחייו יצא, ספק במותו יצא, ספק בחייו ובמותו – זה הוא דם

¹ קטפרס – מקום משפיע אשר לא יגוה בו הדבר אבל יתגלגל ויורד (מדרוז, רמב"ם).

עֲלֶיהָ עַל טְמֵאת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשָׁיו? שֶׁתֵּק
 יְהוּדָה בֶּן פְּתוּרָא. נִמְתִּי לוֹ: רַבִּי מֵאִיר! אֵל
 תְּבוּזוּ לִי, בְּקִי הִיָּה לָךְ מִיְהוֹשֻׁעַ בֶּן מִמְלָ? נֵם
 לִי: הֵן! וּבְעַל מְלֵאכּוֹת הִיָּה. נִמְתִּי לִי,
 בְּלִשׁוֹן הַזֶּה אָמַר לִי מִשֵּׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כָּל
 טְמֵאָה מִן הַמֵּת שֶׁהִנְיֹר מְגַלַּח עָלֶיהָ -
 חֲיִבִּין עַל טְמֵאת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשָׁיו, וְכָל מִן
 הַמֵּת שְׂאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ - אֵין חֲיִבִּין
 עַל טְמֵאת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשָׁיו.

מִסְכַּת אֶהְלוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי נֶתָן: אֶהְל
 מֵת שֶׁהוּא פְּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים - פְּתָחוּ
 בְּמִלּוּאוֹ וּגְגוּ טְהוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר
 אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי מֵאִיר: מֵת שֶׁהוּא יִתִּיר
 מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים - פְּתָחוּ בְּמִלּוּאוֹ. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר: הַשְּׂדֵרָה וְהַגְּלָלֶת כִּמְת. אַחֲרִים
 אָמְרִים מִשֵּׁם רַבִּי נֶתָן: כָּל הַטְּמֵאוֹת
 הַפּוֹרְשׁוֹת מִן הַמֵּת - כִּמְת. וּפְתָחוּ - אַרְבָּעָה
 טְפָחִים.

ב. בֵּיב שֶׁהִיא קָמוּר תַּחַת הַבֵּית. יֵשׁ בּוֹ
 אַרְבָּעָה טְפָחִים וַיֵּשׁ בִּיציָאָתוֹ אַרְבָּעָה
 טְפָחִים. וְנָפַל בְּתוֹכוֹ - הַבֵּית טְהוֹר. נָפַל
 בַּבֵּית - מֵה שְׁבָתוֹכוֹ טְהוֹר. יֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה
 טְפָחִים וַאֲיִן בִּיציָאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים, נָפַל
 בְּתוֹכוֹ - הַבֵּית טְמֵא. נָפַל בַּבֵּית - מֵה
 שְׁבָתוֹכוֹ טְהוֹר. אֵין בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים, וַאֲיִן
 בִּיציָאָתוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים. נָפַל בְּתוֹכוֹ -
 הַבֵּית טְמֵא. נָפַל בַּבֵּית - מֵה שְׁבָתוֹכוֹ טְהוֹר.
 רָחַב מִבְּפָנָיִם וְצָר מִבְּחוּץ, טְמֵאָה בְּרָחֵב -
 הַבֵּית טְמֵא. טְמֵאָה בְּצָר - הַבֵּית נִדּוֹן מִחֻצָּה
 עַל מַחֲצָה. טְמֵאָה בַּבֵּית בֵּין בְּרָחֵב בֵּין בְּצָר
 הַבֵּית טְמֵא. וּשְׁבָצָר נִדּוֹן מִחֻצָּה עַל מַחֲצָה.
 רָחַב מִבְּחוּץ וְצָר מִבְּפָנָיִם, טְמֵאָה בְּרָחֵב -
 הַבֵּית טְהוֹר, וּבְצָר - הַבֵּית טְמֵא. טְמֵאָה
 בַּבֵּית הַכְּלִים שְׁבָרָחֵב - טְהוֹרִין, וּשְׁבָצָר -
 טְמֵאִין. מוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּשִׁקִּיפִין
 וּבִסְלָעִין, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִינָן כְּאֶהְל, אָבָל
 חֲשׂוּבִין כְּאֶהְל.

ג. מְגַדֵּל שֶׁהוּא עוֹמֵד, בֵּין בְּחָצֵר בֵּין בְּאֹוִיר
 - טְמֵאָה בְּתוֹכוֹ, כְּלִים שְׁבָעֲבָיו - טְהוֹרִין.

תְּבוּסָה. וְחֻכְמִים אָמְרִים: בְּרִשׁוֹת הַיָּחִיד -
 סָפְקוּ טְמֵא. בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים - סָפְקוּ טְהוֹר,
 אֵלָא אֵיזְהוּ דֵם תְּבוּסָה? הַרוּג שְׂפִיָּצָא הֵימְנוּ
 רְבִיעִית דֵם בְּחַיִּיו וּבְמוֹתוֹ, וְעַדִּין לֹא פָּסַק,
 סָפַק רַבּוּ בְּחַיִּיו וּמַעוּטוֹ בְּמוֹתוֹ, סָפַק
 מַעוּטוֹ בְּחַיִּיו, וְרַבּוּ בְּמוֹתוֹ, זֶהוּ דֵם תְּבוּסָה.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַרוּג שְׂהִיָּה מְטָל בְּמִטָּה
 וְדָמוֹ מִנְטָף לְגוּמָא - טְמֵא, מִפְּנֵי שֶׁטָּפָה
 שֶׁל מִיתָה מְעַרְבַת בּוֹ. וְחֻכְמִים מְטַהְרִין,
 מִפְּנֵי שְׂרָאשׁוֹן רֵאשׁוֹן נָפְסַק. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר: צְלוּב שְׂדָמוֹ שׁוֹתָת, וְנִמְצָאת תַּחֲתֵיו
 רְבִיעִית דֵם - טְמֵא. אָבָל מֵת שְׂדָמוֹ מִנְטָף
 וְנִמְצָא תַּחֲתֵיו רְבִיעִית דֵם - טְהוֹר. וְרַבִּי
 יְהוּדָה מְטַהֵר, שְׂאֵנִי אָמַר טָפָה הָאֲחֵרוֹנָה
 שֶׁל מִיתָה עֲמָדָה לָהּ עַל גְּבִי הָעֵץ.
 כְּשֶׁתִּמְצָא לּוֹמֵר, שֶׁלִּשָּׁה רְבִיעִית הֵן.
 כִּיצַד? לָקָה מִכַּת מוֹת וּמִפְּרַפֵּר, וַיִּצָּא הֵימְנוּ
 רְבִיעִית דֵם וַעֲקָרוּהוּ בְּחִזְקָתָהּ שֶׁהוּא חַי,
 וְהִנִּיחֻהוּ לְמָקוֹם אַחֵר, וַיִּצָּא הֵימְנוּ רְבִיעִית
 דֵם, רֵאשׁוֹנָה דֵם חַיִּים, וּשְׁנִיָּה דֵם תְּבוּסָה,
 שְׁלִישִׁית דֵם הַמִּיתָה. וּמֵה בֵּין דֵם הַמִּיתָה
 לְדֵם הַתְּבוּסָה? אֵלָא שְׂדָם הַמִּיתָה - הַנְּזִיר
 מְגַלַּח עָלָיו, וְחֲיִבִּין עָלָיו עַל טְמֵאת מְקַדֵּשׁ
 וְקִדְשָׁיו. וְדֵם הַתְּבוּסָה אֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח
 עָלָיו, וַאֲיִן חֲיִבִּין עַל טְמֵאת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשָׁיו.

ד. אָמַר רַבִּי אֶלְיעָזָר: בְּרֵאשׁוֹנָה הִיוּ וְקָנִים
 חֲלוּקִין, מְקַצְּתֵן אָמְרִים: רְבִיעִית דֵם, וְרַבֵּעַ
 עֲצָמוֹת. וּמְקַצְּתֵן אָמְרִים חֲצִי קֶבַע עֲצָמוֹת
 וְחֲצִי לֹג דֵם. בֵּית דִּין שְׂאֲחֲרֵיהֶן אָמְרוּ:
 רְבִיעִית דֵם וְרַבֵּעַ עֲצָמוֹת לְתַרוּמוֹת
 וְלִקְדָּשִׁים. חֲצִי קֶבַע עֲצָמוֹת וְחֲצִי לֹג דֵם
 לְנְזִיר וְלִמְקַדֵּשׁ. אָמַר רַבִּי אֶלְיעָזָר:
 כְּשֶׁהִלְכְתִי לְעַרְדְּסָקִיא, מִצָּאתִי אֶת רַבִּי
 מֵאִיר וְאֵת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פְּתוּרָא, שֶׁהִיוּ
 יוֹשְׁבִין וְדִנְיָן בְּהִלְכָה. יְהוּדָה בֶּן פְּתוּרָא
 אָמַר: רְבִיעִית דֵם אֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח עָלָיו,
 וַאֲיִן חֲיִבִּין עַל טְמֵאת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשָׁיו. אָמַר
 לוֹ רַבִּי מֵאִיר: אֵל תְּהִי זוֹ קֶלָה מִן הַשְּׂרָץ,
 מֵה שְׂרָץ הַקָּל שְׂאִין הַנְּזִיר מְגַלַּח עָלָיו -
 חֲיִבִּין עָלָיו עַל טְמֵאת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשָׁיו,
 רְבִיעִית דֵם חֲמוּרָה, אֵינוּ דִין שִׁיְהִיו חֲיִבִּין

ז. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בָּא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי אֶצֶל אַבָּא חֲלַפְתָּא, אָמַר לוֹ: מַה אַתָּה אוֹמֵר בְּעֵין שֶׁל תַּנּוּר וְנִסְר נִתָּן עַל גְּבֵהָ? אָמַר לוֹ: טָמֵא. בְּקֶעֶה טָמְאָה אֶת הַנִּסְר, נִטְמָא הַנִּסְר וְטָמֵא אֶת הַתַּנּוּר, אָמַר לוֹ: אַף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן, אֲלֵא שֶׁעֲקִיבָה מִטְהַר. עֵין שֶׁל תַּנּוּר שִׁישׁ בֶּה גְבֵה טָפַח וְאֵין בֶּה רַחֵב טָפַח, יֵשׁ בֶּה רַחֵב טָפַח וְאֵין בֶּה גְבֵה טָפַח - טְהוּרָה.

ח. אַרְבֵּה שְׁבִין בֵּית לַעֲלִיָּה וְקִדְרָה נְתוּבָה עֲלִיָּה, וְנִקְוָה בְּכוּנֵס מִשְׁקָה, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִצְלָת. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָה מִצְלָת. נִפְתְּחָה בְּמוֹצֵא זֵיתִים - מִצְלָת עַד פְּחוֹת מִטְּפַח.

ט. קִנְה שְׁחֲתֵכָה לְמִי חֲטָאת וְאִפְרַח חֲטָאת - מִצְלָת עַל הַחֲטָאת וְאֵינָה מִצְלָת עַל הַתְּרוּמָה, שֶׁתִּמְצָא אוֹמֵר טְהוּר לַחֲטָאת מִצִּיל לַעֲצָמוֹ. כִּיצַד? הֵיוּ שֵׁם שְׁנֵי כָּלִים, אֶחָד טְהוּר לַחֲטָאת וְאֶחָד טְהוּר לַתְּרוּמָה. נִמְצָא, טְהוּר לַחֲטָאת מִצִּיל לַעֲצָמוֹ, וְטְהוּר לַתְּרוּמָה מִצִּיל לַעֲצָמוֹ.

י. לְגִין שֶׁהוּא מְלֵא מִלֵּא מִשְׁקִין טְהוּרִין, וּפְנֵן לְלִגִין אַחַר, וְיֵשׁ שֵׁם מִשְׁקִין - שְׁנִיָּהֵן טָמְאִין. הָאִשָּׁה שֶׁלְּשָׁה בְּעֶרְבָה וְיָדֶיהָ עֲסוּקוֹת בְּבֶצֶק, כָּל זְמַן שֶׁמְגַבְּהַת זֹו וּמִנַּחַת זֹו, מְגַבְּהַת זֹו וּמִנַּחַת זֹו - הַבֶּצֶק טְהוּר. מְשִׁכָּה יָדֶיהָ הֵימְנוּ וְהַחֲזִירְתוּ - טָמֵא הַבֶּצֶק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בּוֹשְׁנוּ מִדְּבָרֵיכֶם בֵּית שְׁמַאי, אֲפֹשֶׁר אֲשֶׁה וְעֶרְבָה טָמְאִין טָמְאָת שְׁבַעָה, וְהַבֶּצֶק טְהוּר? לְגִין טָמְאִין טָמְאָת שְׁבַעָה וּמִשְׁקִין טְהוּרִין, אַחַר שֶׁעֲמַד, אָמַר לְפָנָיו תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵּית שְׁמַאי: רַבִּי! אוֹמֵר לְפָנֶיךָ טַעַם שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים בּוֹ? אָמַר לוֹ: אָמֹר! אָמַר לוֹ: כְּלָיו שֶׁל עִם הָאֶרֶץ, מֵהוּ, טָמֵא אוֹ טְהוּר? אָמַר לוֹ: טָמֵא. אָמַר לוֹ: כְּלֵי טָמֵא חוּצָץ אוֹ אֵינוֹ חוּצָץ? אָמַר לוֹ: אֵינוֹ חוּצָץ. אָמַר לוֹ: זֶהוּ טַעַמָּא שֶׁל בֵּית שְׁמַאי. אָמַר לוֹ: וְהִלּוּא טְהַרְתֶּם אוֹכְלִים וּמִשְׁקִין שְׁבַתוּכוֹ! אָמַר לוֹ: לְכַשְׁתַּהֲרֵנוּ. אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין שְׁבַתוּכוֹ לַעֲצָמוֹ טְהַרְנוּ, אֲבָל לְטַהַר

טָמְאָה שְׁבַעָבֵיו כָּלִים שְׁבַתוּכוֹ - טְהוּרִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מְחַצֵּה עַל מְחַצֵּה. הֵיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטָמְאָה בְּתוּכוֹ - הַבַּיִת טָמֵא, טָמְאָה בְּבֵית - מַה שְׁבַתוּכוֹ טְהוּר, שְׁדָרְךָ הַטָּמְאָה לְצֵאת וְאֵין דְּרָכָה לְפָנֵס. כָּלִים שְׁבִינוּ לְבִין הָאֶרֶץ, וְשְׁבִינוּ לְבִין הַכֶּתֵל, וְשְׁבִינוּ לְבִין הַקּוֹרוֹת, אִם יֵשׁ שֵׁם פּוֹתַח טָפַח - טָמְאִין. וְאִם לֹא - טְהוּרִין. טָמְאָה שֵׁם - הַבַּיִת טָמֵא, שְׁבַכְתָּל מֵאֲחֲרָיו וְשְׁבַמְעִזְיָבָה מֵעַל גְּבִיו - נְדוּנִין מְחַצֵּה עַל מְחַצֵּה.

ד. טָמְאָה תַּחַת רִגְלוֹ אוֹ עַל גַּב רִגְלוֹ, וְהֵיא רוּצָצָה, טָמְאָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה בּוֹקְעַת וְיֹרֶדֶת. לְמַה זֶה דוּמָה? לַעֲמוּד שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטָמְאָה תַּחַתָּיו, וְהֵיא רוּצָצָה, טָמְאָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה בּוֹקְעַת וְיֹרֶדֶת. הֵיָה מְטֵל עַל מִתְּנִיו וּמְגַף, וְטָמְאָה תַּחַתָּיו, כִּנְגַד עֵבִיו וְהֵיא רוּצָצָה, אוֹ עַל גַּב דְּלָתוֹת וְהֵיא רוּצָצָה - טָמְאָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה בּוֹקְעַת וְיֹרֶדֶת. כָּלִים שְׁבַטְרַקְסוֹת מִכָּאֵן וּמִכָּאֵן - טְהוּרִין.

ה, הֵה הֵיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּנְפֹתַח לְחוּץ, טָמְאָה בְּתוּכוֹ - הַבַּיִת טְהוּר. טָמְאָה בְּבֵית - מַה שְׁבַתוּכוֹ טָמֵא, שְׁדָרְךָ הַטָּמְאָה לְצֵאת וְאֵין דְּרָכָה לְפָנֵס. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: כֵּן הַלֵּכָה, יָפָה כַח הַכְּלִי לְהַצִּיל מִכַּח צָמִיד פְּתִיל, אוֹ מִכַּח אֲהֵלִים. אִם מִצִּיל הוּא מִכַּח צָמִיד פְּתִיל בְּגוּלָל, קַל וְחֹמֶר עַל יָדֵי אֲהֵלִים.

ו. הֵיָתָה מוֹכְנֵי שְׁלוֹ מְשׁוּכָה לְאֲחֲרָיו שֶׁלֹּא אֲצַבְעוֹת, וְטָמְאָה שֵׁם, כִּנְגַד הַקּוֹרוֹת - הַבַּיִת טְהוּר, כָּלִים שֶׁכִּנְגַד הַזֵּית, רַבִּי מִטְמֵא וְחֲכָמִים מְטַהְרִין, שְׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַקּוֹרוֹת כְּאִלוֹ הֵן יֹרְדוֹת וְסוֹתְמוֹת. דְּבַר אַחַר: אֵין טָמְאָה נִכְנָסֶת לְאֲהֵל, וְאֵינָה יוֹצֵאָה הֵימְנוּ, אֲלֵא בְּפוֹתַח טָפַח. אָמַר רַבִּי: רוֹאֶה אֲנִי דְּבָרֵיהֶם מִדְּבָרֵי. כָּלִים שֶׁכִּנְגַד הַזֵּית, רַבִּי מְטָמֵא וְחֲכָמִים מְטַהְרִין. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּפוּרְצָה, אֲבָל בְּמַגְפֶּת - הֵרִי הוּא כְּקַבֵּר סָתוּם, וּמִטְמֵא מִכָּל סְבִיבָיָה.

אומר: מצלת. וחכמים אומרים: אינה מצלת. כתל שמקצתו משמש לבית ומקצתו משמש לגנה, היתה נתונה בצד המשמש לבית - מצלת מצד המשמש. בית המשמש לגנה - אינה מצלת.

ד. קורה שהיתה נתונה מכתל לכתל וקורה בה, אם אין בין פיה לקורה פותח טפח - הרי זו מצלת; דברי רבי עקיבא, וחכמים אומרים: אינה מצלת, עד שיהא אפוצה בארץ, ובקורה פחות מפותח טפח. אם יש בין פיה לקורה פותח טפח - אינה מצלת. היתה אפוצה בארץ ובקורה, אם אין בין פיה לקורה פותח טפח - הרי זו מצלת. אם יש בין פיה לקורה פותח טפח - אינה מצלת. היה פיה למעלה מדבק לקורה - הרי זו מצלת. היתה משוכה הימנו בפותח טפח - אינה מצלת. פחות מטפח, אבא שאול אומר: בזו היא מחלקת שרבי עקיבא אומר: מצלת. וחכמים אומרים: אינה מצלת. היה ראש אחד נתון על כותלו של הבית, וראשה אחד נתון על כותלו של גנה. היתה בצד המשמש לבית - מצלת. בצד המשמש לגנה - אינה מצלת. אבא שאול אומר: אף בזו היא מחלקת.

מִסְכַּת אֵהָלוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. ארבעה שהיו נושאים את הנדבך, ואין במוטות כעבי המרדע, טמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין. טמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין. רבי אליעזר מטהר. וכן היה רבי אליעזר אומר: כזית מן המת כפי הערב, האהיל על גבי הנדבך - אדם וכלים שתחתיו טהורין. האהיל על גבי תנור וכירים החדשים - טהורין. נתון על גבי ארבעה כלים טהורים, ואין בהן פותח טפח, טמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין. טמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין. רבי אליעזר מטהר. ואם יש בהן פותח טפח, טמאה תחתיה - כלים שעל גביו טמאין. טמאה שעל גביו - כלים שתחתיו טמאין. נתון על גבי ארבע כסיות

את הפלי שטהרנו לך ולו. מיד הלך רבי הושע, ונשתטח על קברי בית שמאי. ואמר: נעניתי לכם עצמות בית שמאי, אם סתומות שלכם כך, מפרשות שלכם על אחת כמה וכמה! אמרו: כל ימיו השחרו שניו מפני תעניותיו.

מִסְכַּת אֵהָלוֹת פֶּרֶק שִׁישִׁי

א. רבי יהודה אומר משם רבי הושע: כשם שהכלים מצילין עם אהלין שיש להן דופנות, כך מצילין עם אהלים שאין להן דופנות. אחד כלי חרס ואחד כלי עץ - טהורים. במה דברים אמורים? בכלי שיש בו טפח על טפח, אבל בכלי שאין בו טפח על טפח - אינו מציל. במה דברים אמורים? בזמן שהוא אפוי² טפח אחד מבחוץ, ומבפנים משני צדדים, אבל אם היה אפוי פחצי טפח מכאן וכחצי טפח מכאן - הרי זה אינו מציל.

ב. קורה שהיא נתונה בצד דופןו של אהל מבחוץ, טמאה תחתיה ורוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח, טמאה תחתיה - תחתיה טמא, תוכה וגבה טהור, מפני שהיא מצלת עם דופןו של אהל. בתוכה או על גבה - הכל טמא.

ג. היתה כפיש³, טמאה תחתיו והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח, וטמאה תחתיה - תחתיה טמא, תוכה וגבה - טהור, מפני שהיא נדונית כשפועי אהלין. בתוכה או על גבה - כנגדו עד הרקיע טמא. היתה נתונה על גבי שתי יתדות מבחוץ, משוכה הימנו בפותח טפח - אינה מצלת בפחות מטפח. רבי עקיבא

² איזו היא אפוצה? כל שאין לה טפח ממקום

אחד (משנה אהלות ט, ג).

³ כלי הפחזיק ארבעים סאה.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

בן בטיח, נטל הימנו מבפנים, והוסיף עליו מבחוץ, ונמצאת טמאה מחציו הכתל ולפנים - הבית טמא, נטל הימנו מבחוץ, והוסיף עליו מבפנים, ונמצאת טמאה מחציו כתל ולחוץ - הבית טהור:

ה. היה טמא נטל הימנו מבחוץ, והוסיף עליו מבפנים, ונמצאת טמאה מחציו כתל ולחוץ - הבית טהור. היה אחד סלע ואחד בנין, של בנין - נדון מחצה על מחצה, ושל סלע - נדון כקלפת השום. חציו של סלע וחציו של בנין, חציו של סלע נדון קלפת השום, וחציו של בנין נדון מחצה על מחצה. רבי יוסי אומר: טמאה מחציו הכתל ולחוץ - הבית טהור. העומד מלמעלה כנגד הטמאה - טהור, שאין הטמאה מעברת את הקורות, ואף על פי שאין הקורות לאותה הרוח. רבי מאיר ורבי שמעון אומרים: מחציו ולחוץ - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. טמאה שהיא נתונה על גבי הכתל, בין מחציו ולפנים, בין מחציו ולחוץ - הבית טהור:

ו. כתל שבין שני בתים, וטמאה בתוכו, הבית הקרוב לטמאה - טמא, והקרוב לטהרה - טהור, מחצה על מחצה - שניהן טמאין. רבי אליעזר אומר: שורפין עליהן את התרומה, ואין חיבין עליהן על טמאת מקדש וקדשיו:

ז. מעזיבה שהיא לאויר העולם, וטמאה בתוכה, מחציה ולמטה - הבית טמא. והעומד מלמעלה כנגד הטמאה - טהור. מחציה ולמעלה - הבית טהור. והעומד מלמעלה כנגד הטמאה - טמא. מחצה על מחצה - הבית טמא, והעומד מלמעלה כנגד הטמאה, רבי מאיר מטמא ורבי שמעון מטהר. רבי יהודה אומר: כל הכתל תשמיש לבית. וכן היה רבי יהודה אומר: כל מעזיבה תשמיש לעליה. מודים חכמים לרבי יהודה, בשתי מערות זו על גב זו, וטמאה בתחתונה, תחתונה וקרקע טמאה, עליונה וקרקע טהורה. טמאה בעליונה,

הנתונות על גבי ארבע אבנים ואין בהן גבה טפח, טמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין. טמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין, ורבי אליעזר מטהר. אם יש בהן גבה טפח, וטמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין, טמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין. ואם ראשי כוסיות נראין - בין כך ובין כך טמאין:

ב. נסר, שראשו אחד נתון על גבי האבן וראשו אחד נתון על גבי הספסל, רואין אותו, שאם הנסר, שאם ינטל הספסל ויכול לעמד בפני עצמו - מציל. ואם לאו - אינו מציל. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: רואין את הנסר, שאם יורד ויושב, ויש תחתיו רבוע טפח על טפח ועל רום טפח - הרי זה מציל, מפני שהוא נדון כשפועי אהליו. רבי יהודה אומר משם רבי אליעזר: אף על פי שנפתחה הדלת - הבית טהור, לפי שלא נטמא המפתח:

ג. בית שחצצו בקנקנין טהורות, ופיהן כלפי הטהרה - מצילות. כלפי הטמאה - אין מצילות. רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: אף כלפי הטמאה מצילות, עד שיהא בפיהן פותח טפח. טחן בטיט, בין מבפנים ובין מבחוץ, אם יכול הטיח לעמד בפני עצמו - מציל, ואם לאו - אין מציל:

ד. כתל שנסדק בין שתי ובין ערב, ועשוי כמין משפך, רחב מבפנים וצר מבחוץ, טמאה ברחב - הבית טמא, ובצר - נדון מחצה על מחצה. רחב מבחוץ וצר מבפנים, טמאה ברחב - הבית טהור, ובצר - נדון מחצה על מחצה. נסדק כמין שתי, ומפלש לכאן ולכאן, רחב מלמטה וצר מלמעלה, וטמאה בין ברחב ובין בצר - הבית טמא. נסדק כמין ערב, ומפלש לכאן ולכאן, רחב מצד אחד וצר מצד אחד, טמאה ברחב - הבית טמא, ובצר - נדון מחצה על מחצה. וכמה יהא הסדק הזה? טפח. רבי יהודה אומר: מלא אגרופו של

עליזנה וקרקע טמאה, תחתונה וקרקע טהורה. טמאה ביניהן - עליזנה טמאה ותחתונה טהורה, וגגו של עליזנה טהורה. וכן היה רבי יהודה אומר: כהל שביין שני כוכין ובין שתי מערות, עד ששה טפחים - נדון מחצה על מחצה, יתר מכאן - נדון כקלפת השום:

ז. קדרה שהיא נתונה בצד דופנה של מערה - אינה מצלת. בצד שקיפה של מערה - הרי זו מצלת. היתה נתונה בחלון שביין שני בתים, וטמאה באחת מהן - הרי זו טהורה, מפני שהיא נצלת עם דופנו של שני. היתה טמאה בחלון שביניהם, ויש במקומה טפח על טפח ברום טפח, אם אין בין פיה לשקוף פותח טפח - הרי זו מצלת. אם יש בין פיה לשקוף פותח טפח - אינה מצלת:

ט. קלל של חטאת שהוא נתון בחלון, ויש במקומו טפח על טפח ברום טפח, אם אין בין פיו לשקוף פותח טפח - הרי זה מציל, ואם לאו - אין מציל; דברי רבי אליעזר. ורבי יהושע אומר: לעולם אינו מציל, עד שיהא לפניו הימנו חלל בפותח טפח:

י. עמוד שהוא עומד בתוך הבית, וטמאה תחתיו, והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. ואם יש במקום הטמאה טפח על טפח ברום טפח - הרי הוא כקבר סתום, ומטמא כל סביביו. כלים שתחת הפרח - טהורין. ורבי יוחנן בן נורי מטמא:

יא. תבה שעשאה פרדסקיא, אף על פי שמשתמש בה - טהורה. היתה טמאה ועשאה פרדסקין - טמאה עד שיקבענה במסמר. פרדסקין שהוא פתוח לבית מגף, וטמאה בתוכו, והבית טמא, טמאה בבית - מה שבתוכו טהור, מפני שדרך הטמאה לצאת ואין דרפה לפנס. טמאה בקרקע או בכהל שלמטה הימנו - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת, ורואין את הפרדסקין כאלו הוא אטם, ונדון מחצה על

מחצה להביא את הטמאה אל הבית. שלשה פרדסקין זה על גבי זה, וטמאה תחתיהן, או ביניהם או על גביהן - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת, ורואין את הפרדסקין כאלו הן אטומין, ונדונים מחצה על מחצה להביא את הטמאה אל הבית. רבי יהודה אומר משם רבי יהושע: סמך להן סכות טהורות לאכול בהן פסחים:

מסכת אהלות פּרָק שמיני

יא. כזית מן המת תחת הרדד או על גביו - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. טמאה בתוכו, הנוגע בו מתוכו - טמא טמאת שבעה, מאחריו - טמא טמאת ערב. טמאה מאחריו, הנוגע בו מאחריו - טמא טמאת שבעה. ומתוכו - טמא טמאת ערב, והנכנס לתוכו - טהור. כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחריו, הנוגע בו בין מתוכו ובין מאחריו - טמא טמאת ערב, והאהל עצמו - טמא טמאת שבעה. אמר רבי נתן: אם מציל הוא על ידי אחרים, קל וחמר שמציל הוא על ידי עצמו:

ב. אהל שהיה נטוי על גבי ארבעה שפודין של מתכת, רבי יעקב אומר: אינו מציל, מפני שדבר טמא מעמידו. ורבי יוסי אומר: מציל. נטוי על גבי קנים דוקרנין, רבי יוסי אומר: מציל, ורבי שמעון אומר: אינו מציל, עד שיהא נטוי כנטית האהל:

ג. סדין שתפרו ונתנו על גבי עריסה, אם אין בינו לבין הארץ פותח טפח - הרי זה מציל. במה דברים אמורים? בזמן שאם תנטל עריסה וסדין עומד, אבל אם תנטל עריסה וסדין נופל, אף על פי שתפרו, ואף על פי שאינן מסולקין מן הארץ אלא כל שהוא - הרי זה אינו מציל. ואם היתה מחצלת של אהל, אף על פי שלא תפרה, ולא חשב עליה, ואין בינה לארץ פותח טפח - הרי זו מצלת. ואם יש בינה לבין הארץ פותח טפח - אינה מצלת:

מִסְכַּת אֶהְלוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. רבי אליעזר אומר: נזיר, והמת תחת כרסו של גמל - אין הנזיר מגלח עליו, ואין חזבים עליו על טמאת מקדש וקדשיו:

ב. טמאה שהיא נתונה בכתל, מחצה על מחצה. וכן עדר בהמה חיה ועוף. וכן בעלי חיים שהיו מהלכין זה אחר זה, אפלו ראשו של זה בין רגליו של זה, וראשו של זה בין רגליו של זה - אין הנזיר מגלח עליהן, ואין חזבין עליהן על טמאת מקדש וקדשיו:

ג. נדחק ברחים שהעובד כוכבים בתוכה ושהגדה בתוכה, בגדיו - טמאין מדרס. איזו היא הרחים? כל שעוקרין אותה ודוחפים אותה ממקומה, ולענין טמא מת - בגדיו נכנסים בפותח טפח:

ד. ואלו הן סככות: אילן המסך על הארץ. רבי יהודה אומר: רואין את התחתונות כאלו הן עולות למעלה, ואת העליונות כאלו הן יורדות למטה, ואם היו נוגעות זו בזו בפותח טפח - מביאות וחוצצות. ואלו הן פרעות: פרע היוצא מן הגדר. היו נתונות על גבי הגדר, רבי יהודה אומר: רואין אותן כאלו אבנים כבושות עליהן. התריפו, רואין אותן כאלו הן שפודין של מתכת. ואם היו מבדלות זו מזו, אם יכולות לקבל את המעזיבה רכה; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: מעזיבה בינונית. רבי יהודה אומר: אם מכניס את החוט לצד זה ויצא לצד אחר ונוגע, אף על פי שאין מכון - הרי זה מביא:

ה. רבי יוסי אומר: חבילי המטה וסריגי חלונות, חוצצים את הבית ואת העליה, שלא תעבור הטמאה לצד השני. היו נתונים על גבי המת באויר, המאהיל כנגד הנקב - טמא, ושלל כנגד הנקב - טהור, מפני שהטמאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה. רבי יהודה אומר: אם יכולין לקבל מעזיבה הבינונית - חוצצין. היו נתונים בתוך הבית

ד. המת בבית ולו פתחים הרבה, בלן ועולין - בלן טמאין. נפתח אחד מהן - אף על פי שלא חשב עליו - טהור את בלן. היו בו חלונות הרבה וכלן מגופות - בלן טהורות. נפתחו, בלן טמאות ולא הצילו על פתחים. פתח קטן בתוך פתח גדול, המאהיל על גבי שניהן - טמא. חשב להוציאו בקטן - טהור הקטן את הגדול. היו שניהן מתאימן, המאהיל על גבי שניהם - טמא. חשב להוציאו באחד מהן - הרי חבירו טהור. היה לו פתח אחד לצפון ופתח אחד לדרום, וחשב להוציאו בצפון, אחר כך באו אחיו או קרוביו ואמרו אין מוציאין אותו אלא בדרומו - טהור דרומי את הצפוני, ובלבד שלא יערים, ואם יערים - הרי אלו טמאין:

ד. בתים הפתוחין לאכסדרה, והמת באחד מהן, אם היה דרכו של מת לצאת בחצר - בית שער והבתים טהורין. אם לאו, בית שער - טמא, והבתים - טהורים.

ה. החדר שלפנים מן הבית מגף, ונכנסה טמאה לפנימי דרך החלון, החיצון טהור מפני שטמאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה. רבי יהודה אומר: הפותח בתחלה, בית שמאי אומרים: כשיפתח ארבעה טפחים, ובית הלל אומרים: כשיתחיל. הפותח - סתום, בית שמאי אומרים: כשיתחיל, ובית הלל אומרים: כשיחשב:

ח,ו. אין לנפלין פתיחת הקבר עד שיעגילו ראש כפיקה של שתי; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כפיקה של ערב. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר: משיעשו טפיפות. אמר רבי יוסי: אני אומר דבר אחד, והם אמרו דבר אחד. אני אומר: הטמאה דרבה לצאת ואין דרבה לכנס, והם אמרו לי: אין להולד טמאה עד שיצא לאויר העולם:

פי העליונה לקורות פותי טפח, ובין שוליו הקדרות לאַרְץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא, טמאה בבית - מה שבתוכן טמא. היתה אחת טמאה ונתונה באמצע, ויש במקומה טפח על טפח ברום טפח, טמאה בתוכה - הבית טמא. טמאה בבית, מה שבתוכן - טמא:

ג. פיטוס שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות, אם אין בין פיו לקורות פותי טפח, ובין שוליו לאַרְץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא. טמאה בבית, מה שבתוכו טהור, שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה לכנס. אם יש בין פיו לקורות פותי טפח, ובין שוליו לאַרְץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא, טמאה בבית - מה שבתוכו טמא. היה פיו צר, ואין בין הוגנו לקורות פותי טפח - אינו מציל, עד שיהיה באוגנו פותי טפח. היה שוליו חדין, ואין בין שוליו לאַרְץ פותי טפח - אינו מציל, עד שיהיה בשוליו פותי טפח. היתה כנרת פחותה פקוקה בקש, אפלו גבוהה מן הארץ אמה - הרי זו מצלת:

ד. כנרת פחותה שהיא עומדת בתוך הפתח - סותמת את כל הפתח. אם אין בין פיה לשקוף פותי טפח, ובין שוליה לאַרְץ פותי טפח, טמאה בתוכה - הבית טהור, טמאה בבית - מה שבתוכה טמא, שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה לכנס. אם יש בין פיה לשקוף פותי טפח וטמאה בתוכה - הבית טמא. טמאה בבית - מה שבתוכו טמא. אם יש בין דפנותיה לפצימין פותי טפח, ובין שוליה לאַרְץ פותי טפח, טמאה בתוכה - הבית טהור, טמאה בבית - מה שבתוכה טהור:

ה. שתי כנרות שהן עומדות בתוך הפתח, וסותמות את כל הפתח, שוליה של זו על פיה של זו, אם אין בין קדרות העליונות לקורות פותי טפח, ובין שוליו לאַרְץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא, טמאה בבית, מה שבתוכו - טהור, שדרך הטמאה לצאת ואין דרך הטמאה לכנס. אם יש בין

- הרי אלו חוצצין, שאני רואה את הקורות כאלו הן יורדות וסותמות. רבי יוסי אומר: תבה שהיא מלאה כלים, וזרקה על גבי כזית מן המת - טמאין, שאלו היתה נתונה על גבי המת באויר - טהורין:

ו. נסר שצף על פני המים, וטמאה בצד זה, כלים שבצד זה - טהורין. רבי יעקב אומר: רואין את הנסר שאם ירד וישב, ויש תחתיו רבוע טפח על טפח על רום טפח, טמאה בצד זה, כלים שבצד זה - טמאים: שלשה בתים זה לפנים מזה, כחצי זית בפנימי או באמצעי, וכחצי זית בחיצון, החיצון - טמא, הפנימי והאמצעי - טהורין. כחצי זית בפנימי או כחצי זית באמצעי, הפנימי - טהור, והחיצון והאמצעי - טמאין. אמר רבי יהודה: אני אומר דבר אחד, והם אמרו דבר אחד. אני אומר להן: מודה רבי אליעזר לרבי יהושע בשתי חביות שהן פתוחות לבית - שהבית טמא, על מה נחלקו? על שני חדרים של בית, שרבי אליעזר מטהר, ורבי יהושע מטמא. והם אמרו לי: מודה רבי יהושע לרבי אליעזר בשני חדרים הפתוחין לתוך הבית, שהבית - טהור. על מה נחלקו? על שתי חביות, שרבי אליעזר מטהר, ורבי יהושע מטמא:

מִסְכַּת אֵהֻלוֹת פְּרָק עֲשִׂירִי

א. כנרת פחותה שבתוך הבית וכפישה נתונה על פיה, רבי יהודה אומר: מצלת. וחכמים אומרים: אינה מצלת. שרבי יהודה אומר: כשם שהנסר מצלת, כך כפישה מצלת. היתה מטה על צדה בפותי טפח, הכל מודים שאינה מצלת:

יב. עמוד של קדרות שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות, שוליה של זו על פיה של זו, ושוליה של זו על פיה של זו, אם אין בין קדרות העליונות לקורות פותי טפח, ובין שוליו לאַרְץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא, טמאה בבית, מה שבתוכו - טהור, שדרך הטמאה לצאת ואין דרך הטמאה לכנס. אם יש בין

- טמאין. אם יש בין דופנותיהן לפצימין פותי טפח, וביניהן לארץ פותי טפח, טמאה בתוכם - הבית טהור, טמאה בבית - מה שבתוכם טהור. טמאה בתוך אחד מהם, היא - טמאה, והבית וחברתה - טהורין. וכן פיה של זו על גב שוליה של זו, וכן שוליה של זו על גבי פיה של זו. ואיזהו מחלחלת? כל שיש לה טפח מארבע רוחותיה ומשני רוחות זו כנגד זו. איזה היא אפוצה? כל שאין לה טפח מרוח אחת. מודה רבי אליעזר ורבי שמעון בטמאה תחת הפקוק - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ו. היתה יושבת על שוליה באויר, טמאה בתוכה, הנוגע בה מכל מקום - טמא; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אינו מטמא אלא כנגד כסויו בלבד, היתה כפויה על פיה, הנוגע בה מכל מקום - טמא:

ז. ארון שהוא חקוק בסלע ומכסה, הנוגע בה מכל מקום - טהור, ואינו מטמא אלא כנגד כסויו בלבד. למה זה דומה? לבור גדול מלא מתים ואבן גדולה נתונה על פיה, שאינו טמא אלא כנגד חללה בלבד. היתה בנויה בכותלה של נפש, אם היתה נראית כל שהיא לתוך הנפש, הנכנס לתוכה - טמא, ואם לאו - אינו טמא אלא כנגד כסויה בלבד. בנה נפש על גבה, הרי היא כקבר סתום ומטמאה מכל סביביה. העשויה כמין דלוסקות, הנוגע בה מכל מקום - טהור, הנוגע בשנה שלה, רבי אליעזר מטמא. ורבי יהושע אומר: מטפח ולמטה - טהור. מטפח ולמעלה - טמא, מטפח ולמטה - טהור, שאין מעלין עולין גבוה מן הארץ פחות מטפח:

ח. חבית שהיא יושבת על שוליה באויר, וכזית מן המת נתון תחתיה כנגד קורקוריתה - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת, והחבית - טמאה. כזית מן המת, מקצתו נתונה תחת דופנה, ומקצתו נתון תחת קורקוריתה, כנגד קורקוריתה - הכל

טמא, כנגד דופנה כל שכנגד הטמאה בין מלמעלה בין מלמטה - טמאה, וכל שאינו כנגד הטמאה, בין מלמעלה בין מלמטה - טהור. ואם יש בדופנה פותי טפח, הכל טמא. שני חצאי זיתים, אחד נתון תחת דופנה, ואחד נתון תחת קורקוריתה, אפלו כנגד הטמאה בין מלמעלה בין מלמטה - טהור. היתה שנתון תחת דופנה משוך תחת קורקוריתה - כאלו כלו תחת קורקוריתה. היתה זה שנתנו תחת קורקוריתה משוך תחת דופנה - כאלו כלו תחת דופנה. בתוכה תחת דופנה, ואין בדופנה ואוגנה פותי טפח, כל שכנגד הטמאה, בין מלמעלה ובין מלמטה - טמא, וכל שאינו כנגד הטמאה, בין מלמעלה ובין מלמטה - טהור. ואם יש בדופנה ואוגנה פותי טפח - הכל טמא. היתה מלאה אוכלין ומשקין ומקפת צמיד פתיל, ונתונה על גבי המת באויר, כלים שלמעלה ושלמטה הימנה - טמאין, והאוכלין והמשקין שבתוכה - טהורין, היתה מטה על צדה באויר - הרי ככורת לכל דבר:

<p>8</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ה 5</p>	<p>עלות השחר _____ 6:31 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:15 בבלי: ב"ב עה • ירושלמי: ראש השנה יט • תוספתא: אהלות ד נ"ך: עמוס ח-ט • רמב"ם: פסולי המוקדשין ב</p>
<p>9</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ו 6</p>	<p>עלות השחר _____ 6:32 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:13 בבלי: ב"ב עו • ירושלמי: ראש השנה כ • תוספתא: אהלות ה נ"ך: עובדיה א - ו יונה א • רמב"ם: פסולי המוקדשין ג</p>
<p>10</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר _____ 6:33 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:12 בבלי: ב"ב עז • ירושלמי: ראש השנה כא • תוספתא: אהלות ו נ"ך: יונה ב-ג • רמב"ם: פסולי המוקדשין ד</p>
<p>11</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ח 8</p>	<p>עלות השחר _____ 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:10 בבלי: ב"ב עח • ירושלמי: ראש השנה כב • תוספתא: אהלות ז נ"ך: יונה ד - מיכה א • רמב"ם: פסולי המוקדשין ה</p>
<p>12</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ט 9</p>	<p>עלות השחר _____ 6:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:08 בבלי: ב"ב עט • ירושלמי: יומא א • תוספתא: אהלות ח נ"ך: מיכה ב-ג • רמב"ם: פסולי המוקדשין ו</p>
<p>13</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>י 10</p>	<p>עלות השחר _____ 6:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:07 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:07 בבלי: ב"ב פ • ירושלמי: יומא ב • תוספתא: אהלות ט נ"ך: מיכה ד-ה • רמב"ם: פסולי המוקדשין ז</p>
<p>14</p>	<p>הפטרה: וניעקרה שב"ק Shabbos</p>	<p>יא 11</p>	<p>כי תצא, פרק ב עלות השחר _____ 6:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:07 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:05 בבלי: ב"ב פא • ירושלמי: יומא ג • תוספתא: אהלות י נ"ך: מיכה ו-ז • רמב"ם: פסולי המוקדשין ח</p>

אלעם וואס א צדיק הייסט דארף מען פאלגן, אויסער אויב ער זאגט אז מען זאל נישט קומען צו אים אויף ראש השנה, דאס דארף מען אים נישט פאלגן.
(שחרות קרבן סימן ר"ד)